

Projecte estratègic per al Castell de Can Feu

Paula Solé Mañas

Treball Final - Màster de Gestió del Patrimoni Cultural i Museologia

Tutora: Clara Masriera

Juny del 2020

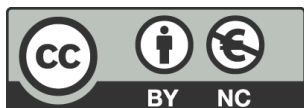
Il·lustracions © Paula Solé Mañas

Correcció lingüística a càrrec d'Aïda Ayats

Fotografies de portada i falques amablement cedides per l'Associació Cultural Can Feu, excepte la fotografia de la pàgina 13, que és extreta de El Dia de Sabadell

Recompte de paraules: 30.545

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement 4.0 Internacional Creative Commons.

Aquest treball no hagués estat possible sense el suport
de l'Associació Cultural Can Feu i l'Aleix González Campaña.

Gràcies a tots els agents territorials que m'han prestat el seu temps i atenció:

A l'Antoni Sacristán, el Marc González i el Marcos Belda
de l'Ajuntament de Sabadell

A en Manuel Costa, la Maria de Vallibana i la Maia Creus
de la Fundació Ars

A en Josep Maria Benaul, en Pere Vidal, el Patxi Ocio i l'Albert Roig i Deulofeu
de la Fundació Bosch i Cardellach

A la Núria Aymerich
del Gremi de Fabricants de Sabadell

A en Joaquim Badia i en Pere J. Puig
de la Cambra del Comerç de Sabadell

A la Rosa Casamartina
de la comunitat d'Emaús de Sabadell

I a la meva família i amics, que han aguantat
les meves càbales durant més d'un any.

On sou, arbres gegants? On sou, brancatges?
On sou, braços del bosc acollidor que,
quan venia el temps de la xardor,
penjàveu –teixits d’ombra- uns cortinatges?

L’arada sebolí el “Pla de l’Amor”,
encara remorós de jocs i festes...
Passaren damunt teu allaus ferestes...
Els vells ara et recorden amb enyor.

Pollancres, roures, pins, àlbers, alzines...
Morien tots els arbres, abraçats.
Sols resten uns xiprers encaputxats,
del bosc sacrificat, vivents ruïnes.

Xiprers, com una immòbil processó
de monjos en silenci i en pregària;
segueixen una ruta funerària
i pels botxins imploren el perdó!

Fragment de *Complanta al “Bosc de Can Feu”*.
Mn. Camil Geis, Englantina als Jocs Florals de Bellaterra, 1953.

Índex

1-10	Presentació i justificació		47-108	2a part: Definició de la proposta	
	Presentació	2		Missió i visió	48
	Propòsit	5		Valors i principis	49
	Justificació	6		Objectius estratègics	50
	Motivació personal	9		Proposta	52
11-46	1a part: Anàlisi i diagnòstic			Introducció	52
	Metodologia	12		Pla d'usos	53
	Anàlisi territorial	13		Institucionalitat i recursos humans	64
	Descripció general	13		Política d'activitats	68
	Població	16		Política expositiva	70
	Activitat econòmica	17		Pla d'intervenció i de conservació preventiva	72
	Anàlisi de participació	17		Pla de comunicació	74
	Anàlisi sectorial	21		Pla d'acció	78
	El patrimoni de Sabadell	21		Línies d'actuació	79
	Nivells de l'oferta cultural	22		Temporització	97
	Distribució de l'oferta cultural	24		Finançament	101
	Consum de cultura	26		Mecanismes d'avaluació	107
	Anàlisi institucional	27	109-110	Consideracions finals	
	L'Ajuntament de Sabadell	27	111-115	Bibliografia	
	L'Associació Cultural Can Feu	28	116	Annexos	
	El Castell de Can Feu	30			
	Anàlisi DAFO	39			
	Arbre de problemes i arbre de mitjans	41			
	Benchmarking o anàlisi de referents	43			

Presentació i justificació

Presentació

El text que el lector té a les mans és un treball final del màster de Gestió del Patrimoni Cultural i Museologia impartit per la Universitat de Barcelona, en la seva modalitat de projecte professional. Com a projecte professional pren la forma d'un **pla estratègic**, també anomenat pla director, elaborat en el pretext d'un encàrrec de l'Administració pública local, i executat per aquesta en col·laboració amb diferents entitats de la ciutat, així com altres administracions públiques.

L'**objecte** d'aquest projecte és el Castell de Can Feu, de Sabadell, incloent-hi els seus jardins i la finca no urbanitzada que el rodeja. Es troba dins de la trama urbana, a l'extrem oest de la ciutat, molt proper a l'autopista i el terme municipal de Sant Quirze del Vallès.

L'indret, ocupat des de la prehistòria, conserva restes arqueològiques de la torre medieval que s'hi alçava entre el s. XII i el s. XV, i els darrers propietaris de la qual, els Feu, li van donar nom. A principis del segle XVI va ser convertida en una masia pairal, la qual va ser utilitzada com a segona residència. No va ser fins l'any 1881 Josep Nicolau d'Olzina la va reformar seguint els corrents historicistes de l'època i remuntant-se als orígens medievals de l'edifici. Aquesta reconstrucció medievalista, que mai va ser acabada, va ser dissenyada per l'arquitecte August Font, que també va idear els jardins romàntics del conjunt.

Amb la mort de Josep Nicolau d'Olzina, el Castell, els jardins i el bosc van ser heretats pel seu nebot i descendents, els quals van transformar els jardins per l'aprofitació equinoagrària, i van vendre a pedaços el bosc, molt castigat per la Guerra Civil, per a construir-hi blocs de pisos que acollissin la gran onada migratòria dels anys XX.

↑ **Figura 1.** La finca que roman del Bosc de Can Feu, a la primavera (2020). Font: Associació Cultural Can Feu

El Bosc de Can Feu

El Castell estava envoltat d'un bosc immens, en el seu moment anomenat el paradís del Vallès, el qual va ser obert a l'ús de la ciutadania, en aquells temps majoritàriament obrers del tèxtil, pel Josep Nicolau d'Olzina. Així, es van iniciar dècades de Garden Parties, teatre de natura, esport, tradicions i lleure al Bosc de Can Feu. Si el Castell va restar tancat i misteriós el bosc va esdevenir, a principis del s. XX, el centre neuràlgic de la ciutat.

A finals del segle passat, l'edifici i els jardins van passar a mans d'una immobiliària, Mas Duran, a la qual l'Ajuntament va cedir el Castell per a actes culturals i públics durant un temps breu, pels volts del 2006. Aquestes activitats van cessar eventualment. Durant el canvi de govern de l'any 2015, després de dues dècades de govern socialista, es va decidir adquirir el Castell i altres edificis patrimonials en major o menor grau d'abandó. Així, el Castell és des de l'any 2018 de titularitat pública.

Troblem, en aquest punt, el **problema** que s'ha identificat, i que és la raó d'existir d'aquest projecte. Des de la municipalització del Castell de Can Feu, i sense cap intenció d'insinuar una relació de causalitat, la seva degradació ha vist una forta acceleració. La falta de manteniment soferta des de mitjans del s. XX i la vandalització constant de l'edifici l'han portat a un punt en què es veu perillar l'estructura d'algunes zones de la construcció.

Aquesta degradació és inadmissible per diversos motius. Per una banda, el conjunt té una qualificació de BCIL des de l'any 2017, i l'Administració local té el deure de vetllar de manera sostinguda per la seva conservació. Per altra banda, el Castell de Can Feu té un pes històric; des de l'ocupació ibèrica, la torre medieval, la masia moderna fins la reconstrucció historicista, difícil de trobar en cap altre punt de Sabadell, amb l'excepció de la Vil·la romana de La Salut. És més, per les seves característiques arquitectòniques, és un espai tan anòmal com únic dins de Sabadell. I, per acabar, es troba en l'entrecreuament de quatre barris a la perifèria de la ciutat, els quals tenen una gran mancança de qualsevol patrimoni activat o equipament cultural o de serveis públics, ja que aquests es troben, amb poques excepcions, al barri del centre, contribuint a les marcades i reconegudes desigualtats socials, econòmiques i educatives entre els barris centrals i els barris

perifèrics de Sabadell. L'aspecte d'abandó del Castell i la finca que el rodeja, a les portes de la ciutat, projecta una imatge de pobresa i estancament que no fa cap favor ni als barris de Can Feu, Gràcia i els Merinals ni a la ciutat en general.

Tot això no vol dir que no hi hagi intenció de fer-s'hi mai res per part de l'Administració. Per bé que no seria el primer edifici històric de Sabadell que s'ha deixat malmetre fins al punt de convertir-se en un perill per la seguretat pública, s'ha enderrocat i els seus terrenys han estat requalificats, certes variables indiquen que l'indret es té en compte en el planejament urbanístic de la ciutat.

Cal establir algunes **premisses** que serveixin de brúixola durant l'elaboració del treball. Són les següents:

1. La conservació del Castell és una **tasca urgent**, si aquest no es vol perdre irremediament.
2. El finançament de la cultura i el patrimoni **no és una despesa, és una inversió**.
3. **L'accés a la cultura és un dret humà universal** que s'ha de complir de manera igualitària per a tots els ciutadans de Sabadell
4. Un equipament cultural sostenible ha de tenir una forta **vessant territorial** que es relacioni amb la comunitat que l'envolta i també ha de tenir una pota en allò **global**.
5. La inclusió tant de la **perspectiva de gènere** com de la **sostenibilitat** és necessària en qualsevol projecte que miri al futur.
6. Cal donar continuïtat al procés de **participació ciutadana** que s'ha endegat aquests últims anys a la ciutat.
7. S'ha d'**evitar la gentrificació** que podria comportar posar un equipament de serveis i d'atractiu turístic en una zona degradada.

↑ **Figura 2.** El Castell de Can Feu, en l'actualitat. Font: Associació Cultural Can Feu

Propòsit

Per tant, l'**objectiu general** o propòsit d'aquest projecte és **aturar la degradació accelerada del Castell de Can Feu, recuperar-lo i activar-lo patrimonialment** per tal de convertir el seu conjunt en un equipament públic polifacètic i en un parc urbà d'una rellevància escaient a una capital de comarca i la cinquena ciutat més poblada de Catalunya. La **finalitat** del projecte és contribuir a la cohesió social i a l'accés a la cultura en igualtat per als habitants de Sabadell. En tot cas, és un projecte **ambiciós** que persegueix la viabilitat a través de la planificació a **llarg termini**.

Els **objectius específics** del projecte s'identifiquen per tipologies:

1. **A nivell cultural:** generar un equipament cultural polifacètic i creador d'oportunitats per a tots els sabadellencs.
2. **A nivell social:** facilitar la integració de nouvinguts i de les persones en risc d'exclusió social, reduint les desigualtats dins de la ciutat.
3. **A nivell patrimonial:** posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.
4. **A nivell educatiu:** prendre una concepció de centre de recerca, complementant alhora l'activitat educativa d'escoles i instituts de la zona.
5. **A nivell urbanístic:** recuperar un espai públic i natural de cohesió social i ampliar la xarxa verda de la ciutat dins del marc del desenvolupament sostenible.
6. **A nivell identitari:** connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i potenciar la projecció local i regional de la identitat diferenciada de Sabadell.
7. **A nivell administratiu:** crear una institució amb una forma administrativa àgil i eficient i que comparteixi governança amb les entitats de la ciutat.

Sostenibilitat

Advocacia

Innovació

Motor de renovació

Transparència

Igualtat de gènere

Empoderament

Nova governança

Ambició i viabilitat

Justificació

El projecte i la seva execució es justifiquen a partir de diversos fets fefaents, i suposen nombroses aportacions a la ciutat Sabadell des de la vessant cultural, social, política i econòmica, que es veuen demostrades a través de l'anàlisi i el diagnòstic del context, i que es sintetitzen seguidament.

A nivell **cultural**, el Castell de Can Feu és un edifici arquitecturalment únic a Sabadell, i és alhora un dels indrets amb més pes històric de la ciutat. De fet, es projecta que les excavacions als Jardins del Castell i el seu entorn revelin estructures de l'ocupació ibèrica i romana de la zona, mentre que les excavacions ja realitzades a l'interior de l'edifici demostren els fonaments de la masia i la torre medieval. A més, el desaparegut Bosc de Can Feu té una gran rellevància en la història del s. XX de Sabadell, i traspua un fort missatge en favor de la sostenibilitat.

És ben establert i reconegut pel propi Ajuntament de Sabadell que existeixen unes fortes desigualtats **socials** i econòmiques dins de la ciutat, que van de la mà de la centralització de les inversions i els equipaments, deixant els barris perifèrics sense gairebé cap centre cultural. En concret, el barri de Els Merinals, adjacent al Castell de Can Feu, té problemes de cohesió amb la ciutat i de vulnerabilitat derivats de l'alta immigració, la segregació escolar, la baixa renda econòmica i la poca qualitat dels allotjaments.

Els espais públics tenen un gran poder de cohesió de la ciutadania, i els espais públics naturals tenen nombrosos beneficis en el benestar i la salut de la població, a banda dels ambientals per la pròpia ciutat. És just retornar a la societat en alguna forma l'espai de socialització i esbarjo més rellevant de la història contemporània de Sabadell, el perdut Bosc de Can Feu.

Cal remarcar que la inversió en la conservació i rehabilitació del patrimoni de Sabadell ha prevalgut principalment en els edificis de l'època industrial. Si bé múltiples masies – les construccions més pròximes per tipologia al Castell de Can Feu – han sigut restaurades, la seva recuperació ha portat en la major part dels casos a tan sols la cessió d'usos a una empresa d'hosteleria, com es pot veure en Torre Berardo (BCIN), Ca n'Alzina (BCIL), Can Rull (BCIL), Casa Masover (BCIL) i Can Gambús (BCIL).

Centrant-nos en les **implicacions polítiques** d'un projecte com aquest, és notable que invertir en sostenibilitat ecològica i espais naturals és invertir en el futur, per contra de polítiques que miren al passat, com és l'aposta per la construcció de noves carreteres i més aparcaments.

Alhora, l'elaboració i l'execució d'aquest projecte són una oportunitat de portar a la pràctica les idees de nova governança que des de l'Ajuntament de Sabadell s'han provat en petites dosis anteriorment. Incloure a fragments de la població que normalment són exclosos dels processos polítics i econòmics significa incloure'ls en el futur de la societat i redistribuir el poder. La incorporació de la ciutadania en el procés de concepció i execució del projecte pot augmentar el compromís de la ciutadania amb els seus equipaments culturals, i alhora pot revitalitzar les dinàmiques dins del cos funcional.

Tot i que avui dia la participació ciutadana és inclosa en qualsevol projecte públic, s'ha de diferenciar el ritual buit de participació a la participació real (Arnstein, 1969:216). Els pressupostos participatius de Sabadell i la Taula del Patrimoni Ciutadà de Barcelona són exemples de l'exercici d'aquesta nova governança, i asseguren la sostenibilitat dels projectes a llarg termini.

Pel que fa a **aportacions econòmiques** d'un projecte com aquest, cal remarcar que trobar un ús als edificis patrimonials que ara són abandonats els converteix des d'un forat negre de despeses a, segons l'èxit del projecte, una institució amb estabilitat econòmica, font de beneficis socials i culturals.

És més, Sabadell té problemes per trobar una marca de ciutat pròpia i posar-se al mapa cultural català amb una identitat pròpia i una oferta competitiva. El Projecte Estratègic de Turisme de Sabadell (Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & CEGOS, 2017), es resigna a potenciar el turisme d'esport, de comerç, i de música clàssica, sense aspiracions d'aprofitar en gran manera el ric patrimoni de la ciutat. També al PET es remarca la manca d'un element turístic fort que cridi a visitar la ciutat. El Castell de Can Feu, els seus Jardins i el Parc es poden convertir en un recurs turístic que condueixi a la visita dels altres elements patrimonials i a un rèdit econòmic per a la ciutat.

Les **dades clau** del projecte són les següents:

Què? Objecte	El Castell de Can Feu de Sabadell, els seus jardins i la finca que l'envolta
Qui? Redactors	El projecte inicial és redactat per Paula Solé Mañas, amb l'ajuda de l'Associació Cultural Can Feu. El projecte executor ha de ser redactat per l'Ajuntament de Sabadell en col·laboració amb una comissió participativa i consultors externs
Per què? Justificació	Perquè és un edifici únic amb molt de potencial, l'activació del qual suposaria grans contribucions per a Sabadell a nivell cultural, social, polític i econòmic.
Per a què? Objectius	Aturar la degradació accelerada del Castell de Can Feu i activar-lo patrimonialment, per tal de generar un equipament polifacètic de cultura, recerca i socialització.
Per a qui? Beneficiaris	Primaris: Habitants del districte 5: barris de Can Feu, Gràcia, Els Merinals i Can Gambús Secundaris: Ciutadans de Sabadell i de l'àrea urbana de Sabadell
Per qui? Executors	L'Ajuntament de Sabadell, amb la necessària col·laboració de diverses entitats culturals de la ciutat, entre d'altres l'Associació Cultural Can Feu, altres administracions i la Universitat Autònoma de Barcelona
Com? Proposta	A partir de la restauració i habilitació de 5 espais diferenciats dins del conjunt de Can Feu: <ul style="list-style-type: none">• El Parc de Can Feu• Els Jardins Romàntics de Can Feu• El Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic• La Casa-Museu Torre d'en Feu• La Biblioteca-Open Lab de Can Feu
Quan? Temporització	10 anys

Motivació personal

Sabadell té un castell. Per molts deu ser primera notícia. D'altres recordaran vagament haver vist un edifici curiós i gros per la finestra del vagó, anant a Sabadell en tren. A un petit grup, però, aquest indret i la seva història els té el cor robat i alhora trencat a causa de la desaparició, ara per ara imparable, del Castell.

Va ser en preguntar als meus amics i coneguts sobre quin bé patrimonial de la nostra ciutat podria ser beneficiat, per poc que fos, per la meva contribució, que se'm va presentar la situació de l'anomenat Castell de Can Feu. Em van posar en contacte amb el president de l'Associació Cultural Can Feu, una petita entitat amb una gran ambició, però cansada de la futilitat dels seus esforços en influir de manera significativa a l'Administració local. Desitgen una cosa: la recuperació del Castell de Can Feu i la divulgació de la seva història. Amb un petit detall: per ells, el nom original i legítim de l'edifici és Torre d'en Feu. L'Associació va correspondre les meves intencions amb el mateix entusiasme, no només facilitant-me informació i documentació, sinó obrint-me les portes a qualsevol reunió, discussió i conversa sobre el Castell. Puc afirmar que sense ells, aquest treball seria molt més pobre.

Sabadell té una relació estranya amb el seu patrimoni. Totes les interaccions amb ell es tenyeixen de cert menyspreu, desconeixement i resignació. Proposo al lector que inquireixi al seu sabadellenc més pròxim sobre el patrimoni arquitectònic de la ciutat. El més probable és que la resposta sigui una riallada i un "Ah, si no tenim res de valor!", "Bé, hi ha la Torre de l'Aigua". O, si són més coneixedors del tema, els caiguin les llàgrimes i us expliquin les vicissituds per les que han passat

i passen els pocs edificis “de valor patrimonial” que ens queden.

M'agradaria aclarir una cosa. Sóc partidària de la corrent teòrica d'autors com (Prats, 1998) que comprèn el valor patrimonial com a una etiqueta que la societat atorga a determinats elements. Contrari, per tant, a la visió que els edificis, objectes, pràctiques o espais naturals tenen un valor patrimonial intrínsec. Del Castell de Can Feu he sentit a dir que és lleig, que no encaixa amb la ciutat, que no té cap valor arquitectònic, i d'altres renecs que és millor no transcriure en aquest text. Estiguin o no d'acord amb aquestes afirmacions, i tornant a les idees de Llorenç Prats, si el Castell té valor patrimonial o no és ben bé una opinió subjectiva, i té poca rellevància en aquesta discussió.

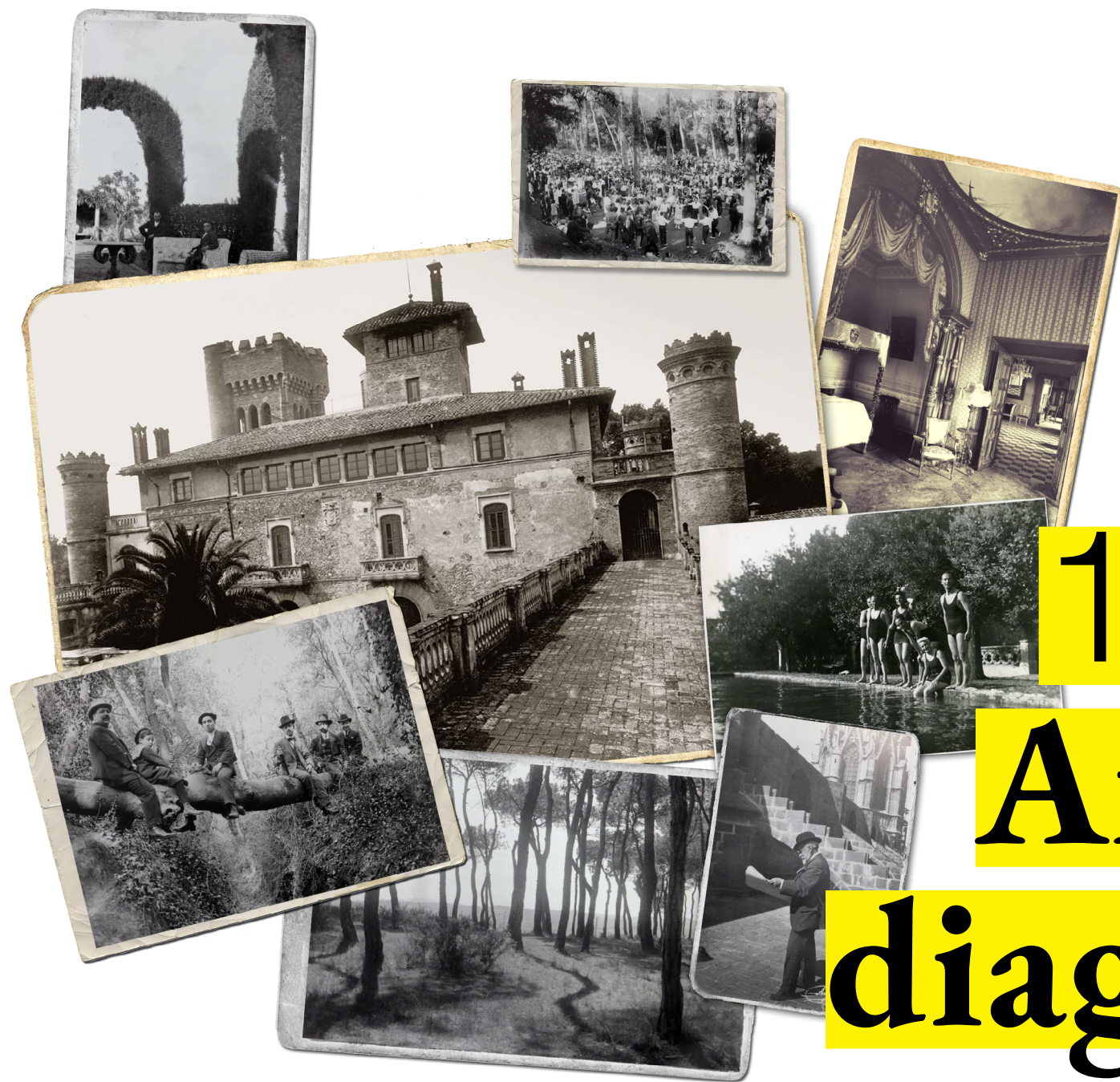
Parem-nos a pensar un moment. No ens adonem que a Sabadell tenim el nostre propi Castell romàntic? Que és dins de la ciutat, en la desembocadura del que serà un dels passeigs més importants de Sabadell, que és immens i té un jardí excepcional que podem reproduir al detall? I encara més: que està rodejat del que serà un parc urbà hereu d'un dels moments històrics més emotius de Sabadell, el Bosc de Can Feu? No tinc cap dubte en afirmar que el valor del Castell de Can Feu rau en el seu potencial desorbitant. En la meva opinió, es pot arribar a convertir en la joia més brillant del Vallès Occidental, més que com a element patrimonial, com a equipament cultural i social i com a espai natural.

Però avui dia estem deixant que aquesta joia caigui a trossos i sigui vandalitzada incessablement. Si la desaparició del Bosc de Can Feu és el llast que tot sabadellenc va portar durant molt de temps a l'esquena, la desaparició del Castell de Can Feu, com tants altres edificis negligits de Sabadell, ha de ser el llast que ens acabi de tombar i que enterri qualsevol pretensió de ser una ciutat amb identitat pròpia i amb una mica de respecte per la seva història i cultura.

Al llarg d'aquest any, des que al juny vaig començar a involucrar-me amb l'Associació, fins a les entrevistes amb diversos sectors de la ciutat, tots amb opinions ben diferents, m'he adonat que tothom està d'acord en un punt: *alguna cosa s'ha de fer, tard o d'hora*. És així: la recuperació de Can Feu és una cosa que s'ha de fer; tothom ho entén i hi està d'acord però es va deixant per més endavant. Un tècnic de l'Ajuntament em deia: el que fa falta és que algú premi el gallet.

I aquesta és la meva motivació per endegar aquest projecte: deixeu-me que premi el gallet.

1a part Anàlisi i diagnòstic

Metodologia

Les distintes fases d'aquest diagnòstic requereixen tècniques de recoll·lecció de la informació diferents. A continuació es detalla la metodologia seguida per a cada una:

Diagnòstic extern i intern

Es treballa amb un mètode d'investigació mixt, complementant les tècniques quantitatives i qualitatives per apreciar aspectes diferents d'un mateix fenomen. S'utilitza, per tant:

- L'anàlisi de dades estadístiques i l'emissió d'una enquesta pròpia
- L'anàlisi d'articles, llibres i mapes
- L'observació etnogràfica
- L'anàlisi organolèptica del propi element patrimonial
- L'organització de tallers participatius
- Converses amb actors locals

Manuals de referència:

"Guia pràctica 8: La metodologia qualitativa en l'avaluació de polítiques públiques" (Ivàlua; 2011).

"Metodología para la elaboración de estrategias de desarrollo local" (Silva Lara & Sandoval; 2012:22).

"Manual de estudios de público de museos", (Ferran Urgell Plaza, 2014)

"80 Herramientas para el Desarrollo Participativo" (Geilfus, 2002)

Identificació del problema i alternatives de solució

Consta d'un arbre de problemes, un arbre d'objectius i la posterior anàlisi dels objectius i mitjans.

Manual de referència:

Manual CEPAL núm. 39 "Metodología general de identificación, preparación y evaluación de proyectos de inversión pública" (ORTEGÓN, PACHECO, ROURA; 2005:12-27).

Diagnòstic DAFO

Es tracta d'una tècnica d'anàlisi enfocada a la formulació d'estratègies en la que s'identifiquen les fortaleces i debilitats internes de l'element i les oportunitats i amenaces que li ofereix el seu entorn.

Manual de referència:

Manual CEPAL núm. 76, "Metodología para la elaboración de estrategias de desarrollo local" (SILVA, SANDOVAL; 2012:70-74).

Anàlisi de benchmarking

És un procés en el que s'identifiquen i s'adapten pràctiques excepcionals d'altres entitats o de la pròpia entitat per tal de millorar el seu rendiment. Per tal de fer més comprensible el resultat de l'anàlisi, es calibren aquells elements a aplicar i a evitar i es disposen en una taula de síntesi.

Anàlisi territorial

A l'hora de començar l'anàlisi territorial, és necessari determinar l'àrea d'estudi i l'àrea d'influència del projecte. L'àrea d'estudi, que és l'àrea geogràfica on es delimitarà l'anàlisi, es projecta com a la ciutat de Sabadell i Sant Quirze del Vallès, utilitzant, per tant, els seus límits administratius.

L'àrea d'influència, és a dir, la zona on el problema afecta de manera directa a la població i on es plantejarà una alternativa de solució, es presenta com els barris de Gràcia, Can Feu, els Merinals i Can Gambús, seguint altra vegada els seus límits administratius. Aquests quatre barris s'engloben dins del districte 5 de Sabadell.

Descripció general

1. Entorn de l'element patrimonial

L'entorn territorial del Castell de Can Feu és Sabadell, co-capital de la comarca del Vallès Occidental, juntament amb Terrassa. És dins de la província de Barcelona però fora de la zona metropolitana de Barcelona. És la cinquena ciutat amb més població de Catalunya, amb 211.734 habitants (Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), 2019a). Així doncs, és una zona urbana amb una densitat poblacional elevada de 5.653 habitants per km².

El Castell de Can Feu es troba en un petit barri de Sabadell que porta el seu nom. El total de la seva

finca ocupa fins a un terç de l'extensió total del barri. Pel seu costat nord-oest és adjacent al barri dels Merinals, incloent-hi el Club Esportiu Mercantil, i pel seu costat nord-est amb el barri de Can Feu. En la seva frontera sud-oest toca amb el terme de Sant Quirze del Vallès. Pel costat sud-est Can Feu se separa de Gràcia per la Rambla d'Ibèria i la Plaça del Mil·lenari. El propi districte 5 se separa del centre de la ciutat per la carretera de Barcelona i Terrassa (fig. 3).

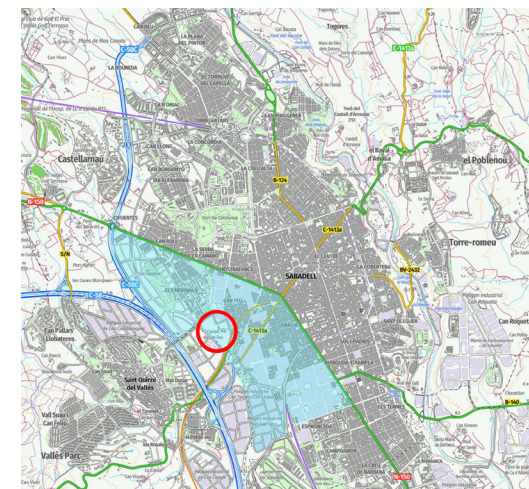
2. Xarxa de transports externa i interna

Sabadell es troba a aproximadament menys d'una hora de carretera de la majoria de les ciutats principals del país: Girona, Vic, Igualada, Vilafranca del Penedès, Sitges i àrea metropolitana de Barcelona (Coca & Julià, 2010:7). En concret, **el Castell de Can Feu té fàcil accés amb cotxe a través de la carretera C-58**, que desemboca poc després a l'autopista AP-7. Amb tres parades de la RENFE i cinc dels FGC, es connecta per tren amb Manresa, Lleida, Vilafranca del Penedès i, és clar, Barcelona. El Castell de Can Feu **es troba a uns 8 minuts a peu de l'estació de FGC Can Feu – Gràcia** (línia S2 Sabadell).

El transport públic urbà recau principalment en la xarxa d'autobusos (fig. 4) (Ajuntament de Sabadell & Socintec, 2003:81). El districte 5 és travessat per sis línies diferents de bus de les 14 totals de la xarxa, que passen des de just davant del Castell fins a 1 km de distància, connectant-lo amb el nord, sud i est de la ciutat, així com amb Sant Quirze.

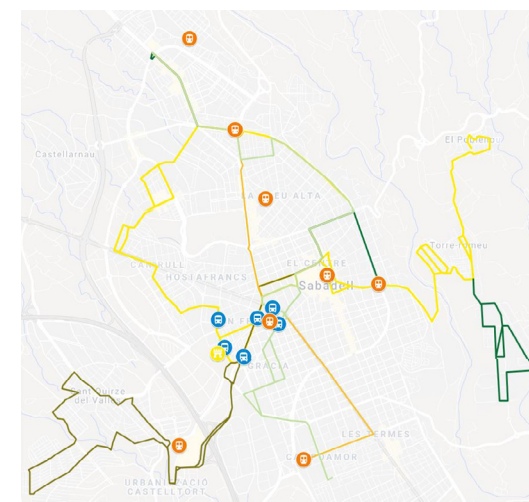
3. Sabadell Universitària

A banda de la proximitat amb la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), a Sabadell hi ha l'Escola Superior de Disseny (URL), l'Escola Superior de Disseny Tèxtil, l'Institut Universitari Fundació Parc Taulí i el campus de l'Escola d'Enginyeria de la UAB.

↑ **Figura 3.** Situació del Castell i el districte 5 dins de Sabadell. Font: pròpia a partir de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

Per una relació dels temps de desplaçament cap al Castell de Can Feu, vegeu l'ANNEX 1.

↑ **Figura 4.** Línies d'autobusos que connecten amb el Castell. Font: pròpia

En la taula es llisten els plans i estratègies sectorials, majoritàriament a nivell municipal però també en l'àmbit català i europeu, que s'han analitzat i han servit de marc conceptual del projecte.

4. Estat de la planificació local

Es destaquen alguns elements de la planificació local per la seva rellevància en el projecte actual. Gràcies a l'Estratègia DUSI, ja és en procés de concurs públic la urbanització d'un **gran passeig**, que unirà l'estació FGC Can Feu - Gràcia amb el Passeig Can Feu, **desembocant just davant del Castell**. També en l'àmbit de la sostenibilitat, el Pla d'Acció Millora de la Qualitat de l'Aire,

sorgit dels problemes de contaminació ambiental de la ciutat, ha fet Sabadell la seu del Congrés de la Qualitat de l'Aire.

Pel que fa a la planificació patrimonial, és notable el projecte de **Recuperació dels jardins romàntics** de Can Feu, guanyador de 100.000 € en l'edició dels pressupostos participatius de l'any 2019.

Per la seva banda, el Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS) preveu la creació d'un **parc veïnal** en la finca del Castell.

Existeix també un esborrany de Pla dels Museus Municipals de Sabadell 2018-2038, el qual mai s'ha publicat sencer oficialment.

Pla / Programa / Informe	Anys	Autor/s	Àmbit
Mapa cultural de Sabadell. Principis i objectius de la política cultural municipal	1995	Ajuntament	Cultura
Diagnosi i orientacions estratègiques per a un debat ciutadà sobre la cultura a Sabadell	2011	Ajuntament i Diputació	
Pla de Museus 2030	2017	Generalitat	
Pla Estratègic de Turisme (PET)	2017	Ajuntament i Diputació	Turisme
Informe i diagnosi de l'estat actual del Castell i Exteriors de Can Feu (2006)	2006	Ajuntament	Patrimoni
Pla especial de protecció dels béns arqueològics, mediambientals i arquitectònics de Sabadell [PEP]BAMAS	2017	Ajuntament	
Recuperació dels jardins romàntics del Castell de Can Feu	2019	Associació Cultural Can Feu	
Pla especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell (PEPS)	2020	Ajuntament	Sostenibilitat
Agenda 21+10	2011-2020	Ajuntament	
Estratègia DUSI	2014-2020	Ajuntament	
Programa Operativo de Crecimiento Sostenible	2014-2020	Govern d'Espanya, Unió Europea	Ciutadania
Pla d'Acció Millora de la Qualitat de l'Aire	2017-2022	Ajuntament i Diputació	
Pla Estratègic d'Acció Social Sabadell 2025	2016-2025	Ajuntament	
Pla Estratègic de participació de Sabadell. Horitzó 2025	2019-2025	Ajuntament	Planificació Urbana
Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS)	1993	Ajuntament	
Modificació del PGMOS: Reordenació de l'entorn del Castell de Can Feu (MPG-60)	2012	Ajuntament	

↑ **Taula 1.** Figures de planejament analitzades en el projecte. Font: pròpia

Població

El gruix de la població de Sabadell es troba entre els 35 i els 50 anys, i la taxa de naixements es veu estancada, si bé el saldo migratori manté a l'alça el creixement. El barri de Gràcia es desvia de la mitjana d'envelliment, ja que compta amb una població més jove (Ajuntament de Sabadell, 2015:83).

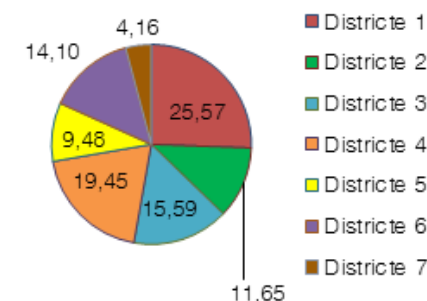
Sabadell es distribueix en 7 districtes (fig. 5) amb una densitat de població desigual (fig. 6). El districte 1, que inclou el sector Centre, conté un quart de la població de la ciutat, mentre que el districte 5 és el segon districte per la cua, amb 20.075 habitants (Ajuntament de Sabadell, 2015:83).

L'any 2018, la població estrangera de Sabadell era de 23.762 persones, és a dir, un 11,22% de la població. Aquest número varia notablement segons el districte (fig. 7). La procedència d'aquesta població estrangera és en gairebé el 40% dels casos d'Amèrica del Sud.

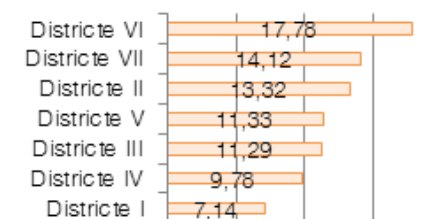
La meitat (48,93%) de la població de Sabadell té un nivell d'instrucció que arriba fins a l'educació secundària segons dades del 2011. El 14,7% de la població d'entre 25 i 64 anys té estudis de tercer grau, xifra reduïda en comparació amb la mitjana catalana (25,6%). La població estrangera té, en un 75% dels casos, només un graduat escolar (Ajuntament de Sabadell, 2015:104-107). Sabadell també és el 3r municipi català amb més segregació en l'Educació Primària (Síndic de Greuges, 2016:14). A més, la taxa d'abandonament del 25% es duplica als districtes 5 i 6 (Ajuntament de Sabadell, 2015:103).

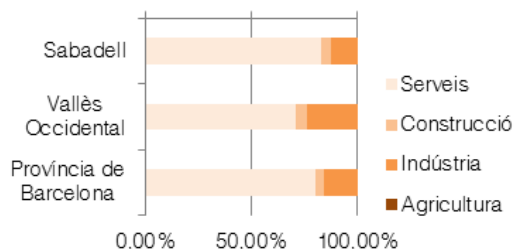
↑ **Figura 5.** Plànol dels districtes de Sabadell. Font: Ajuntament de Sabadell (2017a)

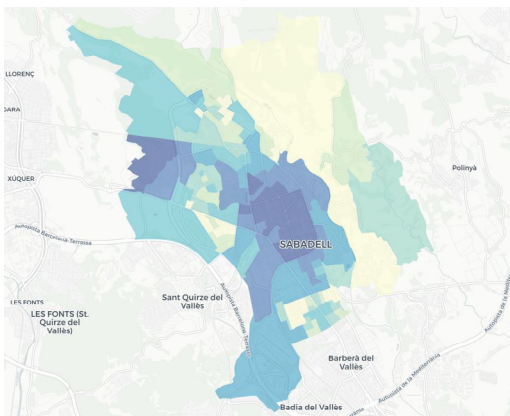
↑ **Figura 6.** Distribució de la població de Sabadell per districtes (en %) (2017). Font: Opendata Sabadell (2017)

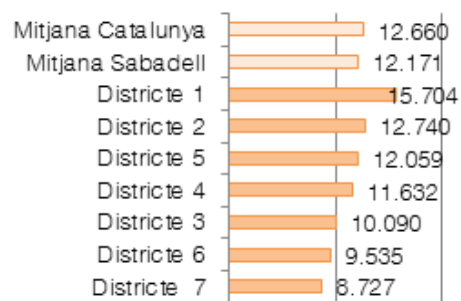
↑ **Figura 7.** Població estrangera per districte (en %). Font: IDESCAT (2019)

↑ **Figura 8.** Població ocupada per sector. Primer trimestre 2017. Font: Ajuntament de Sabadell, 2018:16

↑ **Figura 9.** Renda mitjana per persona (2016) Font: (Acín, 2019)

↑ **Figura 10.** Renda mitjana per persona (2016) Font: (INE)

Activitat econòmica

La gran majoria de la població sabadellenca té la seva ocupació en el sector dels serveis (fig. 8). En consonància, més d'un terç de les empreses sabadellenques es dediquen als serveis, particularment al comerç, transport i hostaleria (Instituto Nacional de Estadística (INE), 2019). Predomina la parcialitat i la temporalitat en els contractes (Ajuntament de Sabadell, 2018:16).

A Sabadell hi havia un atur del 13,75% l'any 2017. És una mitjana superior a la provincial (12,01%), però inferior a la de ciutats similars com Terrassa (14,6%). L'atur afecta més severament a les dones majors de 55 anys (33,1%) i als joves (15,9%) (Ajuntament de Sabadell, 2018:17), i en particular al sector serveis (72,29%), seguint la mitjana comarcal (IDESCAT, 2019).

Sabadell té una renda anual similar a la de Catalunya. Les diferències, però, es fan paleses dins de la ciutat. Si al districte 1 arriba en algunes seccions censals als 21.502 € anuals, la renda mitjana decreix a mesura que hom s'allunya del centre (fig. 9). Dins del districte 5, el barri dels Merinals és el més humil, amb un rang d'entre 7.739€ i 9.514€ per persona i any (Acín, 2019).

Anàlisi de participació

L'anàlisi de participació s'ha dut a terme amb tres mètodes diferents: les entrevistes a agents territorials, les enquestes i les xerrades amb veïns.

1. Entrevistes

A l'hora d'elegir a qui entrevistar, s'ha considerat quins són els actors territorials de Sabadell que

tenen certa relació amb el Castell de Can Feu. Els actors territorials escollits són homes i dones de l'àmbit polític-institucional, tècnic i ciutadà, experts en diferents àrees temàtiques (taula 2).

Pel que fa al format de l'entrevista en si, s'ha optat per una entrevista semi-estructurada (Roigé i Ventura, Estrada i Bonell, & Beltran Costa, 1999), que s'adapta als camps de coneixement de cada agent, i que conté, entre d'altres, les qüestions que s'especifiquen en el requadre blau.

Conclusions

Els entrevistats tenen una reacció generalment positiva a la intenció de dedicar pressupost de la Diputació de Barcelona a la restauració del Castell, i en gran mesura són proactius, presentant molts d'ells propostes d'ús, sempre dins del camp cultural, com ara una biblioteca, una casa de coneixement, un Museu d'Arqueologia, un Museu de Paleontologia, un Museu Romàntic, etc. D'altres es neguen a fer propostes sense un consens sorgit d'unes taules de diàleg amb l'Administració i la societat civil, dins d'un marc de renovació dels museus de la ciutat.

En qualsevol cas, es dona molta importància a la sostenibilitat, i aquesta s'entén com a pal de paller del projecte, seguint a la política europea. Es destaca la importància de trobar la idea idònia, la qual faria possible trobar finançament per fases, especialment si és una prioritat política.

Sobre el valor identitari, sorgeixen opinions molt divergents, sent els tècnics de l'Ajuntament els més crítics, posant en dubte el valor arquitectònic i identitari del Castell per no encaixar amb la tradició sabadellenca.

El procés participatiu de creació d'una institució no genera expectació, però no es descarta. S'expressen com a pors que el públic general no té una visió objectiva i professional de la situació. Des

Resum de les entrevistes

- Creus que el Castell de Can Feu és un dels elements patrimonials més identificatius de Sabadell?
- Quin creus que és el potencial del Castell de Can Feu?
- Quins elements han impedit o impedeixen l'activació patrimonial del Castell, i com es relacionen amb l'estat del patrimoni i la cultura a Sabadell?
- Quina és la teva opinió sobre l'aposta per un museu social, creat amb la participació ciutadana?

Pel model de guió de l'entrevista, vegeu l'ANNEX 2.

de l'Administració s'admet que la participació de la ciutadania actual tracta més aviat de corregir elements per no generar rebuig posteriorment, un cop ja els tècnics pertinents han establert les línies principals del projecte.

↓ **Taula 2.** Actors territorials de l'anàlisi territorial. Ordenats per àrea temàtica i per ordre alfabètic. Font: pròpia a partir de Salva Lira & Sandoval (2012:22)

El rol de l'Associació Cultural Can Feu es troba indispensable, però es discuteix el seu nivell d'influència.

Actors territorials. Representants per àrea temàtica	
Administració	Antoni Sacristán. Cap de l'Oficina de Patrimoni (Aj. de Sabadell) Marc González. Cap del Servei d'Obres d'Equipaments (Aj. de Sabadell) Marcos Belda. Tècnic del Servei d'Obres d'Equipaments (Aj. de Sabadell)
Societat civil: Entitats culturals	Manuel Costa. President del Patronat de la Fundació Ars. Albert Roig i Deulofeu. Arqueòleg i historiador medievalista. Maria de Vallibana. Patrona de Fundació Ars i directora de la revista Quadern. Pere Vidal. Membre de la Fundació Bosch i Cardellach. Ex-regidor de cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Josep Maria Benaul. Director de la Fundació Bosch i Cardellach. Ex-director de l'Arxiu Històric de Sabadell
Societat civil: Entitats de suport empresarial	Núria Aymerich. Secretària General del Gremi de Fabricants de Sabadell. Joaquim Badia. Economista i tresorer de la Cambra del Comerç de Sabadell. Pere J. Puig. Empresari i President de la Comissió d'Urbanisme, Infraestructures i Transport de la Cambra del Comerç de Sabadell
Societat civil: Entitats socials i associacions	Rosa Casamartina. Fundadora de la comunitat d'Emaús de Sabadell. Aleix González. President de l'Associació Cultural Can Feu, guia turístic i historiador aficionat
Historiadors de l'art/museòlegs	Maia Creus. Doctora en història de l'art i professora universitària. Patxi Ocio. Dr. en història de l'art, vicesecretari de la Fundació Bosch i Cardellach

2. Enquestes

S'ha realitzat una enquesta presencial, com a prova pilot, a 33 dels assistents de la visita guiada al Castell de Can Feu organitzada per l'Associació en motiu de la Festa Major de Sabadell del 2019. Corregint els errors d'aquesta (Urgell Plaza, 2014:78), s'ha preparat una segona enquesta, distribuïda en línia, que ha rebut més de 100 respostes.

Un dels objectius principals de l'enquesta és percebre l'interès en participar de la ciutadania i conscienciar al públic de la situació actual i el potencial del Castell.

Conclusions

Pel que fa a la gestió cultural del Castell de Can

Feu, hi ha un suport molt majoritari per una gestió a càrrec de l'Associació Cultural Can Feu, amb algunes excepcions que proposen una gestió directa de l'Ajuntament.

Les possibles activitats al jardí generen molt d'interès, particularment aquelles relacionades amb l'oci a l'aire lliure, seguides pels tallers i itineraris de natura. Pel que fa als espais del Castell de Can Feu, sorgeix un interès en visitar les grutes subterrànies i els cellers, així com una possible casa-museu i sales d'exposicions per artistes. Les activitats del Castell tenen uns resultats menys aclaparadors. Tot i això, es rep amb prou èxit la col·laboració amb la gent gran, que pretén la recuperació de la memòria històrica, seguida de les activitats específiques per escoles i les jornades de recreació històrica. Tan sols generen cert rebuig les propostes de construcció d'un bar, un restaurant i un hostel rural, i també els tallers d'integració per a nouvinguts.

Analitzant la demografia, es pot deduir que el públic potencial del Castell de Can Feu és el col·lectiu de dones de Sabadell de més de 55 anys, seguit pel grup de dones de 45 a 54 anys, possiblement de Sant Quirze del Vallès.

Més de la meitat dels enquestats ha proporcionat la seva adreça electrònica per a tal de rebre informació sobre una participació continuada. Es percep, per tant, un interès considerable en un possible procés de participació ciutadana.

3. Trobades amb veïns

Malgrat que es va fer una primera trobada amb els veïns amb la col·laboració de l'Associació Cultural Can Feu el juliol del 2019 (fig. 11), els tallers participatius no s'han pogut realitzar a causa de la situació de crisi generada per l'epidèmia del Coronavirus. Així, la reunió amb alguns veïns del petit barri de Can Feu resulta l'únic esdeveniment a analitzar.

Per consultar el model de l'enquesta pilot, vegeu l'ANNEX 3. Pels resultats complets de les enquestes vegeu l'ANNEX 4.

↑ **Figura 11.** Trobada amb els veïns de Can Feu, juliol del 2019. Font: Associació Cultural Can Feu

Durant la trobada es comenten els resultats dels primers sondejos duts a terme a les xarxes socials, i sorgeixen propostes d'usos de caire cultural i d'oci. Destaca la contribució d'una veïna, que, succintament, expressa el desig d'aconseguir un equipament que barregi Ca l'Estruch amb la Capella de Can Gambús.

A black and white photograph of a park. In the foreground, two people are sitting on the grass, looking at something together. In the background, there are many trees and a path. The image is slightly blurred, giving it a vintage feel.

Anàlisi sectorial

El patrimoni de Sabadell

Els grups paleolítics i els primers agricultors ja es van establir a la riba del riu Ripoll, al territori de Sabadell, gràcies als recursos naturals que els oferia. Des d'Arragonem, a la zona de la Salut, durant l'època romana, i Arraona, durant l'Edat Mitjana, amb el centre a la capella de Sant Salvador, Sabadell va créixer més enllà de les seves muralles. No va ser fins el s. XIX que es va convertir en un important centre de la indústria tèxtil, amb el sobrenom de “la Manchester Catalana”.

Amb l'allau migratòria dels anys 50 i 60 l'expansió urbana es va disparar – de 23.294 habitants a principis del segle XX a 182.012 habitants l'any 1975 – i nous barris van créixer sense ordre. Arrel de la transició democràtica, es va donar la infraestructura necessària als nous barris i es va terciaritzar l'economia, amb una recessió total de l'activitat industrial (Oficina de Patrimoni, 2012).

El patrimoni arquitectònic de la ciutat reflecteix la llarga història de la ciutat. A partir d'una anàlisi del catàleg de patrimoni arquitectònic de Sabadell (Ajuntament de Sabadell, 2020), s'observa que la major part del patrimoni conservat és dels segles XIX i XX, en concret de la tipologia industrial, corresponent a la Sabadell industrial, i a l'estil noucentista i modernista, referents a les nombroses construccions de la classe benestant a finals del segle XIX i principis del s. XX.

Dins del catàleg de patrimoni, el conjunt de Can Feu destaca especialment per la multitud d'èpoques d'ocupació i per la reforma historicista, així com pels seus jardins. El Castell de Can Feu, tot i que únic a Sabadell, s'emmarca dins d'un corrent historicista i romàntic que va deixar diversos castells i palaus d'estils anacrònics, com ara el Castell d'en Plaja de Lloret de Mar.

Pel que fa a l'estat actual del patrimoni i els museus de Sabadell, ciutat considerablement invisible en el context cultural de Catalunya, es troba entre les causes la relegació del patrimoni i els museus en un segon pla, en contra de l'aposta per la cultura popular i l'ensenyament per a integrar socialment una ciutat de barris inconnexos després de la transició democràtica, de la mà d'Antoni Farrés (PSUC) (Domènech i Sampere, 2002). Si en altres ciutats es van potenciar alguns equipaments culturals com a emblema que els donés segell cultural propi, a Sabadell no es va prendre partit per cap marca, tot i el seu potencial del passat tèxtil i de ciutat-fàbrica sindicalista, per una banda, i la forta tradició musical, per l'altra.

Nivells de l'oferta cultural

1. El sector públic

Sabadell compta amb dos museus municipals, el Museu d'Història de Sabadell (MHS) (fig. 12) i el Museu d'Art de Sabadell (MAS), que segons el Pla de Museus 2030 (Generalitat de Catalunya: Departament de Cultura, 2017) es poden considerar mitjans-petits. Han estat criticats per la seva concepció de museu vuitcentista que ignora la narrativa obrera de la ciutat (Creus, 2019). El Museu d'Història de Sabadell compta amb magatzems externs i tot i així li manca espai per guardar

Per un inventari de les entitats culturals de Sabadell, vegeu l'ANNEX 5.

Podeu consultar els mapes distribució de l'oferta cultural de manera interactiva clicant **aquí**.

↑ **Figura 12.** Sala del Museu d'Història de Sabadell. Font: Ajuntament de Sabadell (2017b)

↑ **Figura 13.** La Capella de Can Gambús, Sabadell (2013). Font: Relats en català

els béns que custodia. Com a museu públic de titularitat no municipal trobem el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, que té com a patrons la Universitat Autònoma de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

A banda de museus i patrimoni museïtzat, el sector públic ofereix dues sales de teatre, la Sala Miguel Hernández i el Teatre Principal, i una fàbrica de creació artística, Ca l'Estruch, així com algunes escoles de música i art.

2. El sector privat

Pel que fa al sector privat, trobem que hi ha diversos museus: el Museu de la Vida al Camp, de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859, el Museu de l'Aigua, del Grup CASSA, el futur Museu Aero-nàutic de Catalunya, de la Fundació Parc Aeronàutic de Catalunya, i el Museu del Gas, de la Fundació Naturgy. Aquest últim va tancar les portes l'any 2018, mentre que el Museu de la Vida al Camp obre tan sols unes hores cada diumenge.

També hi ha 7 fundacions culturals notables, entre les quals destaca la històrica Fundació Bosch i Cardellach i la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859.

És rellevant que la major part de l'oferta cultural provingui del sec-

tor privat, amb múltiples empreses culturals en el camp de la música, com productores discogràfiques i bars musicals, llibreries, diverses sales de teatre, dos cinemes i un grapat de galeries d'art. Alhora, algunes entitats i empreses privades no pròpiament culturals dediquen part de la seva activitat a la cultura com a màrqueting empresarial, com ara la sala Cava Urpí i la Capella de Can Gambús. Tot i així, el patrimoni arquitectònic de titularitat privada té majoritàriament un ús residencial o comercial.

3. El sector associatiu

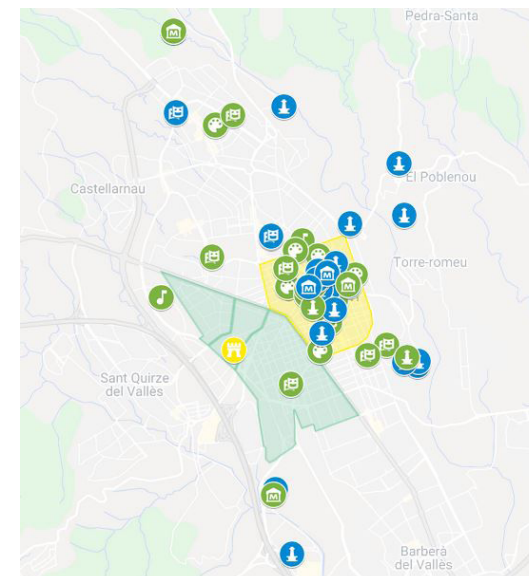
Les associacions i fundacions culturals a Sabadell són actives i responsables de la creació de molts equipaments, activitats i programes fora de l'àmbit públic. Tot i això el percentatge d'entitats per població és modest en comparació amb altres municipis. En concret hi ha, segons el directori de l'Ajuntament (Ajuntament de Sabadell, 2017), fins a 488 entitats, o 4,64 entitats per 1.000 habitants a Sabadell, xifra inferior a la província de Barcelona (7,14). En canvi, són destacables les entitats sabadellenques dedicades a la cultura (2,14 per cada 1.000 habitants), número superior a la mitjana provincial (0,97). Cal esmentar que l'associacionisme en grups de cultura tradicional a Sabadell és remarcablement menor que a la resta de municipis (1,5%/4,1%) (Coca & Julià, 2010:29-30).

Distribució de l'oferta cultural

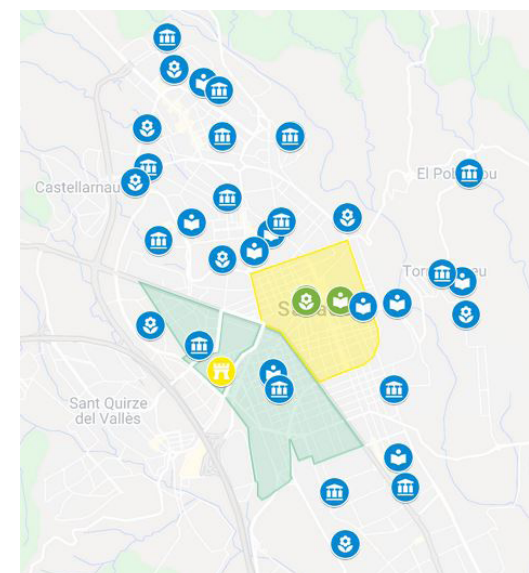
A primer cop d'ull, és fàcil d'apreciar en el mapa de distribució (fig. 14) que la major part dels equipaments tant públics com privats que tenen oferta cultural de l'anomenada alta cultura, això és, arts escèniques i visuals, museus i patrimoni, es limiten al barri del Centre, amb algunes excepcions de museus privats al rodal de Sabadell, i algunes sales de teatre als barris. Paral·lelament, el patrimoni museïtzat, principalment monuments relatius al naixement de la ciutat o ermites, apareix conseqüentment o bé al barri del centre o bé al rodal de Sabadell, deixant un buit patrimonial als barris perifèrics. Aquests equipaments són controlats pel MHS i compten amb certa museïtzació, però son tancats al públic general si no es concerta una visita en grup.

Centrant-nos en el Castell de Can Feu, a prop seu no hi ha cap altre patrimoni cultural activat excepte La Capella de Can Gambús, bar situat en una masia catalogada, envoltada del Parc de Can Gambús, que té programació musical. És una iniciativa privada amb molt d'èxit, amb la qual s'ha de buscar maneres de no solapar-se. Al barri de Gràcia també hi ha un teatre privat, l'Alternativa Teatre, tot i que té una capacitat per a només 49 persones.

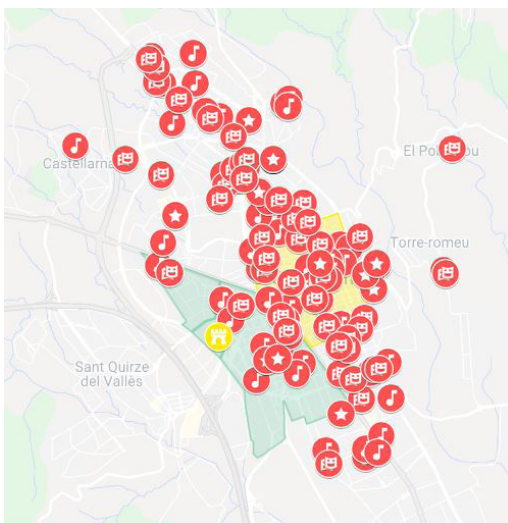
Si observem el segon mapa (fig. 15), veurem que contrasta amb la poca oferta "d'alta cultura" del sector públic la important inversió en altres elements considerats de salut i benestar social i cultural dels ciutadans, ja que hi ha 10 biblioteques municipals de la potent Xarxa de Biblioteques Municipals de Sabadell (BIMS), 18 centres cívics i 8 parcs o jardins públics. A més, l'acció democratitzadora de l'Administració Pública en aquests elements és notable en comparació amb la centralització de les iniciatives d'alta cultura, majoritàriament privades.

↑ **Figura 14.** Mapa cultural públic i privat a la ciutat de Sabadell. En verd, l'oferta privada; en blau, la pública. Font: pròpia

↑ **Figura 15.** Mapa de biblioteques i jardins de la ciutat de Sabadell. Es marca en groc la situació del Castell de Can Feu. Font: pròpia

↑ **Figura 16.** Oferta cultural associativa a Sabadell. Font: pròpia

Incidint en els quatre barris de l'àrea d'influència, hi ha força associacions en tots tres, remarcablement a Gràcia. En canvi, l'oferta cultural pública i privada és virtualment inexistent. Tot i que és comprensible que els serveis de la ciutat pateixin de certa concentració, la proporció d'equipaments culturals per població és gairebé **cinc vegades menor als barris** de Gràcia, Can Feu, Can Gambús i Els Merinals que al Centre.

En general, s'ha disposat d'un parc o jardí públic pròxim a cada barri de la ciutat, excepte la zona de Gràcia i l'Eixample. Els 15 centres cívics de la ciutat ofereixen servei a gairebé cada barri. La xarxa de biblioteques és també equitativa amb tots els districtes. Cal comentar que la zona dels Merinals, Can Gambús i Can Feu són les que tenen una biblioteca més lluny, sobretot tenint en compte que la biblioteca de Gràcia és l'aprofitament d'una biblioteca de l'institut de secundària públic Pau Vila. Actualment s'està considerant habilitar la fàbrica Sallarès Déu per a ubicar-hi un centre d'innovació social i tecnològica, amb la possibilitat d'incorporar-hi una biblioteca (Segura, 2020).

Les associacions culturals es reparteixen per tots els barris, sovint agrupades en hotels d'entitats. Observant el tercer mapa (fig. 16), s'aprecia que el gruix d'associacions del centre, que és el barri més poblat, persisteix al llarg de la Creu Alta fins arribar a Can Feu, per Gràcia i l'Eixample, arribant fins a Espronceda i Campoamor. També es troben associacions a la urbanització de Castellarnau i als barris més aïllats de Torre-Romeu i Poble Nou. Els buits dins d'aquesta xarxa densa d'associacions coincideixen amb els grans parcs urbans i les zones de polígons industrials (Parc Catalunya, Parc del Torrent de la Romeua, Zona Hermètica).

Així doncs, el mapa d'oferta cultural pública i privada reitera la concepció del rovell i la clara de l'ou de la ciutat de Sabadell, afavorint les institucions culturals al barri del centre i ignorant gairebé per complet els barris perifèrics. Això contrasta amb el mapa d'associacionisme cultural, que demostra l'interès i l'activitat cultural en tota la ciutat, de forma prou homogènia. En certa manera, l'associativisme supleix les mancances d'equipaments públics.

Consum de cultura

Sabadell se situa en la mitjana dels municipis similars pel que fa al desenvolupament de les seves pràctiques culturals (taula 3) (Coca & Julià, 2010:13-16). Per altra banda, mostra poca autonomia cultural respecte Barcelona, excepte en les biblioteques i fins a cert punt els museus. Cal remarcar que tot i aquesta absorció de Barcelona, Sabadell té certa atracció cultural en comparació amb els usuaris d'altres ciutats, que es desplacen a Barcelona fins a un 5% més que els sabadellencs.

Turisme

El públic dels equipaments culturals de la ciutat és reduït, molt local i majoritàriament escolar (taula 4). El P. E. de Turisme (2017) identifica els recursos turístics principals de Sabadell en tres nivells:

- Principals: l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès, el Complex Sant Oleguer amb l'espai natural del Riu Ripoll, la Fira Sabadell i els Esdeveniments esportius
- Secundaris: el patrimoni historicocultural, l'Institut Català de Paleontologia, l'Observatori Astronòmic i els esdeveniments culturals o populars
- Complementaris: eixos comercials, museus i parcs urbans

És destacable que el Castell s'inclou i es menciona sovint als canals oficials de turisme de la ciutat.

El P. E. de Turisme anomena els municipis de la zona central de l'ÀMB i del llarg de l'eix del Riu Besòs mercats emissors d'usuaris per Sabadell. Com a principals limitacions per atreure aquest públic s'esmenta la fase incipient de desenvolupament turístic, la manca d'un recurs singular com a motor d'atracció, i la competència amb municipis similars i pròxims amb una oferta turística més treballada, en particular Terrassa, Granollers, Vilanova i la Geltrú i Mataró.

Pràctica cultural. Freqüència.

Pràctica cultural	Sabadell	Mitjana
Museu	33,6%	31,6%
Exposicions	21,3%	20,6%
Biblioteca	33%	37,6%
Concert	24%	24,4%
Teatre	26,4%	24,8%
Festa popular	35,3%	37,5%

↑ **Taula 3.** Freqüència de la pràctica cultural. Font: Coca & Julià (2010:14)

Usuaris dels equipaments culturals de Sabadell (2015/16)

Equipament	Oferta	Usuaris
Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859	Activitats, exposicions itinerants i lloguer dels tres edificis.	141.000
Museus municipals (MHS, MAS)	Exposició permanent, exposicions temporals i activitats	49.000 (MHS: 22.961; MAS: 25.794)
Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont	Exposició permanent i activitats per escoles	20.000
FIRA Sabadell	Fires i esdeveniments	75.170

↑ **Taula 4.** Visitants i usuaris dels equipaments culturals de Sabadell al 2015 i el 2016. Font: Ajuntament de Sabadell et al. (2017:50-51)

Anàlisi institucional

L'Ajuntament de Sabadell

1. Organització

L'Ajuntament de Sabadell s'organitza en quatre àrees, una estructura més sintètica que altres ajuntaments, com són el de Terrassa (7 àrees) o la de Barcelona (6 gerències sectorials):

- Àrea de presidència i drets socials
- Àrea de feminisme, benestar animal i participació
- Àrea de cohesió territorial, desenvolupament urbà, seguretat i civisme
- Àrea de desenvolupament econòmic i impuls administratiu

És remarcable el fet que cultura, patrimoni i turisme, tres axiomes d'un projecte com aquest, a la pràctica es troben en tres àrees diferents:

- El servei de cultura és a l'Àrea de presidència i drets socials
- L'Oficina del Patrimoni és dins del servei de planificació urbanística, a l'Àrea de cohesió territorial, desenvolupament urbà, seguretat i civisme
- El servei de comerç, consum i turisme és a l'Àrea de desenvolupament econòmic i impuls administratiu

A banda de les àrees, l'Ajuntament de Sabadell també té 6 ens de gestió, un dels quals és l'Organisme Autònom Local "Museus i Arxiu Històric de Sabadell", el qual compta amb un pressupost

de 2.008.080,09 € (2019) pels seus tres integrants, els dos museus municipals i l'Arxiu Històric de Sabadell. Sobre aquest OAL, Coca i Julià (2010) en diuen, com es mostra al requadre blau:

L'anàlisi de "Diagnosi i orientacions estratègiques per a un debat ciutadà sobre la cultura" també indica que l'Ajuntament té tendència a apostar per la gestió directa dels seus serveis municipals en lloc de delegar-los a empreses o associacions del sector, mentre que bona part de la programació de projectes artístics es gestionen en col·laboració amb entitats culturals. L'Ajuntament també s'insereix en quatre consorcis supralocals, sent un d'ells el Consorci de Turisme del Vallès Occidental.

2. Recursos

Pel que fa al pressupost, per l'any 2019 es va preveure en aprovació definitiva un total d'ingressos i despeses de 224.608.000,00 €, un increment del 10,05% respecte a l'any anterior, que va pujar als 234.355.199,98€ en el pressupost consolidat. La despesa programada segons la primera aprovació per als serveis de Cultura és un 3,1% del total del pressupost; Urbanisme, tenint en compte que inclou el manteniment d'edificis patrimonials, un 2,6%, i Promoció de ciutat i turisme tan sols el 0,14% (taula 5). Protecció i gestió del Patrimoni Històric Artístic, dins de la partida de Cultura, rep 765.345,89 €. Podeu observar l'evolució de la inversió en cultura en els últims anys a la figura 17.

L'Associació Cultural Can Feu

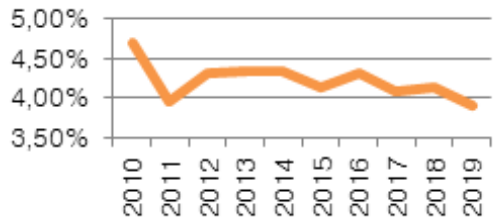
L'Associació Cultural Can Feu és una entitat sense ànim de lucre sabadellenca creada l'any 2013 amb la finalitat de divulgar el patrimoni històric i arquitectònic del Castell de Can Feu. També es va posar en marxa amb la voluntat de denunciar les bretolades que tenen lloc al Castell i, per tant,

"Tot i els avantatges de disposar d'aquest estatus jurídic pel que fa a l'agilitat en la gestió, la captació de fons i altres qüestions, trobem que fins ara no ha acabat representant en la pràctica una autonomia prou accentuada. Els museus i l'Arxiu tenen un potencial que es podria desenvolupar molt millor en aquest sentit" (pàg. 24).

Despesa programada per l'any 2019

Cultura	8.773.001,11 €
Urbanisme	5.841.502,96 €
Turisme	321.211,28 €

↑ **Taula 5.** Despesa en Cultura, Urbanisme i Promoció de ciutat i turisme per l'any 2019. Font: Ajuntament de Sabadell (2019)

↑ **Figura 17.** Evolució de la despesa en cultura (2010-2019). Font: Ajuntament de Sabadell (2019)

De les accions de l'Associació al llarg de la seva existència en destaquen la publicació del **documental** “Can Feu i l'últim Olzina” (2015) i del **llibre** “Can Feu i les imatges del record” (2016), i el Projecte de **Recuperació dels Jardins Romàntics**, atorgat 100.000 € en les votacions dels pressupostos participatius, així com les conseqüències de la seva pressió i col·laboració amb l'Administració, com són la **municipalització** del Castell l'any 2017 i la moció del 5 de novembre (2019).

↑ **Figura 18.** L'Associació Cultural Can Feu en una visita teatralitzada (2017). Font: Associació Cultural Can Feu

amb l'ànim de frenar la seva degradació. L'entitat no compta amb un local propi.

1. Recursos

L'Associació té un nombre aproximat de 30 socis, i la seva direcció depèn majoritàriament del seu president. Entre els socis hi ha dos guies turístics, un arquitecte i una restauradora de mobles *amateur*. La majoria dels membres també ho són d'altres entitats de la ciutat. El creixement de l'Associació és mínim i, tot i que manté el número de socis, només una part d'ells és realment activa.

2. Organització

La comunicació dins l'Associació és telemàtica i constant pel que fa a la seva junta directiva, que es reuneix presencialment cada dos mesos. L'assemblea general es celebra un cop l'any.

3. Activitat

L'activitat principal de l'Associació és una visita guiada gratuïta cada primer diumenge de mes per l'exterior del Castell. També se n'organitzen durant la Festa Major de Can Feu i la de Sabadell, alguns anys en format teatralitzat. Les seves xarxes socials, Instagram i Facebook, són remarcadament actives i seguides per 599 i 1.324 persones respectivament a maig del 2020.

4. Finançament

L'Associació es finança a través de les quotes dels socis, les donacions monetàries d'alguns membres de la junta, i la venda de les publicacions i d'alguns elements de merchandising.

5. Marc Legal

L'Associació Cultural Can Feu és una associació no declarada d'utilitat pública, emmarcada en la Llei 4/2008, de 24 d'abril, i la Llei 21/2014, del 29 de desembre.

El Castell de Can Feu

1. Introducció a l'element patrimonial

El Castell de Can Feu és un conjunt format per un casal amb una arquitectura historicista segons la moda de finals del segle XIX (ARRAGO, 2009:12), una capella dedicada a la Verge de Montserrat, dos edificis auxiliars, un jardí, i la resta de la finca, no urbanitzada. El conjunt es troba situat a l'extrem sud-oest de l'àrea urbana de Sabadell, al carrer de Colòmbia, n. 1-21. La seva finca toca amb el terme de Sant Quirze, i és també molt propera a la via dels FGC.

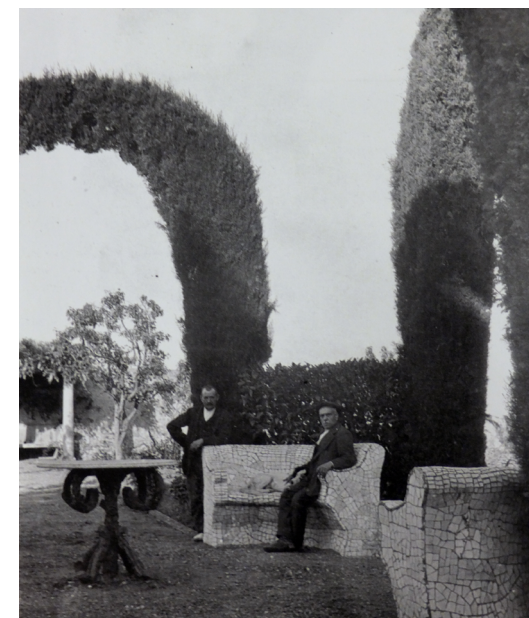
Cal aclarir, des d'un principi, que aquest edifici no és un castell genuí, sinó una masia, com les tantes que han donat nom als diferents barris de Sabadell – Ca n'Oriac, Can Llong, Can Rull, Can Puiggener i Can Deu -. El fet que la diferencia d'aquestes és la reforma historicista que el seu propietari, Josep Nicolau d'Olzina, va realitzar a l'edifici entre l'any 1881 i el 1892.

El Castell de Can Feu està catalogat com a BCIL, i és des de l'any 2018 propietat municipal, després de ser expropiat als seus antics propietaris per 24.798,07€ (iSabadell, 2018) saldant així el deute d'impagament de l'IBI a l'Ajuntament. Actualment, l'edifici es troba en desús. Si bé la seva degradació va començar al segle XX, poc després de la mort de Josep Nicolau, des de la seva municipalització ha vist un augment considerable d'actes vandàlics.

De tota manera, la situació a Can Feu no està totalment estancada, ja que l'Ajuntament de Sabadell té en tràmit diverses accions:

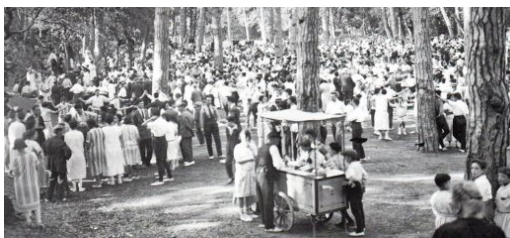
↑ **Figura 19.** El Castell de Can Feu (1929).
Font: Associació Cultural Can Feu

↑ **Figura 20.** Els Jardins de Can Feu (1929).
Font: Associació Cultural Can Feu

↑ **Figura 21.** Públic per la representació teatral de Terra Baixa al Bosc de Can Feu (1915). Font: Associació Cultural Can Feu

↑ **Figura 22.** Garden Party al Bosc de Can Feu (1907). Font: Associació Cultural Can Feu

Fases de transformació

Fase I – L'edifici fortificat d'època medieval (segles XII-XIII al XV)

Fase II – La masia d'època moderna (segles XVI al XVIII)

Fase III – La reforma i la reconversió en castell neoromàntic (segle XIX-XX)

- Les excavacions arqueològiques al jardí estaven programades per a principis d'abril del 2020. Aquestes sorgien a partir del projecte presentat per l'Associació Cultural Can Feu als pressupostos participatius de l'any 2019. La crisi de la Covid-19, comprensiblement, ha posposat indefinidament aquesta actuació.
- És en tràmit la petició d'incloure als pressupostos de les meses de concertació de la Diputació de Barcelona la restauració bàsica de l'edifici, a conseqüència de la moció al respecte aprovada al ple municipal el 5 de novembre del 2019 (Redacció Diari de Sabadell, 2019).

Per altra banda, ocasionalment sorgeixen propostes d'inversos privats per comprar el Castell o aportar part del pressupost per a la restauració a canvi de la cessió dels drets d'utilització de parts de l'edifici. De moment, resten sense resposta positiva per part de l'Ajuntament.

2. Història de l'element

El Castell de Can Feu, fora de la seva pròpia història, està situat a la serra o carena de Can Feu, zona que tal com corrobora la documentació antiga i la tradició oral ha estat ocupada des de la prehistòria: des del neolític, passant pel període romà, fins a l'època moderna. En l'estudi patrimonial d'ARRAGO S.L. (2009) s'afirma que hi ha un "important jaciment de la vil·la romana i forns de Can Feu" (pàg. 3). L'edifici en si també té una llarga història. L'Estudi Patrimonial identifica tres fases de transformació de l'edifici (ARRAGO, 2009:37), com s'especifica al requadre groc:

Per a l'última reforma, el propietari va contractar a l'arquitecte barceloní August Font, autor de la plaça de Braus de les Arenes, el Palau de les Heures i la finalització de la façana neogòtica de la Catedral de Barcelona (González Campaña, Urbano Lorente, & Ibáñez Fuentes, 2016). La reforma del Castell va quedar inacabada, i les relacions entre Josep Nicolau i August Font, poc amistoses.

Per altra banda, els jardins no van ser completats fins l'any 1910, i van arribar al seu auge al principi de la dècada de 1920. Després de la mort de Josep Nicolau d'Olzina, però, el seu hereu no se'n va preocupar, i l'any 1929 ja estaven força descuidats. Després de la Guerra Civil l'hereu, Guillem de Pallejà el marquès de Montsolís, va decidir destruir les construccions del jardí per fer-ne una explotació agropecuària.

Fora del tancat del Castell, a banda l'explotació agrícola, hi havia fins a 40 hectàrees cobertes d'arbrada en l'anomenat Bosc de Can Feu (fig. 23). Quan l'any 1904 la major part de la superfície de la finca va ser incorporada al terme de Sabadell, el propietari, Josep Nicolau d'Olzina, va decidir permetre l'ús públic del bosc als ciutadans de Sabadell. Així, el Bosc de Can Feu es va convertir en un centre neuràlgic d'activitat ciutadana. A més, des de la primera *Garden Party* l'any 1907 i fins l'any 1931, s'hi van celebrar concerts, teatre de natura, sardanes i altres activitats de Festa Major.

A partir de la mort de Josep Nicolau d'Olzina el 4 de gener de 1924, la finca va ser heretada pel seu nebot Guillem de Pallejà, a propòsit del qual, com es pot veure al requadre groc, l'antic alcalde Marcet va dir (citat a González Campaña, 2019):

Donant per desapareguts els propietaris amb l'esclat de la Guerra Civil, es va establir al Castell l'Instituto Obrero de Segunda Enseñanza i la seva residència (ARRAGO, 2009:4); després de la Guerra en van recuperar la propietat. Havent fracassat l'intent de l'Ajuntament i entitats de la ciutat de declarar el Bosc de Can Feu Parc Nacional deu anys enrere, i ja castigat per la Guerra Civil, l'any 1939 el propietari iniciar-ne la tala sistemàtica (Santamaria, 2018). Avui dia, sobre l'antic Bosc de Can Feu s'alcen els barris d'Arraona-Merinals, Can Rull i Can Feu (Farràs i Farràs & Rofes i Pinyol, 1987).

↑ **Figura 23.** Riera del Bosc (aprox. 1920).
Font: Associació Cultural Can Feu

↑ **Figura 24.** Conjunt de Can Feu. Font: Ajuntament de Sabadell (2017c)

"Conocí también al actual propietario de la finca, de la más rancia nobleza catalana, a quien desde el primer momento le tuvo sin cuidado el bosque y su sentimentalismo, ya que le interesaba por encima de todo era la valorización del terreno ante la previsible e incontenible expansión de la ciudad".

↑ **Figura 25.** Edificis del conjunt de Can Feu. A: Castell de Can Feu. B: Pati d'armes. C: Capella. D: Galliners. E: Cavallerisses. F: Jardins. Font: pròpia a partir d'Ajuntament de Sabadell (2015)

Trobareu una visió gràfica i global del Castell a l'ANNEX 6.

↑ **Figura 26.** Jardins de Can Feu (1929). Font: ACHE (2019)

3. Arquitectura de l'element

El conjunt actual del Castell de Can Feu està format per la masia o edifici principal (aprox. 2300 m²), el qual té un pati d'armes (aprox. 550 m², i 470 m² d'edifici) amb les seves torres; una capella del 1704 (aprox. 70 m²); el galliner adossat a la capella; les cavallerisses (aprox. 2000 m²), i el jardí (aprox. 9.500 m²) (ARRAGO, 2009). Tot és flanquejat per un mur de tàpia, el qual té tres torretes de guaita, una a cada angle, igual que al pati d'armes (fig. 25). Al conjunt s'hi accedeix per dos portals: el senyorial, al sud, just al costat de la capella, i l'agrícola, al nord, al carrer de Colòmbia. La finca que rodeja el Castell pel costat sud i oest és de 6 ha i no urbanitzada. L'edifici principal té quatre plantes: les cavallerisses subterrànies, la planta baixa o masoveria, la primera planta o planta noble, i les golfes o planta del servei. Té també un petit entresòl.

Els Jardins romàntics, dissenyats també per August Font, eren inspirats en l'obra del seu professor Elies Rogent, els Jardins del Laberint d'Horta. Es van dissenyar esglaonats en quatre nivells per salvar els 8 metres de desnivell. Estaven decorats amb construccions neoclàssiques, balustrades i escultures referents a la mitologia greco-romana: Zeus, Vulcà, Hermes i Hebe (fig. 26). Tenia també un gran estany artificial (fig. 27) i una gruta subterrània amb vistes al seu interior, com si es tractés d'un aquari. El marge de llevant era una gran zona d'horta (Ajuntament de Sabadell, 2020:1523-1524).

Les cavallerisses, al nord de l'edifici principal, són una gran construcció que duplica la superfície del Castell amb tres plantes i una era a la seva façana est. L'espai interior, sense gaires habitacions, es troba dividit per columnes (fig. 28).

L'entorn immediat del Castell va patir una gran degradació a causa de les obres de soterrament

del FGC. En el curs d'aquestes, el camí al voltant del conjunt va ser utilitzat per a emmagatzemar i preparar materials de construcció. Actualment, el terra és desigual i quan plou s'omple de piscines de fang (fig. 29). També s'han retirat els fanals i s'ha incorporat una tanca metàl·lica que no permet acostar-se al Castell.

La finca que rodeja el Castell de Can Feu és una ínfima part de l'original Bosc de Can Feu. Tot i això, conserva una riera, tot i que soterrada, com la bassa just al costat oest de les cavallerisses.

4. Estat de conservació

El Castell de Can Feu té en general un estat de conservació regular, amb alguns elements que arriben a un estat de conservació dolent. Es detecten sis factors de degradació per al conjunt del Castell de Can Feu:

1. Factors mediambientals, incloent les variacions de temperatura i humitat relativa, l'efecte de la llum del sol, la pluja i el vent
 - a. Filtracions d'aigua i humitats, de la pluja i subterrània
2. Biodegradació, tant de molsa com de plantes
3. Falta de manteniment
4. Materials de construcció de qualitat pobre, o males tècniques de preparació
5. Vandalisme, en la forma de robatoris, trencament de vidres i pintades de graffitis, entre d'altres
6. Envelliment natural dels materials

Després de l'anàlisi organolèptica, s'estableixen els estats de conservació per als diferents elements del conjunt del Castell de Can Feu, que es desglossen a la pàgina següent (taula 6).

↑ **Figura 27.** Jardins de Can Feu (1929). Font: Associació Cultural Can Feu

Per consultar el plànol dels Jardins vegeu l'ANNEX 7.

↑ **Figura 28.** Les cavallerisses i l'era, vistes des del sud-est (2019). Font: Pere Vidal

↑ **Figura 29.** L'entorn del Castell de Can Feu, a l'actualitat (2020). Font: pròpia

Estat de conservació dels elements del conjunt de Can Feu			
Element		Estat	Observacions
Estructura	Estructura portant vertical	Bo	
	Estructura portant horitzontal	Bo-regular	Alguns elements en ruïna
Façanes	Revestiment	Dolent	
	Elements ornamentals	Regular-dolent	Alguns elements desapareguts
Coberta	Obertures	Bo-regular	
	Estructura	Bo-regular	
	Ràfecs	Bo	
	Xemeneies	Dolent	Alguns elements en ruïna
Interior	Distribució		Modificada a la planta baixa i la planta segona
	Parets i envans	Bo-regular	
	Paviments	Bo	
	Obertures	Bo	
	Elements mobles		Gran majoria dels elements desapareguts
	Escales	Bo-regular	
Terrasses i galeries	Terrasses	Regular	
	Galeries	Bo-regular	
Soterranis	Planta subterrània	Bo	
	Gruta subterrània	Bo	

Torre de l'Homenatge	Estructura	Regular-dolent	
	Elements ornamentals	Bo	
Torretes	Torres de planta circular del Castell	Bo-regular	
	Torres del pati d'armes i el mur	Regular-dolent	Algunes en estat ruïnós
Capella	Estructura	Regular	
	Elements ornamentals i mobles	Regular-dolent	
Pati d'armes	Pati	Bo	
	Terrasses	Bo-regular	
	Escala	Regular	
	Estances	Bo-regular	
	Obertures	Bo-regular	
Jardí	Elements ornamentals		Majoritàriament desapareguts
	Estany	Regular	
	Mur	Regular	

↑ **Taula 6.** Estat de conservació dels diferents elements del conjunt de Can Feu. Font: pròpia

5. Simbolisme identitari

El simbolisme identitari del Castell de Can Feu reuneix molt poc consens, fins i tot dins de la subjectivitat intrínseca de la identitat. Així doncs, apareixen tres tipus d'opinions:

1. El Castell de Can Feu és un element formador de la identitat de Sabadell i clau en el seu paisatge.
2. Tot i el seu important pes històric o arquitectònic dins la història de la ciutat, no té un gran valor com a element formador de saballenquisme.
3. El Castell de Can Feu és una anomalia i irrellevant en el creixement urbanístic de la ciutat. No encaixa en la tradició sabadellenca i la ciutat hi ha crescut d'esquena. És una “mona de pasqua”, i el seu valor és únicament que és diferent.

En tot cas, hi ha una certa entesa en què el Bosc era un element més important en la vida dels Sabadellencs, i el Castell era secundari, pel fet d'estar tancat al públic.

6. Marc legal

Els Plans Especials del Patrimoni a Sabadell: PEP[BAMAS] i PEPS

La conservació del Castell de Can Feu és, com a bé catalogat per l'Ajuntament de Sabadell, regulada pel pla especial de protecció de patrimoni municipal. Actualment ens trobem en un moment de canvi entre el pla vigent, el PEP[BAMAS] (Pla Especial de Protecció dels Béns Arquitectònics, Medioambientals i Arqueològics de Sabadell), i el nou pla, el PEPS (Pla Especial del Patrimoni de Sabadell). Com que aquest és un projecte a llarg termini, es troba necessari analitzar-los tots dos. Són destacables els diversos canvis entre la protecció que ofereix un pla i l'altre al Castell (taula 7).

Col·lecció

Es pot considerar part de la col·lecció de Can Feu:

- El mobiliari, fotografies i rèpliques custodiades per l'Associació
- Les escultures originals del jardí i altres elements del mobiliari original custodiats per la família Pallejà
- Les rajoles i elements constructius custodiats per l'Oficina del Patrimoni i el Museu d'Història de Sabadell

La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català

El Castell de Can Feu és un bé immoble catalogat, és a dir, un Bé Cultural d'Interès Local. Els BCILs es legislen concretament segons els articles 15 i 17 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

La finca al voltant del Castell també gaudeix de protecció, ja que és catalogada com a sistema d'interès ecològic i paisatgístic al PEP[BAMAS] (Ajuntament de Sabadell, 2015d), i com a bé natural al PEPS, sota el nom “Sistema del Torrent de Can Feu”. Alhora, es protegeix com a espai d'expectativa arqueològica sota el nom “Can Feu”.

En resum, s'ha rebaixat el nivell de protecció de volumètric a parcial, i s'ha passat de protegir com a conjunt a protegir com a edifici. Sembla que els dos canvis van lligats entre si, a la pròpia variació morfològica dels dos plans especials, i a la desvalorització patrimonial d'alguns elements del conjunt de Can Feu, com ara els galliners i en menor grau les cavallerisses. Així, es protegeixen “la forma, composició i ritme de la façana més l'estructura funcional del bé”, “elements singulars i representatius de la tradició sabadellenca com les reixes, baranes, paviments originals [...]”, i alhora, “l'ermita, la configuració de l'estany de l'antic jardí i la gruta soterrada”. En canvi, sobre “altres cossos o edificacions complementàries i que no formen part del conjunt materialitzat o projectat per August Font, la seva preservació s'haurà de valorar a través d'informe patrimonial i la diagnosi que és preceptiva”. En concret, el galliner queda exclòs de protecció física, i gaudeix només de protecció documental (Ajuntament de Sabadell, 2020:1521-1529).

Protecció legal del Castell de Can Feu

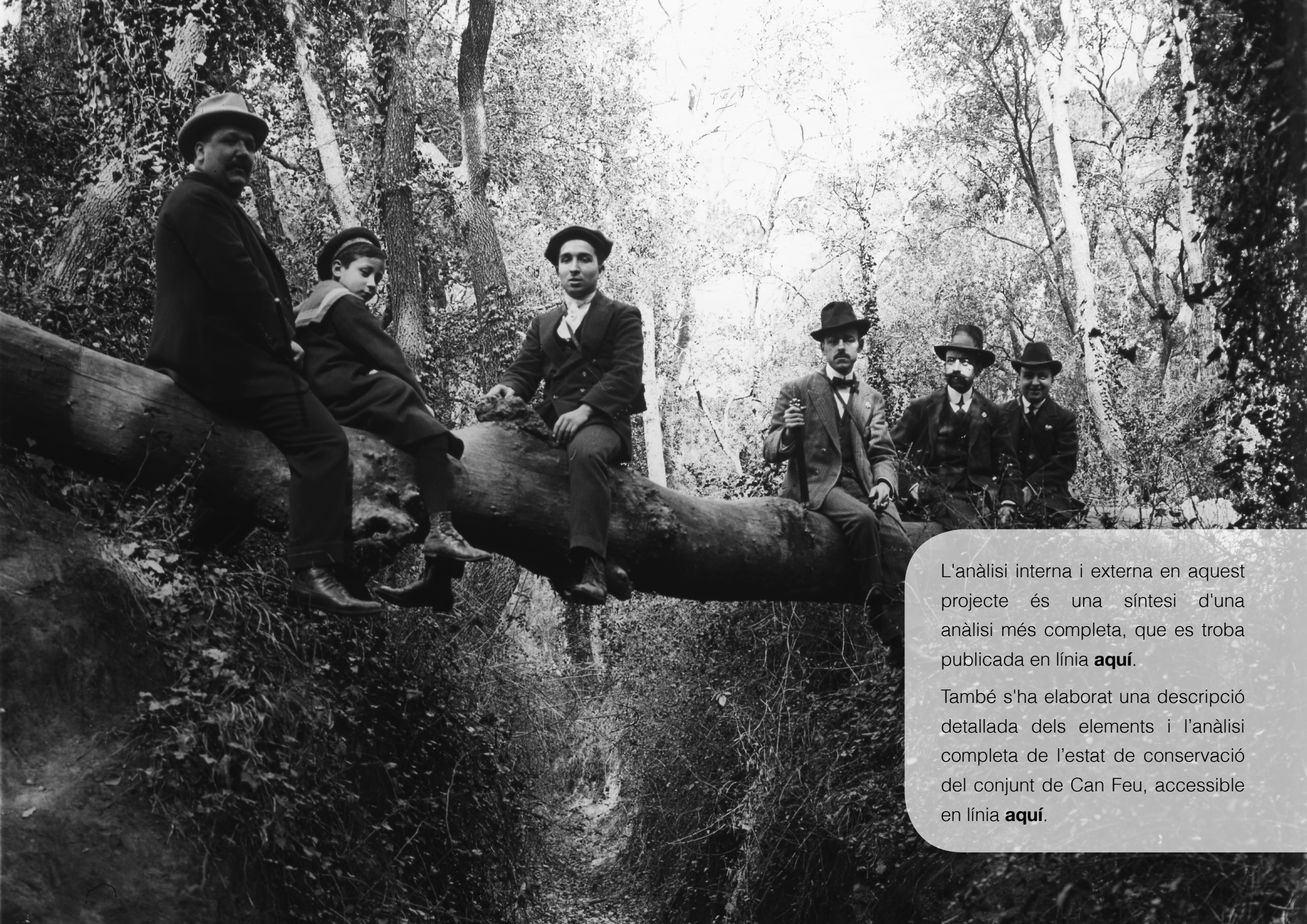
	PEP[BAMAS] vigent	PEPS pendent d'aprovació
Núm. d'identificació	1.9	ARR.07.EA
Tipus de bé	Patrimoni arquitectònic	Patrimoni arquitectònic
Classificació	Conjunts	Edificis
Categoria	BCIL	BCIL
Nivell de protecció	Nivell 2. Volumètrica	Nivell 3. Parcial
Valor arqueològic	Espai de protecció arqueològica sistemàtica	-

El Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell i la MPG-60

El PGMOS regula els usos urbanístics dels sòls de Sabadell. Per al Castell de Can Feu i la seva gran finca, la qualificació del sòl és de d.2, o sistema d'espai lliure en parc veïnal, el qual defineix l'ús dominant com a lleure, i els usos compatibles com “aquells usos i activitats que estiguin absolutament vinculats amb les funcions d'esbarjo, lleure i repòs dels veïns”.

← **Taula 7.** Resum de la classificació del Castell en els dos plans especials. Font: pròpia

Trobareu els documents citats en aquest apartat a l'ANNEX 8.

L'anàlisi interna i externa en aquest projecte és una síntesi d'una anàlisi més completa, que es troba publicada en línia **aquí**.

També s'ha elaborat una descripció detallada dels elements i l'anàlisi completa de l'estat de conservació del conjunt de Can Feu, accessible en línia **aquí**.

Anàlisi DAFO

A continuació es presenta la síntesi de l'anàlisi DAFO o FODA, elaborada segons la metodologia establerta anteriorment. S'han considerat com a elements interns el Castell de Can Feu, l'Associació Cultural Can Feu i l'Ajuntament de Sabadell.

Fortaleses

- Edifici declarat BCIL, únic a la ciutat i amb elements icònics, com la Torre de l'Homenatge i el Bosc
- Facilitat d'accés amb el transport públic (FGC, autobús) i per carretera
- Situació en l'entrecreuament de quatre barris
- Grans dimensions i diversitat del conjunt: jardí romàntic, edifici històric, edifici auxiliar, torre, grutes, restes arqueològiques i espai natural
- Associació de defensa i divulgació del Castell activa i dedicada
- Recent municipalització
- Alt pressupost municipal
- Independència en la gestió dels museus municipals

Debilitats

- Estat de conservació dolent, requereix una inversió important
- Construccions originals no finalitzades
- Accés a peu no urbanitzat
- Manca de la major part del mobiliari original i de les construccions del jardí
- Associació petita i poc professionalitzada
- Espais interiors poc versàtils ni diàfans
- Edifici poc singular i anacrònic en el context català

Oportunitats

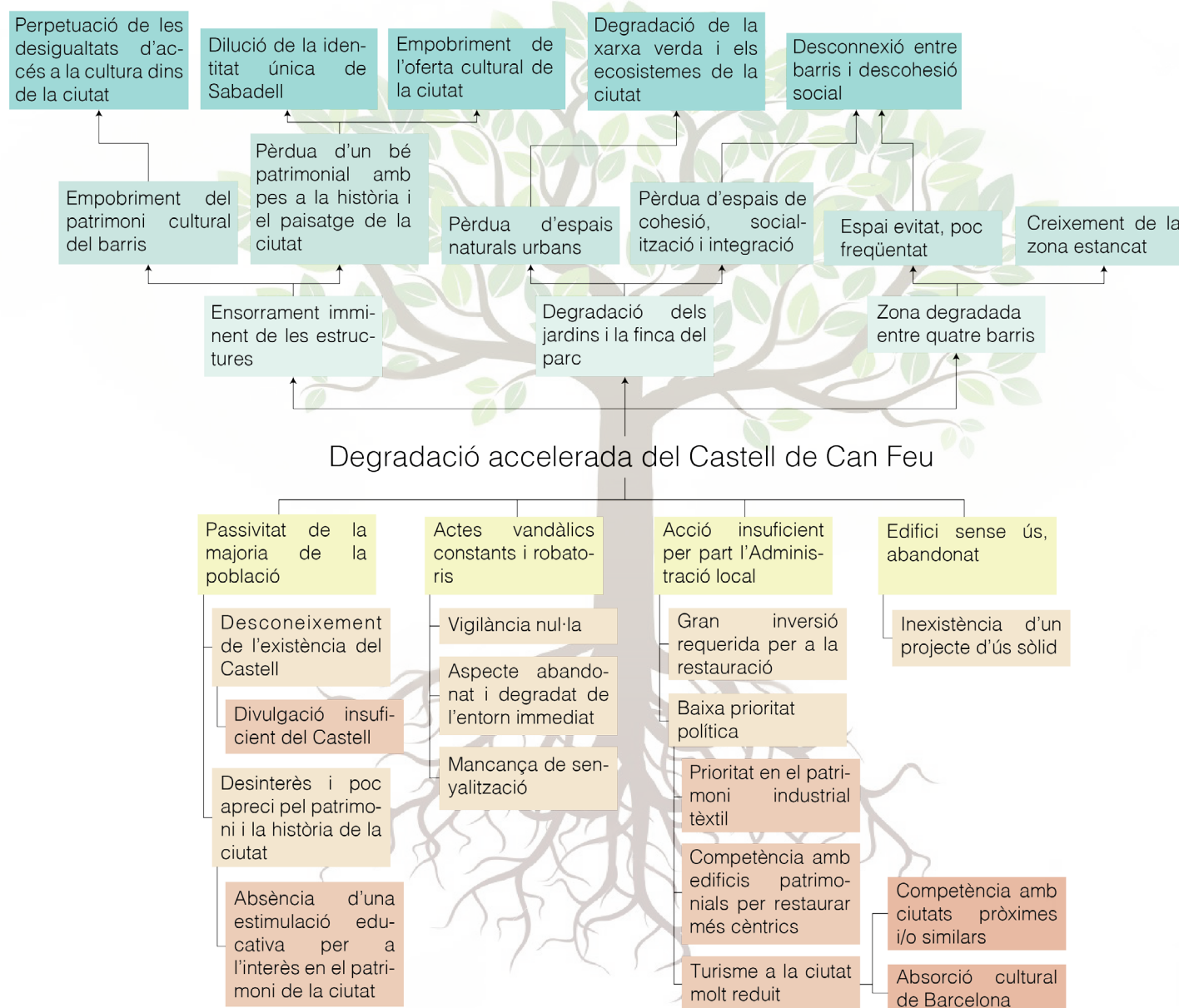
- Molt possible primera intervenció de restauració amb pressupostos de la Diputació de Barcelona
- Urbanització d'un gran passeig que uneix el Castell de Can Feu amb l'estació de FGC
- Projecte de recuperació dels jardins romàntics guanyador del segon lloc en els pressupostos participatius del 2019: 100.000 €
- Planificació urbanística d'un parc urbà a la finca del Castell
- Potencial de creixement i creixement actual de població en els barris d'influència
- Gran manca d'equipaments socioculturals als barris que rodegen el Castell
- Situació geogràfica de Sabadell pròxima a Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona
- Suport ciutadà per a la restauració del Castell i interès en un projecte participatiu
- Teixit associatiu fort i fundacions culturals pròpies de la ciutat

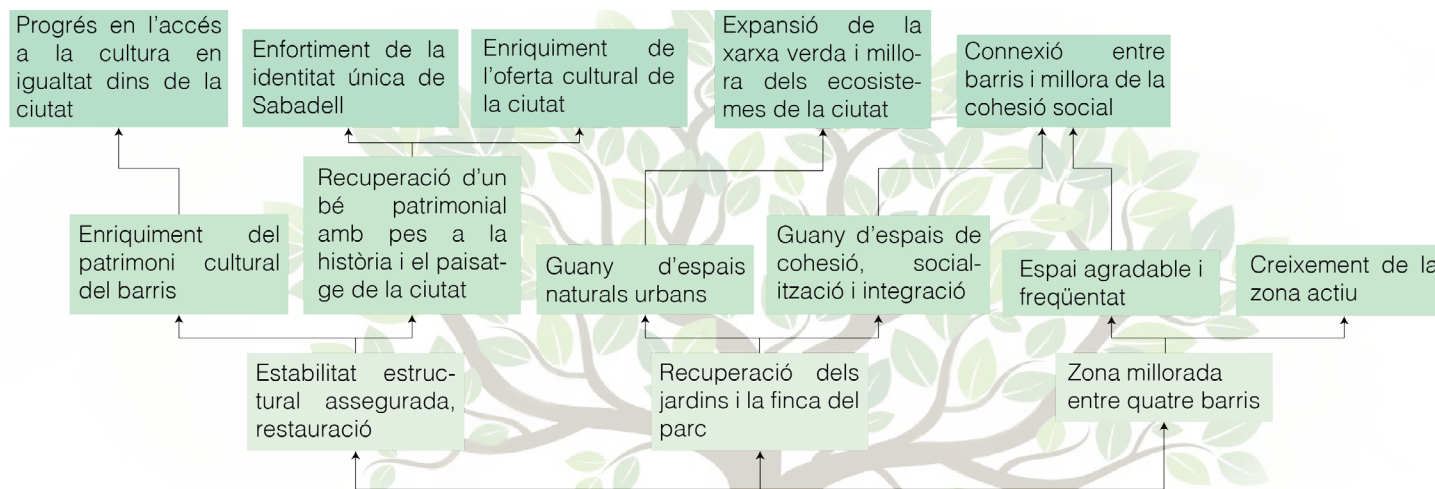
Amenaces

- Entorn degradat, amb polígons industrials just darrera de la finca del Castell
- Degradació activa pels actes vandàlics i els robatoris
- Competència amb altres edificis patrimonials sense ús més cèntrics
- Baixa consideració del valor arquitectònic i identitari del Castell per part de l'Administració local
- Prioritat de la gestió del patrimoni cultural en el patrimoni industrial de la ciutat
- Museus de la ciutat poc potents, amb un pressupost reduït i pocs visitants
- Invisibilitat turística de Sabadell en comparació a ciutats pròximes com Terrassa

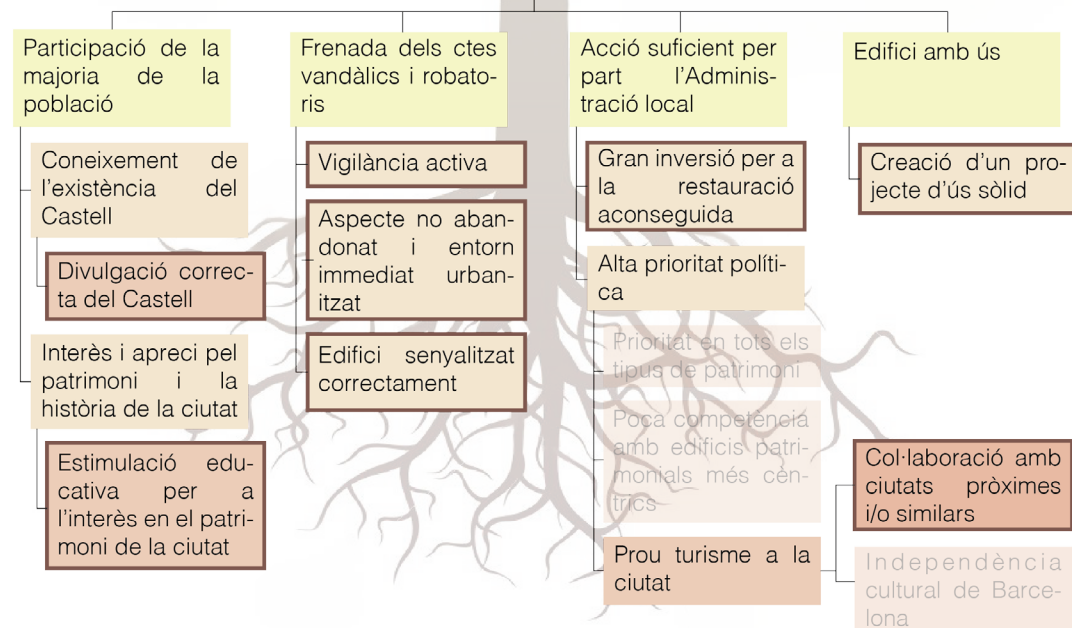
Trobareu el diagnòstic DAFO desenvolupat a l'ANNEX 9.

Arbre de problemes i arbre de mitjans

Frenada de la degradació i recuperació del Castell de Can Feu

Definició dels museus comunitaris:

- La iniciativa neix en la comunitat
- El museu respon a necessitats i drets de la comunitat
- El museu és creat i desenvolupat amb la participació comunitària
- Una instància organitzada de la comunitat dirigeix i administra el museu
- El museu aprofita els recursos de la mateixa comunitat
- El museu enforteix l'organització i l'acció comunitàries
- La comunitat és la propietària del museu

Benchmarking o anàlisi de referents

En l'anàlisi de referents per aquest projecte s'han tingut en compte tres models bàsics en els quals el conjunt de Can Feu es pot emmirallar en les seves diverses facetes. Així, tenim els museus comunitaris americans i la nova museologia, pel que fa la constitució de la institució i la seva gestió; els castells, pel que fa al format del museu, la seva rehabilitació i les activitats que s'hi duen a terme i, finalment, els parc i jardins públics, pel que fa a la programació cultural que poden albergar. Després d'una breu situació de cadascun d'aquests models, es presentarà la informació sintetitzada en una taula, remarcant els aspectes positius i negatius que s'han detectat en cada referent. També s'expandirà en l'anàlisi del Palau i el Parc de Can Mercader, a Cornellà de Llobregat, i la Biblioteca Antoni Comas, a Mataró, per la seva gran rellevància en aquest projecte.

1. Els museus comunitaris americans i nova museologia

Valeriano Camerana (1994) defineix als museus comunitaris amb els següents punts, que es desglossen al requadre groc (citat a de Carli, 2004:64). Aquest model sud-americà dels museus comunitaris ha estat desenvolupat a partir dels postulats de la Nova Museologia. El moviment és una renovació o superació de la institució museu i va donar al naixement del concepte de l'ecomuseu. Segons Filipe Lacouture (1996) (citat a de Carli, 2004:60), les principals característiques de la Nova Museologia són les següents:

- El nou museu confronta a l'home amb elements naturals, éssers vius, objectes i/o monuments
- Transforma el museu tradicional: d'un edifici en fa una regió; d'una col·lecció en fa un patrimoni regional, i d'un públic en fa una comunitat participativa.

- L'ecomuseu tracta de recuperar la identitat natural i cultural dels espais regionals i nacionals a través de les imatges i memòries col·lectives.

2. Els monuments i castells

Segons D. Misirlisoy i K. Günce (2016), hi ha tendència a reutilitzar als grans monuments i els castells com a museus per les seves característiques físiques: les façanes són sòlides, amb poques obertures, i amb una arquitectura que mira cap a dins, amb un pati al mig. Tot i això, s'han de valorar alguns de les dificultats que presenten (taula 8). En general, els autors remarquen que els canvis físics no han d'afectar l'estructura o la decoració de l'edifici, i que les noves construccions i addicions, tot i que acceptables, no haurien de reduir o diluir la significança cultural del lloc.

3. Els jardins i parcs públics

A la "Guia dels valors socials i ambientals dels Parcs Metropolitans" (AMB & Siboc Projectes Ambientals, 2016), es defineixen els parcs dins de la ciutat pels seus valors ambientals i socials. Així, s'esmenta que els parcs són grans àrees de vegetació que refugien la fauna difícil de trobar en una ciutat, i un pulmó verd que ajuda al control de variables ambientals com el confort tèrmic, la qualitat de l'aire o l'aigua i que, en resum, tant constitueixen un espai agradable per passejar com milloren la qualitat de vida i salut dels ciutadans.

Pel que fa als valors socials, es remarca que els espais verds, sobretot si són envoltats d'equipaments com centres cívics, comerços o escoles, afavoreixen la cohesió veïnal i el sentit de comunitat, i són un indret de pràctica d'activitats i esport a l'aire lliure. També es comenta que els parcs recuperen espais degradats per a l'ús de la ciutadania i que, si sorgeixen de la reivindicació veïnal o són un espai amb valor històric, reforçen el sentiment de pertinença al parc i a la ciutat.

Museografia	Conservació
Accessibilitat	Localització
Circulació	Encaix de la nova
Organització	funció
de l'exposició	Respecte per la
Il·luminació	història de l'edifici
Control climàtic	Respecte per la
Seguretat de la	originalitat de l'edifici
col·lecció	Reversibilitat de les
Flexibilitat per	addicions
a exposicions	Llegibilitat de les
temporals	addicions
	Ús de materials
	apropiats

↑ **Taula 8.** Dificultats en la utilització de Castells com a centres museístics (Misirlisoy & Günce, 2016:150)

Institució	Aspectes positius a considerar			Aspectes negatius a no considerar	
	Indicador 1	Indicador 2	Indicador 3	Indicador 1	Indicador 2
1	Museus comunitaris i nova museologia				
Espai Cràter d'Olot (Olot, Espanya)	Missió del museu decidida en conjunt amb la ciutadania	Incorporació de franges de la societat normalment excloses	Finançament públic amb un fons FEDER i la Diputació de Girona		
Anacostia Community Museum - Smithsonian (Washington D.C., EUA)	En la seva creació va buscar suport de la comunitat social a través d'un consell local, incloent-hi joves	Utilitza la participació social per crear i mantenir un sentit de comunitat i responsabilitat social		L'interès del contingut de les exposicions es limita a aquells que viuen al barri	Actualment les temàtiques per les exposicions ja no són proposades per la comunitat
Museo Mulaló - Red de Museos Comunitarios de América (Yumbo, Colòmbia)	Gestionat per una Associació, i nascut per iniciativa neix de la comunitat; té garantida la sostenibilitat i la dinamització	Involucra joves en l'estratègia d'operadors turístics, generant una alternativa de vida	Reforça el sentit de comunitat i la organització i acció comunitàries	En haver-hi tants agents implicats, augmenta el temps de presa de decisions i la dificultat en els acords	El discurs el decideixen els mateixos nadius, podent provocar visions romanticitzades
2	Monuments i castells				
Museu Palau Mercader – Parc de Can Mercader (Cornellà de Llobregat, Espanya)	Rica agenda d'activitats, exposicions, visites, itineraris, concerts, tallers, jocs d'enigmes... El Parc bull de vida, esport i socialització	Divisió d'usos per plantes (0: expos. temporals; 1: Casa-museu sobre les afinitats artístiques d'un llinatge del segle XX; 2: M. de les Matemàtiques)	Dins del parc s'hi inclou un rocòdrom, un parc infantil, un club d'atletisme, un circuit de cotxes, un restaurant i fins i tot un trenet	Alguns edificis dins del recinte, pròxims al Palau tenen una arquitectura totalment desencaixada amb el patrimoni del parc.	
Castelvecchio Museum (Verona, Itàlia)	El Castell combina les noves construccions amb estil contemporani amb l'arquitectura històrica, fent conviure dues èpoques perfectament	Les noves construccions són de materials i estils diferents i són fàcilment diferenciables d'allò original		El públic local del Castell és mínim, que ha enfocat la seva activitat únicament a públic turista	
Castell de Montsoriu (Arbúcies, Espanya)	Després de les excavacions a finals del s. XX, i gràcies al Pla Director de Restauració, el Castell va passar d'estar en ruïnes a recuperar bona part de la seva fisonomia original.	El Castell és gestionat pel Patronat per a la Gestió, Conservació i Millora del Castell de Montsoriu, un òrgan públic dedicat únicament al Castell.	El Patronat és format pels ajuntaments dels pobles propers, l'Associació d'Amics del Castell de Montsoriu, l'antic propietari, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona, etc.	Per tal de mantenir l'estructura original del Castell s'ha sacrificat en gran mesura l'accessibilitat per a persones amb problemes de mobilitat.	La visita autònoma és difícil per la manca de cartel·les explicatives de la història i els espais del Castell
Biblioteca Antoni Comas - Antic escorxador de Mataró (Mataró, Espanya)	Biblioteca en un edifici patrimonial restaurat	La biblioteca es troba en l'encreuament de quatre barris: Escorxador, el Palau, Rocafonda i l'Havana	La biblioteca i els seus jardins s'han convertit en un espai de trobada, cohesió social i cultura en uns barris amb molta immigració	Les dimensions dels espais són reduïdes, dificultant el treball autònom en silenci	
3	Jardins i parcs públics				
Jardins del Doctor Pla i Armengol (Barcelona, Espanya)	Compta amb horts urbans i espais educatius i mobiliari. També s'han restaurat murs i balustrades, pilastres i pèrgoles de fusta originals.	Fruit de la reivindicació veïnal. Era un espai tancat a la ciutat i ara és obert al barri, el districte i a la ciutat	Corredor verd entre parcs de la ciutat	Inversió de 8,6 milions d'euros, en 3,6 hectàrees. En proporció, els Jardins de Can Feu sortirien a 2,3 milions	
Jardinets de la Caixa (Sabadell, Espanya)	Entrada lliure que els converteix en zona de passeig	Biblioteca mòbil els caps de setmana, gimcanes botàniques	Festival de música i teatre al seu amfiteatre	Artistes i preus dirigits a un públic amb nivell adquisitiu i capital cultural alt	
Parc del Laberint d'Horta (Barcelona, Espanya)	Centre de Formació del Laberint d'Horta, que ofereix cursos de jardineria	Celebració d'actes que aprofiten el jardí		Manteniment pobre del jardí	L'edifici és en un cert grau d'abandó i degradació, amb tan sols algunes sales en ús

El Parc i Palau Can Mercader

El Parc de Can Mercader, a Cornellà de Llobregat, prové de la hisenda agrícola del Mas Oriol de l'Empedrat, amb orígens a l'edat mitjana. Gràcies a la reivindicació veïnal del barri d'Almeda, es va aturar un projecte d'urbanització de la finca, i després de 5 anys i un pressupost de 2.410.000 €, finançat per la Corporació Metropolitana de Barcelona, l'any 1989 va ser inaugurat com el primer parc públic de Cornellà (Àrea Metropolitana de Barcelona, 2020). El Parc té al voltant de 10 ha de superfície, i inclou un complex esportiu i horts municipals, entre d'altres (Direcció de Serveis de l'Espai Públic, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2012). Al bell mig del parc hi ha el Palau Mercader, on s'hi troba el prou concorregut Museu de les Matemàtiques, la intacta planta noble, que organitza visites guiades i activitats, i una sala d'exposicions (Ajuntament de Cornellà de Llobregat, 2015:22-23).

La Biblioteca Antoni Comas - Antic escorxador de Mataró

L'edifici modernista de l'antic escorxador de Mataró va ser restaurat i equipat per a l'ús com a biblioteca per 4.466.205 milions d'euros, en un procés de 3 anys (Biblioteques de Mataró, 2013:40-41).

Des d'un primer moment, la cohesió social i la integració social van ser els eixos rectors del projecte, que situa una biblioteca en l'entrecreuament de quatre barris amb un percentatge d'immigració elevat. La seva situació estratègica ajuda a l'equipament a donar servei a tota la zona est de la ciutat de Mataró.

La biblioteca és envoltada per uns jardins molt freqüentats pel jovent dels barris pròxims, i organitza activitats de tots tipus, des d'espectacles a l'aire lliure a tallers d'animació per a joves i adults.

↑ **Figura 30.** El Parc de Can Mercader, en un diumenge habitual (2020). Font: pròpia

En resum, el Parc de Can Mercader es descriu com no només el pulmó verd de Cornellà, sinó com un **espai de convivència i dinamització de la vida saludable**, la **promoció de la cultura** i la celebració de festes i activitats familiars.

↑ **Figura 31.** L'antic escorxador de Mataró (2020). Font: xarxes socials de la Biblioteca Antoni Comas

2a part

Definició de
la proposta

Missió i visió

El Parc i el Castell de Can Feu volen ser un espai de cultura i recerca de referència que posicioni Sabadell dins del marc del desenvolupament sostenible i que, alhora, proveixi la població d'oportunitats i serveis.

La visió del Parc i el Castell de Can Feu és...

- Posicionar-se com a espai natural i de socialització únic al Vallès
- Revitalitzar el món de la cultura i els museus de Sabadell
- Contribuir al dret humà de l'accés universal a la cultura entre els sabadellencs
- Reduir les diferències d'oportunitats educatives i laborals entre barris
- Establir un marc de treball basat en l'empoderament i la participació ciutadana real
- Connectar-se en xarxa amb centres similars per potenciar les sinergies i la col·laboració
- Aconseguir l'estabilitat econòmica gràcies a la diversificació de les fonts de finançament

Valors i principis

Sostenibilitat

Com a pal de paller del projecte i amb la voluntat de treballar mirant cap al futur, la sostenibilitat sempre serà el més alt principi d'actuació d'aquesta institució.

Motor de renovació

A partir de la innovació i l'experimentació, la institució aspira a ser un motor de renovació per la cultura i la museologia de Sabadell.

Igualtat de gènere

Com a institució que mira cap al futur, es mantindrà la igualtat de gènere entre el personal i els salaris, i s'incorporarà la perspectiva de gènere de manera natural.

Advocacia

La institució serà conseqüent amb els valors pels que advoca amb la seva manera de fer, accions i decisions.

Transparència

La institució mantindrà la seva transparència total amb el públic, els patrocinadors i l'Administració.

Nova governança

Se seguirà la transició a una nova governança que Sabadell ha iniciat els últims anys amb l'objectiu d'incloure la ciutadania en la presa de decisions mitjançant una participació genuïna i horitzontal.

Innovació

En lloc d'anar a remolc de les innovacions d'altres institucions, s'apostarà per l'experimentació i la implementació de les noves metodologies i tecnologies.

Empoderament

Es lluitarà per crear i atorgar als diferents grups socials de la ciutat els mitjans amb què tots puguin enfortir el seu potencial social, econòmic i laboral.

Ambició i viabilitat

Sense amagar l'ambició que suposa el projecte, s'assegurarà la viabilitat a partir de la divisió de les actuacions en fases en un llarg període de temps i en la diversificació de les fonts de finançament.

Objectius estratègics

L'objectiu general d'aquest projecte és **contribuir a la cohesió social i a l'accés a la cultura en igualtat a Sabadell**. En deriven els següents objectius, considerants objectius estratègics del projecte, a partir del qual es desenvoluparan posteriorment les línies d'actuació estratègiques:

1. Generar un equipament cultural polifacètic i creador d'oportunitats per a tots els sabadellencs.

Es vol democratitzar l'accés a la cultura situant un equipament cultural en la cruïlla de quatre barris de Sabadell, els quals tenen una forta mancança d'aquest tipus de recursos. La situació perifèrica del Castell comporta una major presència al territori dels museus municipals.

2. Facilitar la integració de nouvinguts i de les persones en risc d'exclusió social, reduint les desigualtats dins de la ciutat.

És important potenciar els espais de trobada i col·laboració per tal d'enfortir el teixit associatiu i augmentar el capital social entre veïns i comunitats.

3. Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.

Com a element declarat BCIL, és un deure públic conservar el Castell de Can Feu, un edifici singular dins la ciutat, i que compta amb restes materials de les grans èpoques històriques d'ocupació humana de l'indret, les quals permeten resseguir l'evolució de la zona fins al Sabadell actual.

Els objectius estratègics del projecte es relacionen amb els objectius estratègics de l'Estratègia DUSI de Sabadell i, alhora, amb els objectius temàtics de la política regional europea finançats pels Fons Europeus de Desenvolupament Regional:

Objectius estratègics	Objectius temàtics FEDER
1	OT2 + OT8 + OT9
2	OT9
3	OT6
4	OT1 + OT10
5	OT4 + OT6 + OT7
6	OT8
7	OT11

↑ **Taula 9.** Relació dels objectius estratègics amb els temàtics del Programa Operatiu FEDER 2020. Font: pròpia a partir de (Generalitat de Catalunya & Unió Europea, 2019)

Trobareu els objectius temàtics europeus a l'ANNEX 10.

4. Prendre una concepció de centre de recerca complementant l'activitat educativa d'escoles i instituts de la zona.

Per això és imprescindible la relació directa amb els centres d'investigació, així com assumir la responsabilitat de dur a terme i donar suport a la investigació.

5. Recuperar un espai públic i natural de cohesió social i ampliar la xarxa verda de la ciutat dins del marc del desenvolupament sostenible.

Es vol donar, davant del context ambiental global, la prioritat a preparar Sabadell pel futur, amb la generació de parcs, corredors i espais verds d'esbarjo, d'esport i de cultura. Millorant, així, la qualitat de vida i la salut tant dels ciutadans com de la ciutat on habiten.

6. Connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i potenciar la projecció local i regional de la identitat diferenciada de Sabadell.

Cal treballar per enfortir la identitat cultural poc definida de la ciutat tant per fer partícips als sabadellencs del present i el passat de la ciutat com per situar a Sabadell en el mapa cultural de Catalunya.

7. Crear una institució amb una forma administrativa àgil i eficient que comparteixi governança amb les altres entitats de la ciutat.

Es vol fer partícip a la comunitat en la presa de decisions que els afecten directament per tal de generar un compromís ciutadà amb el seu patrimoni i els seus museus que asseguri la sostenibilitat del projecte i la fidelització del públic. Es percaça, alhora, que la forma jurídica que gestioni la institució ha de ser eficient i transparent.

Proposta

Introducció

La proposta que es presenta en aquest projecte és la conseqüència lògica del treball que s'ha exposat al llarg dels apartats anteriors i, en conseqüència, ara es reflectiran les conclusions extretes dels punts que s'especifiquen al requadre verd.

Així, en aquest projecte es presentarà una proposta de Pla d'usos raonada i justificada i una proposta d'Institucionalitat, és a dir, de forma jurídica i equip humà. També s'esbossarà una Política d'activitats i una Política expositiva, un Pla de Restauració i Conservació preventiva i un Pla de comunicació.

Cal recordar que els continguts d'aquest projecte són fruit d'un exercici acadèmic, amb la intenció que serveixin de base i full de ruta per al seu desenvolupament en la forma d'un o més projectes executius posteriors. Per tant, els plans i polítiques que s'hi presenten s'han d'interpretar com a directrius i línies d'actuació, enlloc de propostes directament aplicables.

Alhora, un dels valors d'aquest projecte és la nova governança i l'advocacia. Així doncs, serà necessari en el seu desenvolupament el consens de la proposta en tots els seus punts, a partir de taules de treball que incorporin l'Administració, experts i representants de la ciutadania i les entitats de Sabadell.

- L'anàlisi de les **necessitats socials i culturals dels barris** de la zona d'influència i de la ciutat de Sabadell
- L'anàlisi del **potencial dels espais del conjunt de Can Feu** a nivell museològic, identitari, social i natural
- Les tendències i **prioritats de la política regional europea**, com a possible finançador del projecte
- Les prioritats i **objectius de l'administració local**, com a probable executor del projecte
- Les opinions i **propostes dels agents territorials**
- Els propis valors, principis i **objectius estratègics d'aquest projecte**

Es detecten mancances:

... d'edificis patrimonials museïtzats que puguin ser visitats de manera habitual

... d'elements museístics que facilitin la interpretació dels espais històrics de la ciutat

... d'una presència territorial dels museus de la ciutat als barris perifèrics

... de biblioteques i centres culturals al districte 5.

... de parcs naturals o jardins a Can Feu, Gràcia i els Merinals

... d'un equipament cultural que serveixi d'atractiu turístic per la ciutat

Pla d'usos

A partir del diagnòstic realitzat, hom pren consciència que a Sabadell les deficiències en la matèria cultural deriven, més que no pas d'una falta de museus, d'un mal ús d'aquests i del patrimoni de la ciutat. Els museus municipals, a través d'un important procés de reorganització, reconceptualització, i - si és necessari - desplaçament a altres ubicacions, podrien suplir perfectament les necessitats museístiques bàsiques de Sabadell. Això sí, amb la incorporació del l'anunciat Museu de la Indústria Tèxtil de Sabadell. Aquest últim té en el Vapor Pissit o l'Artèxtil, entre d'altres, localitzacions molt més adients que la que podria oferir el Castell de Can Feu. Per tant, en el moment de crear un pla d'usos per al conjunt de Can Feu es descarta el Museu del Tèxtil, o qualsevol altre gran museu de Sabadell, del qual no se'n percep actualment una necessitat. En canvi, es detecten unes fortes mancances d'equipaments, que es concreten al requadre verd.

1. Els tres pilars conceptuals

Per tal de transformar les mancances d'equipaments a la ciutat, les necessitats culturals, socials, i econòmiques dels sabadellencs i les potencialitats de Can Feu i Sabadell en un Pla d'usos adequat al conjunt de Can Feu i respectuós amb la seva història, s'ha destil·lat l'essència del projecte en tres pilars conceptuals, que són:

- Espai natural, sostenibilitat i territori
- Arquitectura, romanticisme i societat
- Cooperació, cohesió social, empoderament i innovació

Aquests tres grups conceptuals esdevenen equipaments culturals independents i es materialitzen en un espai determinat del conjunt tal com es mostrarà seguidament.

El Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic

Espai natural, sostenibilitat i territori

A mig camí d'un eco-museu i un centre de recerca, el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic o Museu del Canvi Climàtic representa la pota menys local del projecte, ja que lliga el territori amb un fenomen global. Aquest espai s'ubica a la planta baixa del Castell de Can Feu, ocupant-la gairebé en la seva totalitat.

Descripció conceptual

El Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic serà un espai de ciència i d'interpretació del territori únic i singular en el context museístic català. Ha d'estar intrínsecament lligat a un centre o institut de recerca, sent la seva finestra a la societat, de manera similar al Museu de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell, que és el canal de difusió de l'Institut Català de Paleontologia.

A l'hora de determinar el centre de recerca base, sorgeix per sobre d'altres candidats el CREAM, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, associat a la Universitat Autònoma de Barcelona. El CREAM (Centre d'Investigació Ecològica i Aplicacions Forestals, 2017) té la següent missió:

El centre vol contribuir al coneixement sobre conservació i gestió del medi ambient i el territori, a més de l'adaptació al canvi ambiental a escala local, regional i global. Amb això busca ser un

Guió

En aquesta primera proposta s'esbossen alguns dels temes que es podrien tractar en el guió museològic del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic:

La relació milenària entre ésser humà i natura: modificació del paisatge, natura humanitzada

El desenvolupament sostenible: créixer o decreixer?

La desaparició del Bosc de Can Feu: el progrés contra la natura

Les conseqüències de la globalització i el model de consumisme actual

Els ecosistemes del Parc i els Jardins de Can Feu: fauna i flora de ciutat

pont entre el món acadèmic, les administracions i la societat, i fomentar la sensibilització dins el seu àmbit d'actuació.

També es contempla la participació de l'Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura, ADENC. En tot cas, la definició del Centre es desenvoluparà a partir del treball conjunt dels tècnics de l'Ajuntament, la comissió de participació, experts en les ciències ambientals i altres consultors.

Justificació

La idea per la creació d'un centre d'interpretació del canvi climàtic sorgeix a partir de l'observació dels següents fets:

- El planejament urbanístic de la ciutat (PGMOS) preveu que la finca darrera del Castell de Can Feu es converteixi en un parc veïnal. Alhora, la recreació dels Jardins pot dur-se a terme en els pròxims anys. Per tant, **l'edifici serà rodejat de dos ecosistemes naturals diferents**, creant una oportunitat perfecta per lligar el centre amb el territori i per tractar temes relacionats amb la natura i el medi ambient, el seu estudi i la difusió del coneixement.
- **Sabadell és una ciutat a qui incumbeix la lluita del canvi climàtic**, com exemplifica el recent esforç per millorar la seva qualitat de l'aire, sent l'any 2011 la ciutat més contaminada de tot l'Estat Espanyol (ACN, 2011). Avui dia, la qualitat de l'aire de Sabadell encara es considera d'un nivell de risc considerable en l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (IDESCAT, 2017). Per aquests motius l'Ajuntament ha endegat diverses accions com el Pla d'Acció per a la Millora de la Qualitat de l'Aire 2017-2022 (Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona, 2017), amb un congrés *ad hoc* a la Fira de Sabadell l'octubre del 2019, i la mateixa Estratègia DUSI.

- Si bé la resta de branques de la proposta tenen un caire més local, és necessari atorgar al projecte una pota que lligui l'espai amb **un tema d'interès regional**, per tal de comptar amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona o la Generalitat de Catalunya.
- En aquest mateix sentit, els **objectius** temàtics 4, 6 i 7 de la política regional europea finançats pels **FEDER fan referència a la preservació i protecció del medi ambient**. Sabadell presenta de manera regular projectes que reben el cofinançament dels fons FEDER (Ajuntament de Sabadell, 2017b, 2018b) i, per tant, no es posa en dubta la capacitat de l'Administració local d'elaborar plans mereixedors d'aquest finançament.
- La present crisi del Coronavirus posa en relleu múltiples aspectes a considerar, com són la **necessitat de replantejar les ciutats per tal de fer-les més habitables** i salubres per a les persones, d'apostar per guanyar en zones verdes, de lluitar contra el canvi climàtic i la degradació d'ecosistemes per tal d'evitar la propagació de noves patologies (Soto Ivars, 2020), i de reduir la contaminació ambiental de les ciutats per tal de reduir els afectats per malalties respiratòries i en conseqüència més febles davant la covid-19 o altres possibles epidèmies (Ogen, 2020).
- Un centre de caire científic com aquest va inevitablement

l·ligat a un centre de recerca de nivell universitari, elevant la vessant de **ciutat universitària** de Sabadell. També convertiria la ciutat en una opció més atractiva a l'hora d'elegir-la com a **seu per a congressos** i esdeveniments relacionats amb el **medi ambient**, com ho va ser pel primer Congrés de la Qualitat de l'Aire l'any 2019 (Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & Generalitat de Catalunya, 2019).

- Un centre que parli d'un tema d'interès creixent entre el públic general es pot convertir en un gran atractiu per a centres educatius com també per a experts i el públic familiar. Així, es cobriria la mancança d'un recurs turístic singular que atragués visitants a la ciutat i a la resta de la seva oferta cultural i comercial, esmentada en el Pla Estratègic de Turisme (2017).
- El format d'un museu de ciències donarà la oportunitat d'introduir una **museografia didàctica, interactiva i innovadora**, que alhora serveixi d'inspiració per a la renovació dels museus de la ciutat. És més, com bé demostra el Museu de les Matemàtiques de Cornellà, amb enginy i esforç es poden realitzar elements interactius, no necessàriament informàtics, amb una inversió i manteniment reduïts.

La Casa-Museu Torre d'en Feu

Arquitectura, romanticisme i societat

La recuperació del patrimoni de Can Feu es fa palpable en la restauració de la planta noble i el seu mobiliari i també en algunes estances del servei. La Casa-Museu conserva, juntament amb els Jardins, l'esperit del lloc, l'esperit romàntic del seu creador, Josep Nicolau d'Olzina. Aquest espai s'ubicarà a la planta primera i l'entresòl del Castell de Can Feu ocupant-les en la seva totalitat.

Descripció conceptual

La Casa-Museu Torre d'en Feu serà l'encarregada de conservar "l'esprit des lieux" o l'esperit dels llocs (Viel, 1997), ja que conservarà majoritàriament l'aspecte original i difondrà la història de l'indret. Però la intenció no és tan sols explicar la història del lloc amb un discurs unilateral, sinó establir diàlegs entre les múltiples cultures i etnicitats que formen la societat sabadellenca avui dia, i donar l'oportunitat d'expressar les experiències úniques més enllà d'un discurs blanc i homogeni. Alhora, es volen connectar els sabadellencs més joves i els més grans per tal d'incloure el punt de vista de la seva generació i fer un exercici de memòria històrica.

És per això que la creació de la Casa-Museu Torre d'en Feu i el seu discurs es farà en col·laboració amb els tècnics de l'Ajuntament, experts en història i la comissió participativa. Aquesta ha d'incloure les diferents seccions de la població de Sabadell, seguint el model d'experiències similars, com

és la creació de l'Espai Cràter d'Olot. Alhora, la intenció és que les visites guiades siguin dutes a terme per guies-experts, ciutadans coneixedors de la història de Sabadell i joves dels barris pròxims després de proporcionar-los la formació necessària. L'objectiu és donar a aquests darrers oportunitats professionals decents i prèviament inabastables per aquesta població, i alhora involucrar encara més els barris en el dia a dia a la Casa-Museu.

Justificació

La branca de la Casa-Museu Torre d'en Feu es justifica pels següents elements:

- La conservació parcial del mobiliari i la decoració original així com la gran documentació sobre el seu estat original. És interessant que, tot i que al Museu d'Art de Sabadell, ubicat a la Casa Turull, es conserva com a Casa-Museu, no es presenten estances del servei i, per tant, és difícil **establir diàlegs sobre les relacions de poder en l'època i traçar-ne paral·lelismes amb l'actualitat**.
- El llarg ventall d'èpoques d'ocupació de l'indret, incloent-hi les restes arqueològiques, que dona l'oportunitat de fer una **resseguir les distintes fases de la ciutat** de Sabadell.
- La situació desbordada de les reserves dels museus municipals, tant de restes arqueològiques com de mobiliari de l'època, que es podrien utilitzar per omplir les sales, ara buides, de la planta noble del Castell, i així **aportar llum el patrimoni de la ciutat**.
- L'actual **desconnexió i baixa integració** de gran part dels habitants de Sabadell amb la seva història i identitat.

Guió

En aquesta primera proposta s'esbossen alguns dels temes que es podrien tractar en la narrativa de la Casa-Museu Torre d'en Feu:

L'evolució de l'ocupació de l'indret en relació a l'evolució de la ciutat de Sabadell

La societat del segle XIX-XX i el seu reflex en la societat actual: rics i pobres, nobles i criats

La societat del segle XIX-XX: el paper de les dones i relacions de poder entre gèneres

El temps de lleure dels obrers sabadellencs i les activitats i tradicions al Bosc de Can Feu

El romanticisme i l'historicisme: la nostàlgia del passat i la reforma del Castell de Can Feu

La Biblioteca Open Lab

Cooperació, cohesió social, empoderament i innovació

Amb una visió enfocada al futur, aquest centre comunitari conté espais per a entitats i per a *coworking*, equipament d'última tecnologia per a un ús públic i sales comunes per a la socialització i la celebració d'esdeveniments. És la branca més local de la proposta. Aquest espai s'ubica a les cavallerisses, i ocupa aproximadament la meitat de l'edifici.

Descripció conceptual

La Biblioteca Open Lab serà un espai dedicat a la ciutadania, que ofereix serveis que normalment són fora de l'abast de bona part de la població. Més enllà de la concepció com a biblioteca tradicional, s'opta per incloure-hi una vessant tecnològica en format d'Open Lab, amb *hardware* i *software* que permetin, entre d'altres, el disseny per ordinador, la digitalització d'objectes, sons i imatges, el reciclatge de plàstic, la impressió 3D, la fabricació per injecció i extrusió, i la modificació de materials per calor, gravat o tall. Paral·lelament, la Biblioteca Open Lab ha de potenciar la cohesió social oferint la reserva o el lloguer espais de *coworking* i d'experimentació en comunitat, així com sales d'actes i de projecció de films.

Finalment, alguns dels espais de la Biblioteca Open Lab podran ser llogats de manera estable per entitats sense ànim de lucre, preferiblement aquelles que tractin amb l'ecologia i la natura, la innovació i l'economia circular.

Justificació

- Si bé és probable que es creï una biblioteca per al barri de Gràcia a l'edifici de la Sallarès i Deu, just al costat de la petita biblioteca de barri que es va habilitar a partir de la biblioteca de l'Institut Pau Vila, els barris de Can Feu, els Merinals i Can Gambús, és a dir, la **meitat superior del districte 5**, es troben a una distància molt considerable de **cap biblioteca**.
- L'augment constant de població d'aquests barris, com es fa ostenible a Can Gambús, suggereix la **creixent necessitat d'un servei de biblioteca** a la zona.
- Actualment **no existeix a Sabadell un espai que permeti l'accés a tecnologia** com l'esmentada de manera pública. Es considera que aquestes tecnologies són necessàries per al progrés de la societat i seran un element inalienable del futur.
- Els estudis de la situació social de Sabadell revelen un **alt nivell de desigualtats entre barris** en aspectes d'exclusió residencial, pobresa energètica, alimentació, pobresa severa i manca d'oportunitats educatives per als infants i joves. Els Merinals s'inclou entre els barris amb més vulnerabilitat de la població.

2. Altres espais edificats del conjunt

Contemplem ara l'ús destinat als espais fins ara no esmentats, majoritàriament enfocats en la gestió dels espais i el lloguer.

Estances del pati d'armes

Aquestes petites sales es destinaran als serveis i als tallers del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic. Les estances de la façana est, que desemboquen directament als Jardins, es podran oferir en concessió a una empresa de restauració per a situar-hi una cafeteria o un bar.

Cavallerisses

Si bé la meitat de l'edifici de les cavallerisses és ocupat per la Biblioteca Open Lab, les seves grans dimensions permeten l'establiment d'**oficines de l'Ajuntament de Sabadell**, sigui del Departament de Parcs i Jardins o dels serveis de districte. En cas que la sostenibilitat econòmica del conjunt ho requereixi, s'oferirà en concessió part de l'espai a un **restaurant**. Aquest restaurant tindrà un ús assegurat pels treballadors del conjunt, i hauria d'ajustar els seus preus al poder adquisitiu dels barris que el rodegen, per tal de no aïllar a la població dels espais que li pertanyen.

Torre de l'Homenatge

Es podrà accedir a la Torre de l'Homenatge separatament de la visita a cap dels museus i servirà com a mirador.

Planta soterrània

Les dues sales de cavallerisses es destinaran a sales de reserva i emmagatzematge, així com un petit taller de conservació-restauració.

Els espais naturals i oberts del conjunt són el Parc de Can Feu, els Jardins de Can Feu i en menor mesura el pati d'armes i l'era de les cavallerisses.

Planta segona

Les oficines de gestió i coordinació del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic, la Casa-Museu i els Jardins de Can Feu se situaran a la planta segona del Castell de Can Feu.

3. Els espais oberts del conjunt

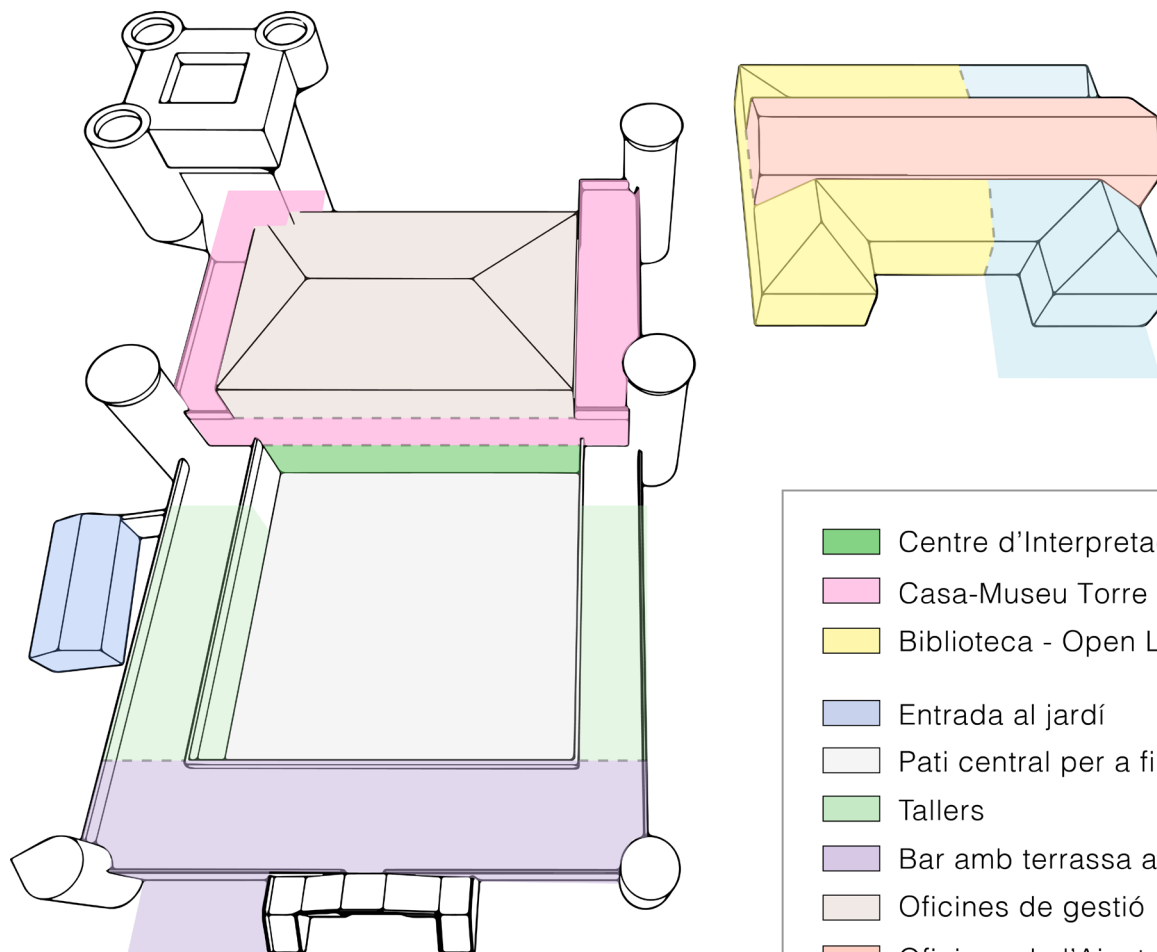
Cal comentar que, més enllà del present projecte, el Parc de Can Feu i els Jardins Romàntics de Can Feu formen part de planificacions anteriors - MPG-60 i Recuperació dels jardins i capella de la Torre d'en Feu, respectivament -, les quals s'encarreguen de descriure la forma que aquests espais hauran d'adoptar. Per tant, en aquest text es dedicarà més atenció a descriure les noves aportacions, alhora que es coordinaran aquestes planificacions anteriors amb el present pla, incloent-hi la creació d'un passeig sobre les vies soterrades dels FGC, des de l'estació Can Feu – Gràcia fins al Passeig Can Feu, el qual és en procés de concurs públic (Estratègia DUSI).

De tota manera, es fan alguns apunts sobre els espais oberts del conjunt. Els Jardins Romàntics comptaran amb un **amfiteatre a l'aire lliure**, a la zona del fals cementiri, actualment identificat com a estany nou. També es reproduiran les zones d'horta originals per habilitar un sistema d'**horts urbans**. Pel que fa a l'accés, s'establirà un criteri d'entrada gratuïta o d'entrada amb un baix preu segons el cost de manteniment, la procedència dels visitants i l'ús dels horts urbans.

El Parc de Can Feu ha de comptar amb equipaments per a la pràctica esportiva a l'aire lliure, així com un espai per a gossos.

Capella

La capella serà museïtzada i funcionarà alhora com a centre de recepció i orientació dels visitants i d'entrada directa als Jardins.

- Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic
- Casa-Museu Torre d'en Feu
- Biblioteca - Open Lab i espais per entitats
- Entrada al jardí
- Pati central per a fires i trobades
- Tallers
- Bar amb terrassa al jardí
- Oficines de gestió
- Oficines de l'Ajuntament
- Restaurant

↑ **Figura 32.** Distribució dels usos en l'espai del conjunt de Can Feu. Font: pròpia

↑ **Figura 33.** Projecció dels espais naturals del projecte. Darrera del Castell, el Parc de Can Feu; davant del Castell, els Jardins de Can Feu; a la dreta, el Passeig Farrés/Olzina. Font: pròpia a partir de l'ICGC (2019)

Institucionalitat i recursos humans

1. Ancoratge institucional i forma jurídica

El setè dels objectius d'aquest projecte és crear una institució amb una forma administrativa àgil i eficient que comparteixi governança amb la ciutadania i les entitats de la ciutat. Aquest objectiu s'ajusta a l'onzè objectiu temàtic de la política regional europea, “Mejora de la eficiencia de la administración pública”, i al segon objectiu estratègic de l'Estratègia DUSI Sabadell, “Noves formes de govern per a la cohesió social”, i en concret el sub-objectiu “2.1: Empoderament social a través de la transparència i la participació”.

Anàlisi d'alternatives

A l'hora de conceptualitzar la forma jurídica que hagi de gestionar el conjunt de Can Feu trobem que hi ha un ventall ampli de possibilitats en formes de gestió i que es requereix una breu anàlisi per comparar i avaluar la idoneïtat de cada alternativa al projecte.

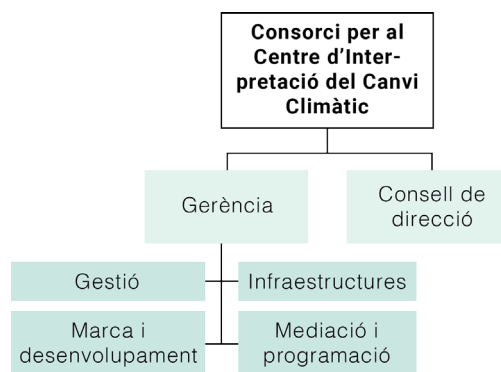
Si bé la gestió comunitària és lloable i desitjable, es consideren certs factors que la dificulten en gran mesura en el cas que es tracta, principalment l'actitud reservada de l'Ajuntament de Sabadell davant d'un salt tan gran en el grau de participació ciutadana. Amb tot, també suposa un repte gestionar les enormes dimensions i complexitat dels espais, i la notable inversió econòmica que requereix la restauració i rehabilitació. Alhora, el teixit associatiu i veïnal de l'àrea d'influència, tot i la seva resiliència, no es considera prou emancipat per gestionar en la seva totalitat un projecte d'aquesta complexitat. De tota manera, els esforços per salvaguardar el Castell de Can Feu els úl-

La gestió comunitària

En un principi es considera la gestió comunitària com el millor exponent de l'empoderament social i la participació. Aquest tipus de gestió, dins del marc de l'**economia social i solidària** (E.S.S.) (Font: Ojeda, & Urbano, 2015), va més enllà de la gestió ciutadana, és a dir, la cessió d'un equipament públic, recurs de l'Administració, a una entitat. La gestió comunitària aporta els discursos de l'E.S.S. al marc jurídicolegal de la gestió cívica, com són “els models de treball en contra de la gentrificació, els espais per activar els drets dels barris i els drets culturals, els espais situats i de proximitat activa amb retorn social i els models d'usos compatibles i mixtos” (Pisarello Prados et al., 2018:63), amb l'acompanyament i facilitació de la gestió per part de l'Administració pública.

Membres del Consorci Can Feu

- Ajuntament de Sabadell
- UAB - CREAM
- ADENC
- O.A.L. de Museus i Arxiu Històric de Sabadell
- Diputació de Barcelona i/o Generalitat de Catalunya
- Consell Comarcal del Vallès Occidental
- Fundació Bosc i Cardellach
- Fundació 1859 Caixa Sabadell
- Associació Cultural Can Feu
- Associacions de veïns de Can Feu, Gràcia i els Merinals

↑ **Figura 34.** Organigrama de la organització del Consorci per al Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic. Font: pròpia

tims anys i activar-lo patrimonialment recauen en l'Associació Cultural Can Feu i per tant el projecte és en gran mesura un procés *bottom-up*.

En consonància amb els valors del projecte, s'aposta per les formes de gestió col·laboratives que, tot i que comporten més pes de l'Administració pública, troben un equilibri amb la ciutadania. Així, es proposa que la Casa-Museu Torre d'en Feu es gestioni a partir d'un **conveni de col·laboració** entre el Museu d'Història de Sabadell i una entitat de la ciutat, com pot ser l'Associació Cultural Can Feu. Pel que fa a la gestió del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic es proposa crear un **consorci**, això és, un instrument de descentralització i de co-gestió que agrupi Administració Pública i entitats privades en un sol ens amb personalitat jurídica pròpia (del Álamo Núñez, 2014). El Consorci de Can Feu tindria els components que es proposen al requadre verd. Es mostren els organigrames del consorci i el conjunt a les figures 34 i 35, respectivament.

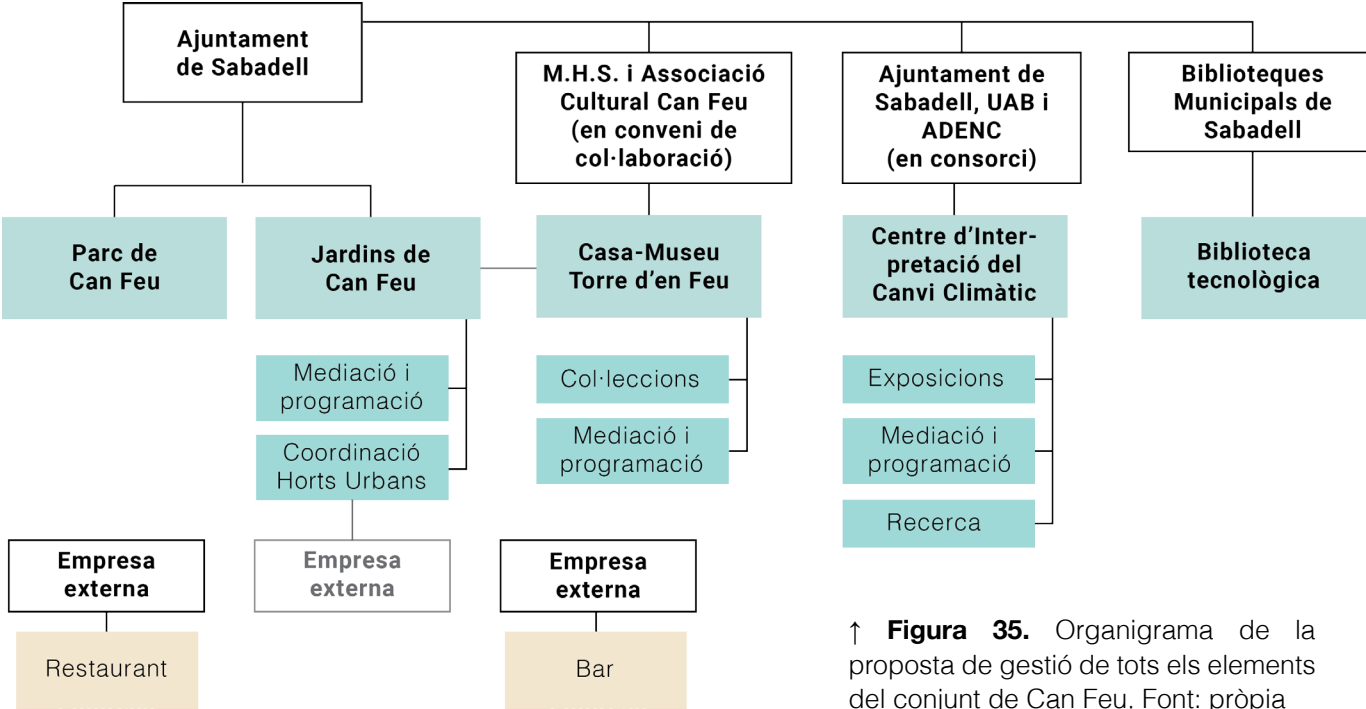
En relació a la resta d'espais, la Biblioteca Open Lab seria gestionada per la Xarxa de Biblioteques Municipals de Sabadell, mentre que el departament de Parcs i Jardins s'encarregaria del manteniment del Parc i els Jardins de Can Feu. La programació d'aquests últims ha d'anar lligada a la gestió de la Casa-Museu. A través de convenis de cessió administrativa i els processos de concurs públic corresponents, se cediria la gestió del bar i el restaurant. Part dels horts urbans es podria reservar per a entitats o empreses externes que treballin per la inclusió social.

2. Equip humà

L'equip humà de la Biblioteca Open Lab serà responsabilitat de la Xarxa de Biblioteques Municipals. Pel que fa a la Casa-Museu, almenys un tècnic de l'OAL de Museus i Arxiu Històrics serà

encarregat de treballar en col·laboració amb l'Associació Cultural Can Feu, o l'entitat que sigui escollida.

Per la seva banda, l'equip humà del Consorci de Can Feu tindrà 5 treballadors en qualitat de funcionaris i al voltant de 6 treballadors amb contracte laboral. Si bé alguns serveis, com el de consultoria, es podran externalitzar, la sub-contractació de monitors i ajudants de sala serà en tot cas un últim recurs.

↑ **Figura 35.** Organigrama de la proposta de gestió de tots els elements del conjunt de Can Feu. Font: pròpia

Personal funcionari			
Posició	Núm.	Departament	Perfil professional
Director/a-gerent	1	Gerència	Gestor cultural
Tècnic/a en conservació i documentació	1	Col·leccions / Mediació i programació	Tècnic/a superior de museus
Tècnic/a en didàctica i difusió	1	Mediació i programació	Tècnic/a mitjà de museus
Comunicació	1	Marca i desenvolupament	Auxiliar de museus
Administració	1	Gestió	Administratiu/va

↑ **Taula 10.** Relació del personal funcionari projectat pel Consorci i el seu perfil professional. Font: pròpia

Personal laboral		
Posició	Núm.	Departament
Recepció	1	Mediació i programació
Monitoratge i guies	1	Mediació i programació
Ajudant de sala	1	Mediació i programació
Neteja	2	Infraestructures
Manteniment	1	Infraestructures

↑ **Taula 11.** Relació del personal laboral projectat pel Consorci. Font: pròpia

Trobareu algunes propostes alternatives de gestió a l'ANNEX 11.

Xarxes temàtiques

- Museus de Ciències Naturals de Catalunya (Pla de Museus 2030)
- Museus d'Història i Monuments de Catalunya (xMHCat) (ídem)
- Museus d'Etnologia
- Cases Icòniques de Catalunya
- Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona
- Xarxa Europea de Jardins Històrics

Xarxes territorials

- El Consorci de Turisme del Vallès Occidental
- El Consell Comarcal del Vallès Occidental
- La Xarxa de Museus Locals (XML) de la Diputació de Barcelona
- Xarxa de museus de la Regió Metropolitana de Barcelona (Pla de Museus 2030)

3. Cooperació i col·laboració

La institució, en qualsevol cas, no pot sobreviure aïlladament i, seguint la dualitat de la vessant local i la vessant global, s'establirà en múltiples xarxes de col·laboració. Només d'aquesta manera podrà unir esforços i cooperar amb altres institucions amb la finalitat d'oferir un servei de més qualitat i més sostenible. Les nombroses facetes del conjunt de Can Feu obren un gran ventall de possibilitats pel que fa a xarxes temàtiques. És per això que es consideren diverses opcions com a xarxes temàtiques i territorials a ser incloses, així com qualsevol xarxa que es creï en el futur, sempre que compregui el territori del Vallès o de la Diputació de Barcelona, o tingui relació amb el format i contingut de Can Feu com, per exemple, una Xarxa de Castells o Museus Romàntics.

Alhora, per convertir un museu en una entitat realment territorial cal que les relacions de col·laboració s'estenguin més enllà de les institucions museístiques. Així, caldrà incloure's en les xarxes d'entitats sabadellenques, com ara Sabadell Cercle d'Entitats, i establir col·laboracions amb teatres, centres cívics, escoles i negocis privats, entre d'altres.

4. Museu o no museu?

Si bé les cases-museu i els centres d'interpretació acostumen a ser més aviat col·leccions obertes al públic, hi ha algunes excepcions com l'Enrajolada (Casa Museu Santacana), a Martorell, la Casa Museu Verdaguer, a Folgueroles, i el Museu Darder (Espai d'Interpretació de l'Estany), a Banyoles, tots tres museus registrats. Ser inscrit en el Registre de Museus de Catalunya comporta uns beneficis, com optar a subvencions del Departament de Cultura, ser membre de ple dret de les xarxes, i rebre el suport tècnic. Alhora, és necessari complir uns requisits extensos per tal de ser registrat. Eventualment, s'haurà de considerar la inclusió o no de les institucions de Can Feu al registre.

Política d'activitats

Les activitats que es programin i difonguin des de les institucions de Can Feu es dissenyaran sempre amb l'objectiu de perpetuar la visió i la missió del projecte, que en són la brúixola. Serà necessari establir un **calendari** d'activitats, preferiblement trimestral, que es farà públic a les xarxes socials i es farà arribar directament al públic subscrit.

1. Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic

Línies a seguir per la creació d'activitats

Les activitats seran programades a partir dels objectius establerts. A continuació s'esbossen les línies principals a seguir en la creació d'activitats per al Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic:

- Ventall de visites guiades i itineraris
- Excursions d'observació de natura al Parc, als Jardins i a la ciutat
- Tallers per a adults i escolars
- Festes i esdeveniments per tota la ciutat
- Jornades i congressos
- Publicacions
- Programa de beques

2. Casa-Museu Torre d'en Feu

Línies a seguir per la creació d'activitats

Les activitats es programaran per donar resposta als objectius establerts. A continuació s'esbossen les línies principals a seguir en la creació d'activitats per la Casa-Museu Torre d'en Feu:

- Ventall de visites guiades i teatralitzades
- Jornades de recreació històrica
- Fires diverses al pati d'armes
- Actes oficials de l'Ajuntament de Sabadell
- Lloguer d'espais a tercers

Els **objectius** específics de la programació de les activitats del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic són els següents:

- Crear un **canal de divulgació** entre els nous descobriments i coneixements del món acadèmic i la societat.
- Oferir un ventall d'activitats per als diferents públics, arribant a **tots els racons de la ciutat**.
- Crear **experiències educadores** en la importància de l'equilibri dels ecosistemes i les accions amb les que cada persona col·labora.
- Donar l'oportunitat de **formar i assessorar individus** en la gestió dels recursos i els ecosistemes fora de l'esfera universitària.
- **Ser innovadors** en la creació i desenvolupament de les activitats i avaluar el seu èxit.

Els **objectius** específics de la programació de les activitats de la Casa-Museu Torre d'en Feu són els següents:

- Seguir les activitats actuals elaborades per l'Associació Cultural Can Feu.
- Oferir un ventall d'activitats **per a tots els públics**, amb propostes diferenciades.
- Crear un canal de divulgació de la història de Can Feu i la ciutat de Sabadell per tal de **posar en contacte als sabadellencs amb la seva identitat i història**.
- **Establir lligams interculturals i intergeneracionals** entre la població i interpel·lar les seves experiències úniques per tal de contribuir a la cohesió social.
- Ser innovadors en la creació i desenvolupament de les activitats, i **avaluar el seu èxit posteriorment per renovar** aquelles que no funcionen.

3. Jardins de Can Feu

Ja que segons la temporització d'aquest projecte els Jardins romàntics s'obriran al públic abans de la inauguració dels museus, es preveu que la seva activitat sigui gestionada pel Museu d'Història de Sabadell amb la col·laboració d'entitats de Sabadell, principalment l'Associació Cultural Can Feu i l'Associació per la Defensa i Estudi de la Natura de Catalunya (ADENC).

Línies a seguir per la creació d'activitats

- Gestió i coordinació dels horts urbans
 - Itineraris històrics i visites autònomes a partir de plaques explicatives
 - Sortides de botànica, sortides d'ornitologia i cafès científics
 - Casals d'estiu per a infants
 - Programació d'obres de teatre i con-
- certs, en el marc de la Festa Major, de la programació estable del festival de música sabadellenc Embassa't, del Dia de la Dansa i de la programació anual dels nombrosos teatres amateur de Sabadell, entre d'altres.

Els **objectius** específics de la programació de les activitats dels Jardins de Can Feu són els següents:

- Crear activitats educatives per a totes les edats en la **fauna i flora urbanes**.
- Generar experiències d'esbarjo i esportives en un **entorn natural** sense haver de sortir de la ciutat.
- Mantenir viu l'esperit dels **Jardins Romàntics** originals.

4. Biblioteca Open Lab

Si bé la tipologia de la Biblioteca és diferent a la del Centre d'Interpretació i la Casa-Museu, també tindrà una programació específica, coordinada amb la xarxa de biblioteques de la ciutat (BIMS).

Política expositiva

1. Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic

El Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic ha de disposar d'una **exposició permanent** que versi sobre una o més temàtiques d'aquelles establertes en el guió de la institució. L'exposició ha de permetre la visita lliure i autònoma i ha de gaudir d'elements opcionals que aprofundeixin el contingut de l'exposició, com ara audioguies i aplicacions. Els textos de l'exposició han de ser accessibles i amb una extensió limitada, per tal d'evitar elitismes i alienacions que provoquin que el visitant els ignori per complet. A través de diferents nivells d'informació i a través de diferents canals de transmissió, el visitant amb interès o formació podrà accedir a un contingut més profund.

La museografia ha de ser altament interactiva pel propi format de museu científic. Aquesta interactivitat serà principalment mecànica o, si és possible el seu manteniment i renovació, informàtica. El propi discurs de l'exposició s'haurà de renovar periòdicament per tal d'oferir al públic informació actualitzada per tal propiciar la repetició de la visita.

Les **exposicions temporals**, renovades semestralment, complementaran el contingut de l'exposició permanent i serviran d'*outlet* per a la divulgació de nous descobriments i de temes candents per a la societat al moment. Aquestes exposicions seran elaborades pel propi Centre d'Interpre-

Els **objectius** específics de la programació de les activitats de la Biblioteca Open Lab són els següents:

- Oferir **tecnologia avançada i innovadora** de manera gratuïta al públic general, amb una formació bàsica per a la seva utilització.
- Propiciar la innovació, **l'experimentació i la col·laboració** entre individus a partir de trobades i espais comunitaris.

Les temàtiques de les exposicions sorgiran internament o a partir de les entitats, com l'ADENC (Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura), centres educatius o individus experts.

tació amb la possible col·laboració d'entitats de la ciutat, o seran itinerants, a través de les xarxes temàtiques i territorials.

2. Casa-Museu Torre d'en Feu

La Casa-Museu Torre d'en Feu serà, per la seva morfologia, una **exposició permanent en si mateixa**. No obstant això, s'incorporarà una línia de discurs museològic seguint les temàtiques establertes en el guió de la institució.

La incorporació d'un discurs museològic s'haurà de dur a terme reduint al màxim el destorb de l'aspecte de la casa. Així, es descarta la instal·lació de plafons excessius, optant per una museografia que segueixi les traces del Museu Vil·la Casals (Sant Salvador, El Vendrell). En aquesta casa-museu la museografia es basa principalment en la projecció de curts fragments documentals a les parets, amb explicacions textuais i un acompanyament musical que omple les sales de l'esperit del lloc. Quan s'apaguen aquestes projeccions, l'aspecte de la casa-museu és gairebé com l'original.

Les **exposicions temporals**, més que complementar el contingut de l'exposició permanent, servirán per lligar la societat del passat amb l'època contemporània, o per exposar temàtiques històriques adjacents a la història de l'indret i amb relació amb Sabadell. Així, les exposicions temporals podran ser des d'art de creadors amateurs i professionals sabadellencs com intervencions directes i instal·lacions en la casa, de manera similar a les experiències a la Casa Duran i Sampere de Cervera (Museu Comarcal de Cervera, 2017). Aquestes exposicions requeriran de poca museografia i es podran renovar amb més assiduïtat que les exposicions del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic, preferiblement amb una regularitat trimestral.

La concepció i realització de les exposicions i instal·lacions temporals dependrà en gran part de la iniciativa d'entitats del municipi, com són l'Escola Illa, l'ESDi, l'Escola Joso, la secció de fotografia de la Unió Excursionista de Sabadell (UES), l'Associació Cultural Can Feu, les escoles de Sabadell i la Fundació Bosch i Cardellach, entre moltes d'altres.

Pla d'intervenció i de conservació preventiva

Per a una correcta conservació de l'arquitectura i els elements mobles de l'edifici, serà necessari establir un Pla d'Intervenció, preferiblement per part del servei de restauració que la dugui a terme – sigui el CRBMC, el servei de restauració de la Diputació de Barcelona o una entitat privada -, i un Pla de Conservació Preventiva un cop l'edifici sigui restaurat.

1. Criteris a seguir per a l'elaboració del Pla d'Intervenció

Els criteris de restauració del Castell de Can Feu passen per una primera necessitat imperiosa d'assegurar l'estabilitat de les estructures. La intervenció serà precedida d'una documentació exhaustiva inicial. La intervenció de restauració que es dugui a terme s'ha de cenyir a Directrius Professionals d'E.C.C.O: la Professió i el seu Codi Ètic.

A l'hora d'intervenir, s'han de tenir en compte els següents punts:

- La prioritat en les intervencions anirà lligada a l'**estat de conservació** dels elements.
- L'edifici serà utilitzat habitualment i, per tant, a diferència de la majoria de béns mobles, **assegurar l'estabilitat i del Castell i la seguretat i l'accessibilitat de les persones** passarà per davant, en alguns casos, de la conservació de materials originals.
- Com que el Pla especial especifica el valor volumètric i paisatgístic, **no es faran actuacions que canviïn la volumetria original** ni es construiran noves edificacions permanents.
- El Pla Especial del Patrimoni de Sabadell també indica que només els **elements ideats per l'arquitecte August Font han de gaudir de major protecció** que les aportacions posteriors i no

El respecte als materials originals prevaldrà amb un criteri d'impacte mínim, però el seu nivell derivarà de:

- La noblesa i estat de conservació dels materials
- La seva antiguitat: la reforma d'Agost Font de 1881-1882, per la qual s'identifica l'actual Castell, tindrà preferència davant de reformes posteriors
- La protecció específica del Pla especial
- L'ús que es projecti en cada espai: la planta dedicada a la casa-museu utilitzarà la reintegració pictòrica mimètica i la rèplica de mobiliari per tal de reproduir al màxim l'esperit de la casa original. Les sales de la planta baixa, dedicades al restaurant i les sales polivalents per ús social s'habilitaran segons les seves necessitats, sense esborrar l'aspecte general original.

Trobareu una proposta inicial d'intervenció a l'edifici històric a l'ANNEX 12.

- **Control de l'estructura de l'edifici:** accessos, circulació, aïllament i estanqueïtat dels tancaments.
- **Equipament:** seguiment de les condicions ambientals, vitrines, sistemes de ventilació o climatització, sistemes d'il·luminació, mètodes contra incendis, dispositius de seguretat, suports, etc.
- **Procediments:** seguiment, vigilància, inspecció i manteniment de les instal·lacions.

originals. Si després d'un estudi patrimonial *ad hoc* es considera que les cavallerisses no tenen prou valor patrimonial, es rehabilitarà l'edifici amb la llibertat necessària per acollir l'ús destinat.

Cal comentar que la intervenció s'haurà de compaginar amb la recuperació de les obres, pintures, escultures i mobiliari originals. Els elements que no es puguin recuperar i que siguin imprescindibles per al desenvolupament del guió es replicaran sempre que se'n trobi documentació fefaent.

2. Criteris a seguir per a l'elaboració del Pla de Conservació Preventiva

Un Pla de Conservació Preventiva s'ha de poder aplicar pràcticament a través del **control eficaç de diversos riscos com les condicions ambientals** i els danys físics ocasionats per la manipulació dels objectes. Això implica el disseny d'instal·lacions adequades, l'adopció de solucions arquitectòniques i l'adaptació de la museografia a les exigències de conservació de les col·leccions.

El Pla també ha de comportar la planificació de mètodes i **dispositius que permetin el seguiment i control dels factors de degradació** i d'una manera global dins de la institució: des de la instal·lació d'estacions de control ambiental fins a la implicació del personal de neteja en la detecció precoç de les degradacions. Aquests mètodes es dissenyaran a partir de l'anàlisi de les col·leccions: tipologia, estat de conservació, ús, risc de deteriorament. S'identifiquen tres dispositius bàsics, que es concreten al requadre rosat.

El Pla de Conservació Preventiva no ha d'intervenir en la professionalitat dels treballadors del museu, sinó que proporcionarà uns principis bàsics de conducta davant dels diversos agents de deteriorament tot mantenint el caràcter de servei al públic. **El Pla s'adaptarà a els objectius, les necessitats** tècniques i materials i les possibilitats pressupostàries de la institució per tal de ser viable i que es pugui mantenir a llarg termini (Herráez, Durán & García, 2017).

Pla de comunicació

Paralel·lament al desenvolupament del projecte cal crear un Pla de comunicació que generi expectativa abans de la inauguració, difongui de manera transparent el procés de creació, estableixi un canal de comunicació amb el públic potencial i el fidelitzi després de la seva visita.

1. L'emissor

En les primeres fases i abans de la inauguració dels museus, tota la comunicació dependrà de l'Ajuntament de Sabadell. En les fases posteriors del projecte, la comunicació de cada branca del projecte recaurà en la institució que la gestioni.

Nom de la institució

El nom de la institució és l'element base en la creació de la marca, la qual ha d'englobar tot el conjunt de patrimonial de Can Feu. També és necessari determinar el nom de cadascun dels espais de l'indret, sens perjudici de les denominacions que s'han utilitzat en la redacció del projecte, a partir d'una l'anàlisi de la competència (taula 12).

Imatge corporativa

La imatge corporativa del projecte es materialitza en la compleció de la marca amb un logotip, però també unes tipografies, una paleta de colors, uns materials constructius i una manera de fer. El logotip s'utilitzarà a la senyalització a l'exterior i interior de l'edifici, al material de les exposicions i la literatura promocional i publicitat, així com en les publicacions tant *offline* com *online*. També s'ha d'incloure en el *merchandising* i el material de funcionament del museu com les entrades i les

Nom utilitzat al projecte i variants
Castell de Can Feu
Torre d'en Feu
Parc de Can Feu
Parc Natural de Can Feu
Jardins de Can Feu
Jardins romàntics de Can Feu
Jardí de Can Feu
Casa-Museu Torre d'en Feu
Casa-Museu Can Feu
Casa-Museu Josep Nicolau d'Olzina
Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic
Centre d'Intepretació del Canvi Climàtic
Centre d'interpretació del Bosc de Can Feu
Museu del Canvi Climàtic
Eco-museu de Sabadell
Eco-museu de Can Feu
Biblioteca Open Lab
Biblioteca Tecnològica Can Feu
Biblioteca social Can Feu
Centre de Coneixement Can Feu

↑ **Taula 12.** Possibles variants dels noms de les institucions de Can Feu. Font: pròpia

Continguts del portal web

En la pàgina d'inici s'hi haurà de trobar la presentació de la institució a partir de l'aparença i la imatge corporativa, la promoció de les exposicions temporals i informació bàsica perquè hom pugui preparar la visita: horaris, preus, compra d'entrades, localització i serveis de la institució.

En segon pla el portal web haurà d'oferir accés a la missió i visió, informació més detallada de les exposicions i les col·leccions, un calendari d'activitats, una explicació completa dels tipus de visita, les vies de participació del públic, continguts didàctics descarregables i informació transparent sobre l'organització i les fonts de patrocini de la institució.

identificacions del personal, entre d'altres.

És preferible que a partir del logotip del conjunt es pugui desplegar un ventall de versions per a cada institució del projecte. L'elaboració del logotip es desenvoluparà a partir d'un concurs popular que involucri les escoles de disseny gràfic de Sabadell, com l'Escola Illa o l'Escola Superior de Disseny (ESDi). Es pot encarregar a un professional la modificació del logotip en les seves diverses aplicacions. Els requisits per a un logotip són: evocar al conjunt patrimonial i natural i a la seva missió, ser simple i representable amb una tinta i funcionar en qualsevol mida.

2. Estratègia de comunicació

Per a una bona estratègia de comunicació, és necessari diversificar els canals de comunicació i així arribar als diferents segments de públic. Els canals es diferencien en dues tipologies:

Canals de comunicació online:

Portal Web

Com a pas més evident per a la comunicació *online*, serà necessari la construcció d'un portal web propi per al Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic i la Casa-Museu Torre d'en Feu. Pel que fa als criteris d'elaboració del portal web, s'hauran de tenir en compte els següents punts:

- S'ha de disposar de la traducció del portal en diversos idiomes com a instrument de turisme, necessàriament el català, el castellà i l'anglès.
- Ha de ser atractiu visualment, amb un alt contingut gràfic, per tal de generar interès al visitant. Es recomana combinar de manera successiva imatges de les col·leccions, de l'edifici, de les exposicions actuals i de les pròximes activitats.

- Ha de permetre la interactivitat de manera intuïtiva i l'accés ràpid als continguts del portal a través de pestanyes, preferiblement a la part superior de la pàgina.
- Ha de ser accessible per a les persones amb diversitat funcional.
- Ha de facilitar interllaços a les institucions relacionades i a altres atractius turístics de Sabadell i de la comarca.

Xarxes Socials

Les xarxes socials han d'actuar com a ambaixadors de la marca, oferint una interactivitat més pròxima al públic, sense deixar de banda el rigor professional i el manual d'estil institucional. Serà necessari la creació de perfils en les següents xarxes socials, diferenciant el contingut entre elles, el qual anirà destinat a segments de públic diferents:

Canals de comunicació offline

- **Publicitat.** Aquesta donarà a conèixer la institució i les seves activitats a partir de diversos mitjans: cartells i fulletons a les estacions i els trens de FGC i RENFE, a les parades d'autobús, fanals i entrades en cotxe de Sabadell; espots publicitaris a la televisió (TV3) i ràdio (Ràdio Sabadell, Catalunya Ràdio, RAC1), o bé anuncis en diaris i revistes en format

Xarxa	Línies a seguir per a la creació de contingut
Facebook	<p>Es prioritzarà el contingut sobre l'actualitat al museu, compartint les activitats i les exposicions temporals abans de la seva realització per a la fidelització del públic.</p> <p>El contingut publicat ha de potenciar l'engagement i la viralitat. Per exemple: vídeos curts i animats sobre una temàtica concreta; les 7 difències amb una peça de la col·lecció, concursos d'art o de preguntes. També ha de crear comunitat. Per exemple: fotografies del procés de creació de l'exposició amb la col·laboració de la ciutadania; creació d'una llista d'Spotify amb el fil musical de les sales del museu; respostes personalitzades i ràpides als comentaris.</p>
Instagram	<p>Es prioritzarà la promoció dels museus a un nou públic i la comunicació de la missió i l'estètica de la institució.</p> <p>El contingut publicat ha de tenir un pes gràfic majoritari i ser atractiu visualment. Per exemple: fotografies de detall de les peces de la col·lecció i l'edifici; fotografies històriques o relacionades amb la temàtica de l'exposició personal. També ha de potenciar l'<i>engagement</i> del públic. Per exemple: <i>stories</i> per a obtenir una major visibilitat, visites guiades en directes.</p>
Twitter	<p>Es prioritzarà la comunicació d'esdeveniments, debats i notícies, i alhora s'establiran contactes amb les institucions culturals relacionades.</p> <p>El contingut publicat ha de perseguir la interacció i la viralitat. Per exemple: enquestes sobre temes diversos, com ara les properes exposicions; fils sobre temes concrets; retweets i respostes a altres comptes sobre cultura i ecologia; comparició i comentari de notícies d'actualitat; inclusió en hashtags temàtics i temporals com #museumweek.</p>

↑ **Taula 13.** Línies a seguir per a la creació del contingut de les xarxes socials de les institucions de Can Feu. Font: pròpia

Públic

Caldrà determinar a quin públic dirigir els missatges de comunicació, establint com a bàsics els centres d'ensenyament, famílies -usualment en cap de setmana-, especialistes, veïns i entitats de la ciutat. En les enquestes elaborades en el procés de diagnòstic s'ha detectat que un públic potencial per la Casa-Museu pot ser les dones de més de 50 anys de Sabadell i la seva àrea urbana.

Objectius i avaluació

Per tal de fer el pla de comunicació realment efectiu, caldrà establir primer uns objectius de comunicació, per tal de poder avaluar els resultats del pla posteriorment. Serà necessari marcar uns indicadors qualitatius i utilitzar eines d'anàlisi: enquestes i les pròpies eines analítiques de les xarxes socials.

imprès o digital (Descobrir Catalunya, Mnemosine, iSabadell, Diari de Sabadell, diaris generals).

- **Relacions públiques.** Poden ser inauguracions de les institucions i les exposicions temporals, o celebracions d'esdeveniments, activitats i congressos.
- **Màrqueting directe.** Aquest pot ser de caràcter general (mailing físic o virtual d'una newsletter) o de caràcter personalitzat a usuaris i col·laboradors potencials.
- **Promocions especials.** En referència a la creació d'al·licients a la visita, com descomptes de preu i entrades combinades, jornades de portes obertes i concursos.

Missatge

Per a l'elaboració dels missatges de la comunicació s'haurà de potenciar allò que diferencia la institució de la competència i els beneficis que obtindrà l'individu en el curs de la seva visita. També caldrà tenir en compte les motivacions del públic. Per tal de fer més efectiu el missatge, caldrà que intenti emocionar i que segueixi el model AIDA (Atenció – Interès – Desig – Acció).

Calendari editorial

És important crear un calendari editorial per mantenir un flux de comunicació estable, parant atenció en els moments d'inauguració d'exposicions temporals, activitats, esdeveniments i festivitats com les festes majors de Sabadell, de Can Feu, Arraona-Merinals-Can Gambús i Gràcia, el Dia Internacional dels Museus, les Jornades Europees del Patrimoni, la #museumweek i el #selfieday. Tant important com el manteniment de la comunicació és la creació d'un **estat d'expectació** i opinió abans de la inauguració. Per aconseguir-ho, a banda de la publicitat i el màrqueting directe, es poden instal·lar pancartes amb imatges de la institució o els jardins finalitzats que tapin el Castell durant la seva restauració.

Pla d'acció

El següent Pla d'acció és el mapa de ruta per a la realització física de proposta conceptual. Té en compte els aspectes pràctics per a la materialització del projecte i els més crucials per a la seva viabilitat: els objectius específics i les línies d'actuació a seguir, la temporització, el finançament del projecte i els mecanismes d'avaluació.

Els continguts d'aquest apartat són una primera aproximació al cas que permet calibrar les possibilitats del projecte, i han de ser consensuats i desenvolupats pel grup de treball i una comissió participativa.

Els objectius específics, que desglossen l'objectiu general, es transformen en objectius estratègics. Per tal de resoldre'ls es desenvolupen les següents línies d'actuació.

1

Objectiu estratègic

Generar un equipament cultural multi-facètic i creador d'oportunitats per a tots els sabadellencs.

Línies d'actuació

Sumari:

1.1. Aconseguir les bases per a la posada en marxa del projecte estratègic

1.1.1. Establir el suport polític majoritari

1.1.2. Organitzar l'equip de treball

1.2. Crear la Biblioteca Open Lab

1.2.1. Reformar i rehabilitar l'edifici de les cavallerisses

1.2.2. Adquirir l'equipament tecnològic

1.1. Aconseguir les bases per a la posada en marxa del projecte estratègic

Per tal d'assegurar el progrés correcte d'aquest projecte caldrà que, en primer lloc, tingui l'oportunitat de posar-se en marxa, i en segon lloc que compti amb els requisits bàsics per al seu correcte desenvolupament.

1.1.1. Establir el suport polític majoritari

El projecte s'aprovarà al ple municipal, i es buscarà l'acord amb la resta d'Administracions públiques implicades.

1.1.2. Organitzar l'equip de treball

Es crearà l'equip de treball i redacció del projecte. Aquest serà interdisciplinari i tindrà en compte les vessants urbanístiques, patrimonials, institucionals, mediambientals, econòmiques i infraestructurals del projecte. A més:

- o Treballarà en col·laboració amb la comissió participativa

- o Comptarà amb l'ajuda d'assessors externs – entre d'altres la redactora d'aquest projecte inicial – als quals es compensarà monetàriament.

1.2. Crear la Biblioteca Open Lab

Per donar oportunitats educatives i laborals de manera equitativa entre els sabadellencs, es crearà una Biblioteca Open Lab que posi a la disposició del públic que tingui el carnet de biblioteques de la ciutat tot un conjunt d'equipaments d'última tecnologia.

1.2.1. Reformar i rehabilitar l'edifici de les cavallerisses

Es reformarà l'edifici annex al Castell de Can Feu tenint en compte el seu ús futur i seguint els criteris de restauració establerts.

1.2.2. Adquirir l'equipament tecnològic

S'equiparà l'Open Lab amb l'equipament tecnològic més novedós. Prenent com a model l'Open Lab de la Universitat Autònoma de Barcelona, s'adquirirà:

- o Equipament de reciclatge: una trituradora i una premsa de plàstic o similars
- o Equipament de fabricació: una termocomformadora, una màquina làser de gravat i tall i una talladora de vinil o similars
- o Equipament de fabricació additiva: una injectora, una extrusora i impressores 3D o similars
- o Equipament de digitalització: escàners 3D, ordinadors, i càmeres fotogràfiques o similars
- o Equipament d'escàner pla: un escàner de documents i un escàner de fotografies o similars
- o Equipament de realitat virtual: un set de realitat virtual i ulleres de realitat virtual o similars
- o Ordinadors, tauletes i projectors, així com noves tecnologies que apareguin en el desenvolupament d'aquest projecte

2

Objectiu estratègic

Facilitar la integració de nouvinguts i de les persones en risc d'exclusió social, reduint les desigualtats dins de la ciutat.

Línies d'actuació

Sumari:

2.1. Oferir cursos de formació bàsica

- 2.1.1. Crear una oferta de cursos municipals d'integració
- 2.1.2. Crear una oferta de formació bàsica pels equipaments tecnològics

2.2. Assegurar l'accessibilitat als espais i continguts

- 2.2.1. Adaptar els espais i continguts per les persones amb diversitat funcional

2.3. Proveir d'espais de co-working

- 2.3.1. Habilitar diverses sales comunitàries i de co-working

2.4. Preveure llocs de treball per a la gent del barri

- 2.4.1. Reservar un 30% de les places de treball per a col·lectius en risc dels barris vulnerables de Sabadell

2.1. Oferir cursos de formació bàsica

Amb l'objectiu de reduir la vulnerabilitat i les diferències educatives i econòmiques entre els ciutadans, així com contribuir a la integració social i incorporació al mercat de les persones en risc d'exclusió, des de la Biblioteca Open Lab s'oferiran cursos de formació.

2.1.1. Crear una oferta de cursos municipals d'integració

S'organitzaran cursos dins del marc de les activitats de les BIMS i els centres de formació municipals. Els cursos facilitaran la integració de les persones nouvingudes o en risc d'exclusió social, impartint coneixements de base com idiomes i l'ús de programes d'ordinador.

2.1.2. Crear una oferta de formació bàsica per a l'ús dels equipaments tecnològics

Per tal de facilitar l'accés a les noves tecnologies es procurarà una curta formació a aquelles persones que ho sol·licitin.

2.2. Assegurar l'accessibilitat als espais i continguts

Seguint la lluita per a reducció de diferències entre els sabadellencs, es tindran en compte tots els col·lectius a l'hora de dissenyar els diferents aspectes del projecte.

2.2.1. Adaptar els espais i continguts per les persones amb diversitat funcional

En qualsevol actuació que es dugui a terme es tindrà en ment el criteri de l'accessibilitat, ja sigui en l'adaptació dels espais i els accessos com en els propis continguts museològics i culturals.

2.3. Proveir d'espais de co-working

Amb l'objectiu de propiciar les experiències de col·laboració i oferir opcions de lloguer a empreses start-up, es destinaran espais dins la Biblioteca Open Lab per a aquestes fins.

2.3.1. Habilitar diverses sales comunitàries i de co-working

Es crearan múltiples sales de treball equipades amb taules grans, ordinadors i projectors, així com accés a una xarxa wi-fi.

2.4. Preveure llocs de treball per a la gent del barri

Per tal d'augmentar la implicació de la població dels barris pròxims en el seu propi patrimoni i proporcionar-los oportunitats laborals de qualitat, es mantindrà una preferència de contractació a aquelles persones residents en els barris dels Merinals, Can Feu i Gràcia.

2.4.1. Reservar un 30% de les places de treball per a col·lectius en risc dels barris vulnerables

Es proporcionarà la formació necessària per a l'execució de la feina en concret, i es mantindran els mateixos estàndards de qualitat que amb la resta de treballadors.

3

Objectiu estratègic

Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.

Línies d'actuació

Sumari:

3.1. Frenar la degradació actual causada pels actes vandàlics

- 3.1.1. Condicionar i urbanitzar el camí al voltant del Castell
- 3.1.2. Instal·lar mesures de seguretat i vigilància
- 3.1.3. Senyalitzar l'espai correctament
- 3.1.4. Instal·lar pancartes que informin de cada fase

3.2. Evitar la degradació futura del Castell de Can Feu

- 3.2.1. Assegurar l'estabilitat de les estructures
- 3.2.2. Crear i implantar un Pla de conservació preventiva
- 3.2.3. Habilitar un petit taller de conservació-restauració

3.3. Establir una col·lecció

- 3.3.1. Crear i implantar una política de col·lecció
- 3.3.2. Conformar una col·lecció
- 3.3.3. Restaurar les peces de la col·lecció
- 3.3.4. Habilitar espais de reserva

3.4. Difondre la història de l'indret

- 3.4.1. Restaurar i recrear la planta noble i algunes sales del servei
- 3.4.2. Crear la Casa-Museu Torre d'en Feu

3.1. Frenar la degradació actual causada pels actes vandàlics

En els últims anys, tant l'estat de conservació del Castell de Can Feu com el del seu entorn han decaïgut a conseqüència de les accions vandàliques. Es comprèn que la causa d'aquest augment d'atacs al patrimoni és l'aspecte de total abandó i la mínima vigilància de la finca. Per tant, es duran a terme actuacions que redueixin la percepció d'abandó de l'edifici i augmentin la seguretat de l'espai.

3.1.1. Condicionar i urbanitzar el camí al voltant del Castell

Es durà a terme un condicionament bàsic del camí de terra entre el carrer de l'Uruguai i el Passeig de Can Feu. Entre les tasques que s'hauran de dur a terme destaquen:

- o Aplanament i condicionament del camí
- o Instal·lació d'enllumenat
- o Mobiliari urbà com bancs i papereres

3.1.2. Instal·lar mesures de seguretat i vigilància

Es reduiran les entrades, vandalitzacions i robatoris a l'edifici a partir de:

- o Elevació d'alguns trams de les tanques
- o Instal·lació d'un sistema reduït de càmeres de seguretat o sensors

3.1.3. Senyalitzar l'espai correctament

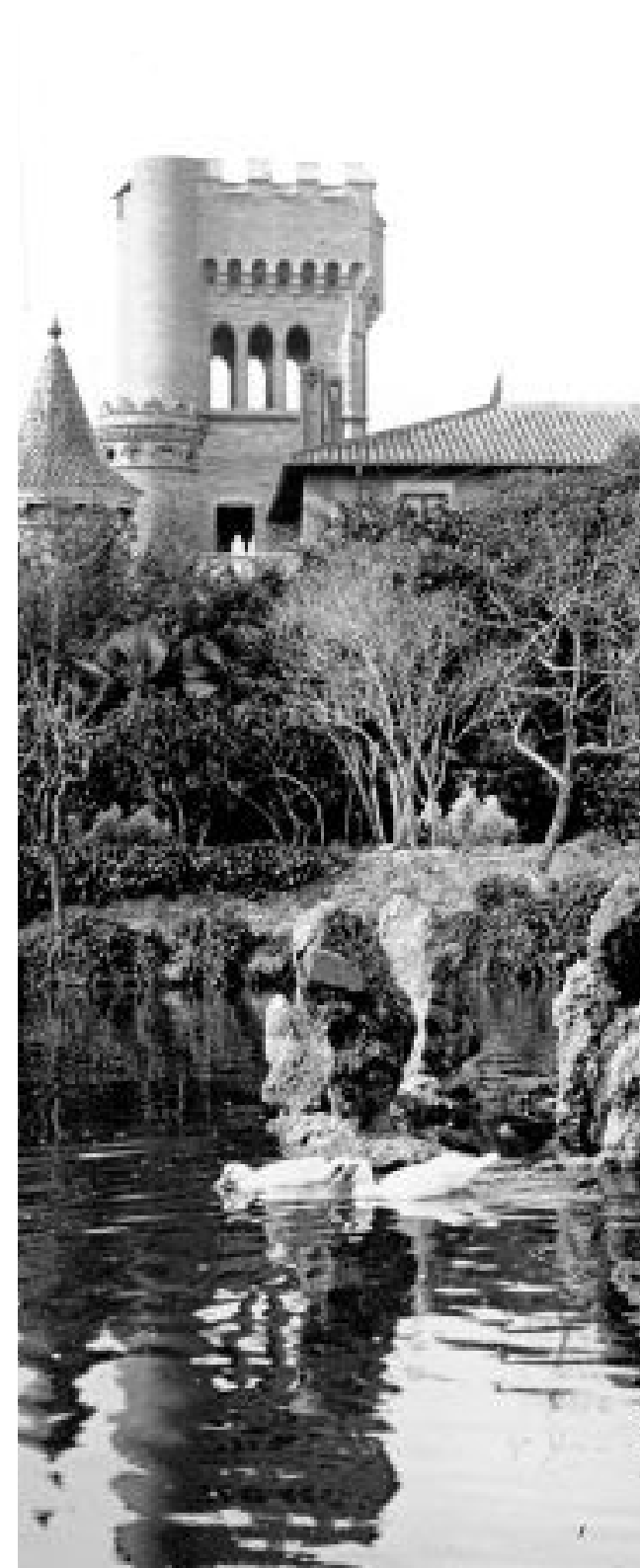
Es donarà a conèixer l'estatus patrimonial del Castell a través de:

- o Instal·lació d'una o més plaques similars a les que ja situades davant d'edificis com la Casa Duran o el Despatx Lluch, que expliquin breument la història de l'indret i la seva condició com a propietat municipal patrimonial.

3.1.4. Instal·lar pancartes que informin de cada fase

Es disminuirà l'aspecte d'abandó a partir de:

- o La instal·lació de cartells que informin sobre les intervencions que es duuguin a terme en cada fase.

- o La col·locació de pancartes amb imatges renderitzades del resultat de la restauració, preferiblement cobrint l'element que s'estigui intervenint en cada moment.

3.2. Evitar la degradació futura del Castell de Can Feu

Com a deure de l'Administració pública de conservar el patrimoni arquitectònic que li pertany, es duran a terme actuacions d'urgència i de planificació per tal d'evitar l'esfondrament o la degradació de l'edifici.

3.2.1. Assegurar l'estabilitat de les estructures

Es durà a terme una restauració urgent per tal d'evitar un esfondrament imminent, a través de:

- o La sol·licitud d'inclusió en els pressupostos de les meses de concertació de la Diputació de Barcelona

3.2.2. Crear i implantar un Pla de conservació preventiva

Per tal de reduir les actuacions de restauració futures es potenciarà la conservació preventiva gràcies a:

- o La implantació de les mesures de control i modificacions arquitectòniques per tal d'assegurar el compliment del Pla
- o El seguiment i control regular de l'edifici i les seves col·leccions tal com s'estipuli al Pla de conservació preventiva

3.2.3. Habilitar un petit taller de conservació-restauració

S'habilitarà un petit taller de conservació-restauració on es puguin dur a terme tasques de conservació curativa i quarentena, preferiblement a la planta soterrània per facilitar l'ingrés i transport dels béns.

3.3. Establir una col·lecció

Es duran a terme un seguit d'actuacions per recuperar els elements mobles pertanyents al Castell de Can Feu i per donar forma a una col·lecció pròpia que doni sentit a la Casa-Museu.

3.3.1. Crear i implantar una política de col·lecció

S'establirà una política de col·lecció, en la qual s'especifiqui, entre d'altres:

- o El desenvolupament de la col·lecció; incloent els criteris de selecció, els mètodes d'adquisició, els donatius, fonts i recursos
- o La desafectació de la col·lecció i esporgada
- o La valoració i taxació; per a la contractació de l'assegurança escaient

3.3.2. Conformar una col·lecció

S'establirà la col·lecció i la seva catalogació a través de:

- o La donació, la compra, la rèplica d'elements desapareguts, segons els criteris de selecció de la política de col·lecció. Són fonts principals de la col·lecció l'Associació, el Museu d'Història i l'Arxiu Històric de Sabadell, l'Oficina del Patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell, la família Pallejà, antiquaris i particulars.
- o La catalogació dels elements de totes les tipologies, siguin fotografies, mobles, rajoles, documents antics, rèpliques, a través de programes informàtics com el Museum+.

3.3.3. Restaurar les peces de la col·lecció

Es restauraran les peces que formin la col·lecció, en particular aquelles que s'exposin al públic.

3.3.4. Habilitar espais de reserva

Establiment d'una reserva temporal fora del Castell, que serà substituïda eventualment per una reserva amb les condicions ambientals i de seguretat necessàries a les dues sales de cavallerisses de la planta soterrània preferiblement.

3.4. Difondre la història de l'indret

En consonància tant amb l'objectiu estratègic 3 com el 6 d'aquest projecte, es connectarà als sabadellencs amb la història de la seva ciutat, alhora que es posarà en valor l'element patrimonial a partir de la difusió de la història de l'indret en totes les seves etapes.

3.4.1. Restaurar i recrear la planta noble i algunes sales del servei

Es restauraran mimèticament i es recrearan els elements desapareguts de les sales més destacades de la planta noble i l'entresòl d'acord amb els criteris establerts a partir de:

- o Concurs públic per a la contractació del servei de restauració
- o Buidatge i neteja de totes les habitacions, restauració mimètica de paviments, envans, parets i cobertes, revestiment de la façana, tractament dels elements de metall i de fusta, balustrades i emmarcaments, porticons i persianes, i restitució de vidres i figures escultòriques, entre d'altres.
- o Implicació de la ciutadania en dies de portes obertes per tal d'apreciar els treballs de restauració

3.4.2. Crear la Casa-Museu Torre d'en Feu

Es crearà la Casa-Museu Torre d'en Feu seguint les indicacions del present projecte i les propostes sorgides del consens amb la ciutadania. Algunes de les tasques més destacables són:

- o Instauració de la institució en la seva vessant legal
- o Definició del projecte museològic, museogràfic, educatiu, d'activitats i de recerca
- o Producció, muntatge i instal·lació
- o Definició del pla de finançament i del pressupost de funcionament

Objectiu estratègic

Prendre una concepció de centre de recerca, complementant alhora l'activitat educativa d'escoles i instituts de la zona.

Línies d'actuació

Sumari:

4.1. Elegir un o més centres de recerca ambiental

- 4.1.1. Explorar els possibles centres de recerca
- 4.1.2. Acordar les condicions de la col·laboració

4.2. Impulsar el coneixement i la recerca

- 4.2.1. Posar en marxa un programa de beques universitàries
- 4.2.2. Organitzar congressos i conferències

4.3. Relacionar-se estretament amb les escoles de la ciutat

- 4.3.1. Elaborar un programa didàctic
- 4.3.2. Crear activitats dirigides a escoles

4.1. Elegir un o més centres de recerca ambiental

Per tal de crear un Centre d'Interpretació amb un gran component de recerca amb l'objectiu de contribuir en la lluita del canvi climàtic i divulgar els descobriments científics al públic general, caldrà destinar la gestió de l'espai i les activitats a una o més entitats dedicades a la recerca científica en el camp ambiental.

4.1.1. Explorar els possibles centres de recerca

Es buscarà el o els centres de recerca més adients pel projecte. Es tindrà en compte:

- o Els recursos propis i missió del centre de recerca així com la proximitat.
- o També es contemplarà la inclusió d'associacions i/o fundacions amb objectius similars.

4.1.2. Acordar les condicions de la col·laboració

Es formalitzarà la relació de col·laboració amb el centre seleccionat, si hi està disposat, a través de:

- o La contractació o la realització d'un conveni
- o L'establiment de les línies de recerca compatibles i el projecte científic o pla de recerca.

4.2. Impulsar el coneixement i la recerca

Per tal de potenciar Sabadell com una ciutat que contribueixi activament la innovació en la gestió del canvi climàtic, es duran a terme activitats de foment de la recerca.

4.2.1. Posar en marxa un programa de beques universitàries

Es crearà un programa de beques universitàries. Es destaquen les següents actuacions:

- o Establiment d'un conveni amb un patrocinador
- o Elecció dels camps d'estudi relacionats amb el pla de recerca del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic i la Casa-Museu Torre d'en Feu possibles recipients de la beca.

4.2.2. Organitzar congressos i conferències

S'acolliran congressos relacionats amb la sostenibilitat com, per exemple, el Congrés de la Qualitat de l'Aire, preferiblement a la Fira de Sabadell. També s'organitzaran conferències de menor

escala dins del propi Castell de Can Feu.

4.3. Relacionar-se estretament amb les escoles de la ciutat

La relació amb els centres educatius de Sabadell i la seva àrea urbana serà fonamental per educar a la població en l'apreciació i comprensió del seu patrimoni. Alhora, es donaran eines als centres per diversificar les seves activitats dins i fora de l'escola.

4.3.1. Elaborar un programa didàctic

Es crearà un programa educatiu dins del context de la creació del Centre d'Interpretació i la Casa Museu que tingui en compte:

- o Els segments de públic dels museus
- o Les oportunitats disponibles
- o Les innovacions en museologia i les innovacions tecnològiques com la incorporació d'aplicacions mòbil a la visita

4.3.2. Crear activitats dirigides a escoles

Es crearà un programa d'activitats fora dels museus seguint les infraestructures de l'existent programa Ciutat Escola. Es destaquen les accions següents:

- o Concertació amb els professionals les escoles de la ciutat dels objectius del programa
- o Producció i execució de les activitats

Objectiu estratègic

Recuperar un espai públic i natural de cohesió social i ampliar la xarxa verda de la ciutat dins del marc del desenvolupament sostenible.

Línies d'actuació

Sumari:

5.1. Recuperar el jardí històric

- 5.1.1. Dur a terme les excavacions arqueològiques
- 5.1.2. Museïtzar les restes arqueològiques
- 5.1.3. Recrear els Jardins
- 5.1.4. Adequar els Jardins a la visita
- 5.1.5. Programar un ventall d'activitats

5.2. Transformar la ciutat en pro de la cohesió social i la salut

- 5.2.1. Finalitzar el Passeig Farrés/Olzina
- 5.2.2. Incloure's en xarxes de bicicleta urbanes i interurbanes
- 5.2.3. Construir accessos al Castell
- 5.2.4. Coordinar els horts socials
- 5.2.5. Crear el Parc de Can Feu

5.3. Contribuir com a ciutat a la lluita contra el canvi climàtic

- 5.3.1. Rehabilitar i adequar l'edifici històric
- 5.3.2. Crear el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic

5.1. Recuperar el jardí històric

Com a punt fonamental de la posada en valor i activació patrimonial del conjunt de Can Feu, es durà a terme la recuperació d'un dels seus elements més únics i potents: els Jardins Romàntics de Can Feu.

5.1.1. Dur a terme les excavacions arqueològiques

Es duran a terme les excavacions arqueològiques al jardí ja projectades pel primer semestre del 2020.

Es destaca:

- o Acompanyament de les excavacions del redactor original del projecte d'excavació, ARRAGO S.L.

5.1.2. Museïtzar les restes arqueològiques

En cas que es descobreixin restes arqueològiques significatives i en bon estat de conservació, es procedirà a la seva museïtzació:

- o Instal·lació de les proteccions pertinents
- o Col·locació de plaques informatives que ajudin a la interpretació de les estructures durant la visita autònoma
- o Seguiment dels protocols de conservació preventiva

5.1.3. Recrear els Jardins

Es recrearan els Jardins romàntics, segons el Projecte de l'Associació Cultural Can Feu basat en el seu aspecte original, guanyador dels pressupostos participatius en l'edició 2019. Són accions destacades:

- o Organització d'un concurs públic per a la recreació del jardí
- o Acompanyament i assessorament per part de l'Associació Cultural Can Feu
- o Compra i plantació de les plantes i arbres i recreació de la xarxa hidràulica original
- o Instal·lació de rèpliques del mobiliari original del jardí
- o Documentació i enderroc de les construccions posteriors com el galliner i les casetes d'eines
- o Creació d'un amfiteatre a l'aire lliure en la zona de l'antic estany

- o Implicació de la ciutadania amb jornades participatives, en què en grups d'amics o família podran plantar el seu propi arbre i col·laborar en les tasques de recuperació del jardí

5.1.4. Adequar els Jardins a la visita

S'adequaran els Jardins per a la visita, amb accions com:

- o Habilitació de serveis i accessos per a persones amb mobilitat reduïda
- o Enderroc parcial de la tanca, especialment les parts reconstruïdes, i substitució amb tanca de ferro que permeti la vista a l'interior
- o Aplanament i condicionament dels talussos
- o Instal·lació de plaques amb informació botànica i històrica per a la visita autònoma

5.1.5. Programar un ventall d'activitats

Es decidiran les activitats i els usos dels Jardins a través de:

- o El consens respecte a l'entrada gratuïta o pagada als Jardins
- o La programació d'activitats pròpies en col·laboració amb les entitats de la ciutat
- o La inclusió en la programació de festes i festivals de la ciutat

5.2. Transformar la ciutat en pro de la cohesió social i la salut

Com a element més transformador de la ciutat pel que fa a l'urbanisme, la gestió dels ecosistemes, la cohesió dels barris i la millora de la salut pública, tant de la ciutat com de les persones, es posa en relleu la realització del ja projectat Parc de Can Feu, i la unió dels diversos espais

del conjunt amb la resta de la ciutat a través de les xarxes peatonals i de bicicleta.

5.2.1. Finalitzar el Passeig Farrés/Olzina

Es realitzarà la construcció del Passeig Farrés/Olzina dins del marc de l'Estratègia DUSI.

5.2.2. Incloure's en xarxes de bicicleta urbanes i interurbanes

S'inclourà el camí al voltant del Castell de Can Feu en les xarxes de bicicleta en el marc de l'Estratègia DUSI. Posteriorment s'inclourà el Parc de Can Feu, en el si de les xarxes i els ecosistemes del Parc de Can Gambús i el Parc Catalunya.

5.2.3. Construir accessos al Castell

Es millorarà l'accessibilitat al Castell de Can Feu, resolent les barreres urbanes del Passeig de Can Feu i l'accés des del carrer de Colòmbia, i en menor mesura la Plaça del Mil·lenari, que comunicarà el Castell amb Gràcia, i la Rambla d'Ibèria, que el comunicarà amb Can Feu i el Centre.

5.2.4. Coordinar els horts socials

Es coordinarà l'ús dels horts socials dels Jardins, tenint en compte:

- o La destinació preferent als veïns, escoles o col·lectius de persones amb diversitat funcional
- o Els processos administratius pels quals hom podrà fer-se càrrec d'un dels horts
- o El destí dels productes generats en els horts, que tant pot ser el consum propi dels horticultors com l'abastament del bar i/o restau-

rant del conjunt.

5.2.5. Crear el Parc de Can Feu

Es crearà el Parc de Can Feu segons el planejament del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell

5.3. Contribuir com a ciutat a la lluita contra el canvi climàtic

Com a element principal per a la contribució de Sabadell a la lluita contra el canvi climàtic, s'idea la creació d'un Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic que es relacioni amb l'espai natural que l'envolta i amb els problemes ambientals globals, per tal d'atreure un públic regional a la ciutat, així com finançament extern per a la restauració total de l'edifici.

5.3.1. Rehabilitar i adequar l'edifici històric

Es rehabilitarà tot l'edifici històric seguint els criteris establerts, exceptuant la restauració mimètica de la planta noble. Algunes tasques destacades són:

- o L'aplicació en les beques de restauració de la Generalitat de Catalunya (CRMBC) i l'Estat. Alternativament, el llançament d'un concurs públic per a la contractació del servei de restauració
- o Habilitació dels espais per als seus usos específics
- o Adaptació de l'edifici als valors de sostenibilitat (captació d'energia solar, baix consum energètic)

5.3.2. Crear el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic

Es crearà el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic seguint les indicacions del present projecte i les propostes sorgides del consens amb la ciutadania. Entre les tasques que s'han de dur a terme trobem:

- o Instauració de la institució en la seva vessant legal
- o Definició del projecte museològic i el projecte museogràfic
- o Producció, muntatge i instal·lació
- o Definició del pla de finançament i del pressupost de funcionament
- o Definició dels projectes educatius, d'activitats i de recerca

6

Objectiu estratègic

Connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i potenciar la projecció local i regional de la identitat diferenciada de Sabadell.

Línies d'actuació

Sumari:

6.1. Fer difusió del projecte dins de la ciutat

- 6.1.1. Crear i implementar el Pla de difusió
- 6.1.2. Fer créixer l'expectació entre la ciutadania

6.2. Generar un nou recurs de turisme

- 6.2.1. Implementar del Pla de difusió
- 6.2.2. Millorar l'accés des de fora de la ciutat

6.3. Incloure's en xarxes temàtiques, territorials i municipals

- 6.3.1. Assegurar la coordinació amb els museus municipals
- 6.3.2. Incloure's en xarxes temàtiques i territorials

6.1. Fer difusió del projecte dins de la ciutat

Per tal de connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i amb les activitats i serveis que estan a la seva disposició, caldrà dur a terme certes actuacions de difusió.

- 6.1.1. Crear i implementar el Pla de difusió

Es crearà i s'implementarà el Pla de difusió per al conjunt de Can Feu i s'implementarà per a la difusió dins de la pròpia ciutat, amb accions com:

- o Concurs local pel disseny de la imatge corporativa
- o Creació de xarxes socials i difusió entre els comptes de cultura i patrimoni de Sabadell: @sbdturisme, @sabadell_cat, @sbdcultura (Twitter i Instagram)

- o Màrqueting directe general a través d'una newsletter i inclusió en newsletters de l'Ajuntament de Sabadell com Agenda Cultural, Activitats Familiars i infoBims
- o Màrqueting directe personalitzat amb el contacte amb veïns i entitats de Sabadell i amb Sabadell Cercle d'Entitats, així com possibles patrocinadors
- o Publicitat en cartells als fanals dels carrers principals i a les marquesines de l'autobús en els mitjans de comunicació de Sabadell
- o Promocions especials com jornades de portes obertes, inclusió en les Jornades Europees del Patrimoni, el Dia Internacional dels Museus, l'InMuseu, activitats per la Nit dels Museus i les festes.

6.1.2. Fer créixer l'expectació entre la ciutadania

Creació d'un estat d'expectació entre la població a partir de:

- o La campanya de difusió prèvia a les inauguracions
- o El boca-orella a partir dels ciutadans participants del projecte
- o La instal·lació de pancartes amb renderitzacions de l'aspecte futur dels espais.

6.2. Generar un nou recurs de turisme

Amb l'objectiu de donar empenta al turisme incipient de la ciutat de Sabadell es treballarà per difondre els equipaments del conjunt de Can Feu més enllà dels límits de la ciutat.

6.2.1. Implementar el Pla de difusió

S'implementarà el Pla de difusió dirigit al públic de fora de Sabadell

gràcies a:

- o Creació d'un portal web i inclusió en portals web de turisme com VisitSabadell
- o Difusió en xarxes socials sobre patrimoni i cultura d'abast regional
- o Publicitat en cartells a les estacions i els vagons dels FGC i RENFE
- o Publicitat en diaris i en revistes especialitzades, així com en mitjans de comunicació regionals
- o Màrqueting directe general i personalitzat a agències de turisme i entitats similars

6.2.2. Millorar l'accés des de fora de la ciutat

Es facilitarà l'accés des de fora de la ciutat a través de:

- o La senyalització des de l'estació Can Feu – Gràcia dels FGC i per carretera
- o La construcció d'un pàrquing, preferiblement tocant al carrer de l'Uruguai o a l'espai més pròxim a la Plaça del Mil·lenari

6.3. Incloure's en xarxes temàtiques, territorials i municipals

Es treballarà per establir una relació amb les xarxes pertanyents.

6.3.1. Assegurar la coordinació amb els museus municipals

Es crearà una situació de coordinació i cooperació amb els museus municipals pel que fa a activitats i exposicions.

6.3.2. Incloure's en xarxes temàtiques i territorials

S'inclourà el Castell en les xarxes temàtiques corresponents, indicades en l'apartat de Cooperació i col·laboració

Objectiu estratègic

Crear una institució amb una forma administrativa àgil i eficient i que comparteixi governança amb les entitats de la ciutat.

Línies d'actuació

Sumari:

7.1. Empoderar als ciutadans a partir de la participació

- 7.1.1. Compondre una comissió d'entitats i individus representants
- 7.1.2. Aconseguir un consens en el projecte estratègic
- 7.1.3. Incloure la comissió en la presa de decisions
- 7.1.4. Cercar *partners* i experiències anteriors

7.2. Materialitzar les estructures de gestió

- 7.2.1. Fer l'Associació Cultural Can Feu d'utilitat pública
- 7.2.2. Compondre el Consorci de Can Feu
- 7.2.3. Adaptar les estructures administratives existents

7.3. Assegurar la transparència, l'eficiència i la igualtat en la gestió

- 7.3.1. Organitzar la comissió de transparència
- 7.3.2. Crear i aplicar sistemes d'avaluació

7.1. Empoderar als ciutadans a partir de la participació

En coherència amb els valors d'empoderament, transparència i nova governança, tot el projecte es durà a terme des del començament amb la col·laboració de la ciutadania i els diferents agents de la ciutat.

- 7.1.1. Compondre una comissió d'entitats i individus representants

Es crearà una comissió que uneixi entitats culturals i científiques de tots els barris de la ciutat, siguin associacions o fundacions, representants d'escoles

i gremis, individus experts interns i externs, mecenes i patrocinadors, així com els tècnics de l'Administració. En resum, la comissió participativa ha de tenir en compte tots els actors territorials que hi intervindran.

7.1.2. Aconseguir un consens en el projecte estratègic

Es presentarà la proposta del present projecte per tal contemplar tots els seus aspectes, modificar o eliminar allò que no es cregui pertanyent, i afegir noves propostes, per tal d'aconseguir una proposta i un projecte consensuat amb la ciutadania que reflecteixi les seves opinions.

7.1.3. Incloure la comissió en la presa de decisions

La comissió es reunirà amb regularitat amb l'equip de treball de l'Administració per tal d'afrontar els reptes i decisions de cada fase. Un cop finalitzat el projecte, serà un òrgan extern supervisor del projecte.

7.1.4. Cercar *partners* i experiències anteriors

Es buscarà el contacte amb institucions que hagin tingut experiències similars de participació, com és el cas de l'Espai Cràter d'Olot.

7.2. Materialitzar les estructures de gestió

Per tal de fer més eficient l'Administració pública s'ha dissenyat un seguit d'estructures de gestió descentralitzades i participatives, per tal de diversificar les fonts de finançament, agilitzar la gestió i assegurar la governança compartida amb la ciutadania.

7.2.1. Fer l'Associació Cultural Can Feu d'utilitat pública

Amb els tràmits necessaris es declararà l'Associació Cultural Can Feu d'utilitat pública, per tal de poder incorporar-se al consorci.

7.2.2. Compondre el Consorci de Can Feu

Se cercaran i establiran els socis del projecte que formaran part de la direcció de la institució, segons les pautes del present projecte. També es duran a terme les tasques que requereixi la creació d'un consorci, en el benentès del consens de la comissió participativa sobre aquesta forma jurídica. Serà necessari, entre d'altres:

- o Establiment dels membres i les infraestructures
- o Escriptura dels estatuts i instauració legal
- o Creació d'un pla de finançament i mecenatge
- o Contractació del personal

7.2.3. Adaptar les estructures administratives existents

Es reorganitzarà en la mesura que sigui necessària el Museu d'Història de Sabadell i la Xarxa de Biblioteques de Sabadell per donar servei a la Casa-Museu Torre d'en Feu i la Biblioteca Open Lab.

7.3. Assegurar la transparència, l'eficiència i la igualtat en la gestió

Aquesta institució mantindrà la seva transparència i eficiència a través d'un control estricte, així com la paritat de gènere en els llocs de treball i les posicions de poder.

7.3.1. Organitzar la comissió de transparència

Es crearà una comissió dins del consorci per al control intern i el manteniment de la transparència dins de la pròpia institució, entre les administracions i cap a la societat, i la coherència amb els valors de la institució.

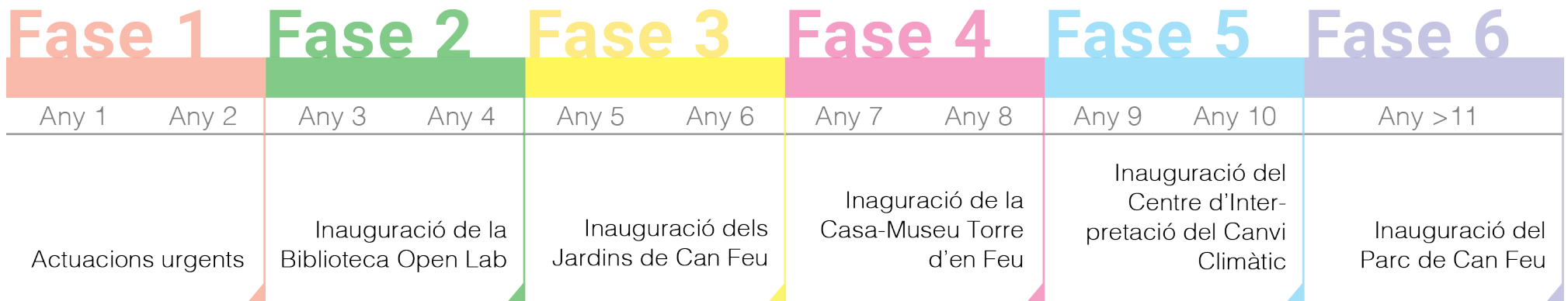
7.3.2. Crear i aplicar sistemes d'avaluació

Es dissenyaran els sistemes d'avaluació per tal d'assegurar de manera regular l'eficiència de la gestió.

Temporització

1. La temporització per fases

El present Pla d'acció organitza les seves actuacions en sis fases conceptuais. Aquestes fases ordenen les nombroses actuacions en el transcurs del temps, segons la seva seqüència lògica. Les fases són les següents:

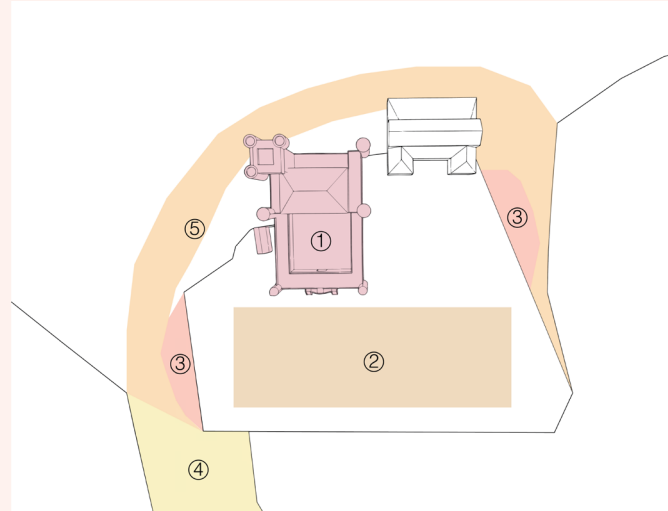
D'aquesta manera, les grans actuacions i per tant les grans despeses s'equilibren en cada fase i fan possible el finançament a partir d'assignacions anuals del pressupost municipal. S'atorga a cada fase dos anys d'execució. La fase 6 és una excepció ja que per desenvolupar-la no n'hi ha prou en dos anys. Tan sols es determina que es durà a terme eventualment. En tot cas, es calcula un total de 10 anys per a la compleció del conjunt d'actuacions. Els dos anys per fase són indicatius i es refereixen a l'escenari de finançament més pessimista. Segons l'interès polític i les subvencions aconseguides els 10 anys totals es poden reduir considerablement.

Fase 1: Actuacions urgents

En finalitzar la Fase 1...

- S'ha frenat la degradació per vandalisme
- S'ha urbanitzat i senyalitzat el camí
- S'ha connectat el Castell amb la resta de la ciutat a través del Passeig Farrés/Olza
- S'ha excavat al jardí
- S'han iniciat les obres de restauració bàsica

→ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 1: (1) Inici de les obres de restauració bàsiques, (2) excavacions arqueològiques al jardí, (3) sistema de vigilància a les entrades, (4) realització del Passeig Antoni Farrés/Olza, (5) urbanització de l'entorn immediat del Castell

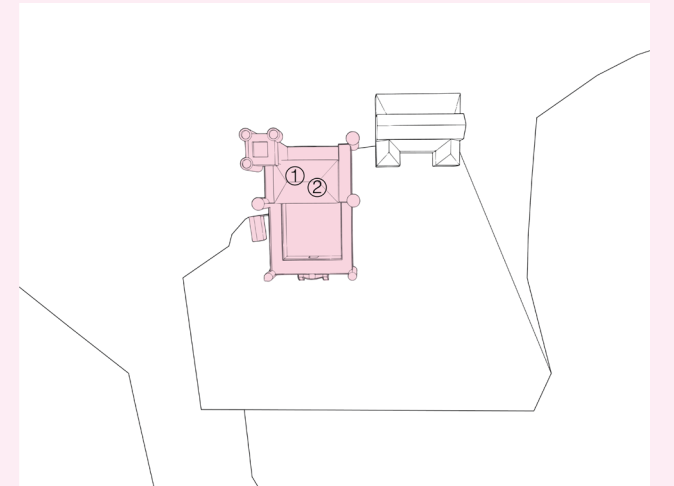

Fase 4: Casa-Museu Torre d'en Feu

En finalitzar la Fase 4...

- S'ha restaurat completament l'edifici històric
- S'ha inaugurat la Casa-Museu Torre d'en Feu

→ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 4: (1) Restauració total, (2) creació de la Casa-Museu Torre d'en Feu

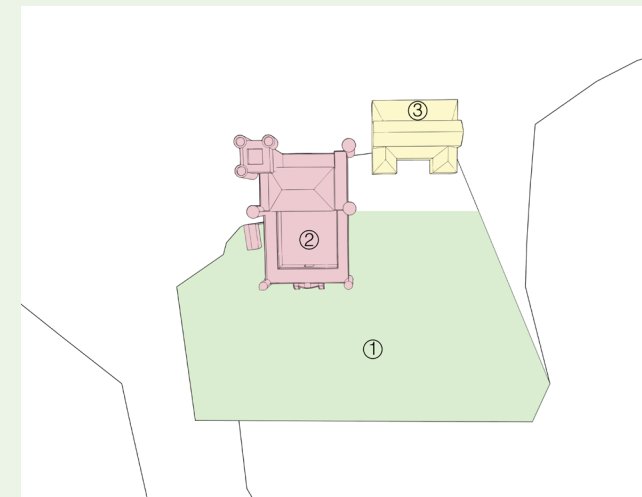

Fase 2: Biblioteca Open Lab

En finalitzar la Fase 2...

- S'ha inaugurat la Biblioteca Open Lab
- S'ha establert un conveni de col·laboració amb un centre de recerca ambiental
- S'ha creat el Consorci Can Feu
- S'ha assegurat l'estabilitat de les estructures del Castell

↑ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 2: (1) Inici de la recuperació dels Jardins, (2) restauració bàsica de les estructures, (3) reforma de les caverisses

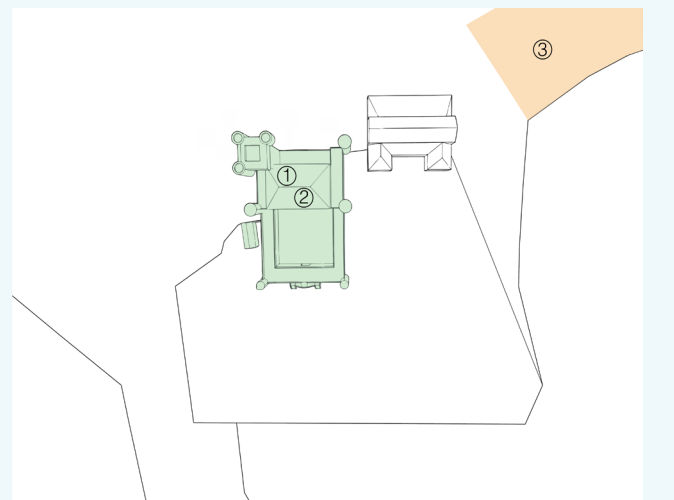

Fase 5: Centre d'Interpretació

En finalitzar la Fase 5...

- S'ha inaugurat el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic
- S'ha fet difusió i s'atreu a visitants de dins i fora de la ciutat

↑ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 5: (1) Creació del Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic, (2) adhesió a les xarxes territorials i temàtiques, (3) adequació per a l'accés des de fora de la ciutat: senyalització, pàrquing

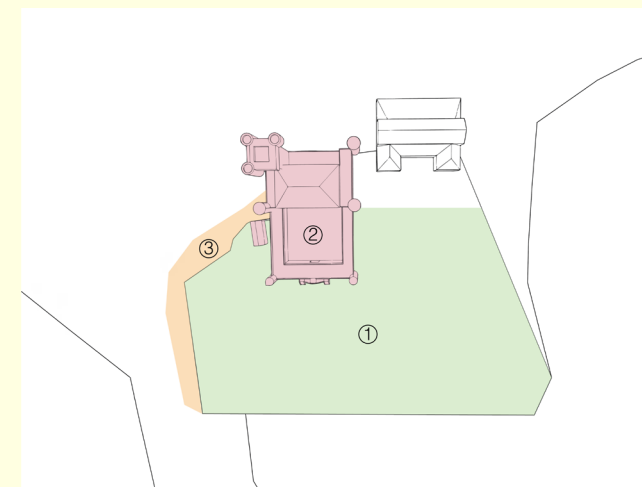

Fase 3: Jardins de Can Feu

En finalitzar la Fase 3...

- S'han inaugurat els Jardins de Can Feu
- S'han començat a treballar els Horts Urbans
- S'ha creat la col·lecció de Can Feu
- S'ha connectat el Castell de Can Feu a la xarxa de bicicleta de la ciutat
- S'ha assegurat l'accessibilitat

→ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 3: (1) Obres de recuperació i adequació dels Jardins, (2) inici de la restauració completa del Castell, (3) habilitació d'accessos i unió a la xarxa de bicicleta

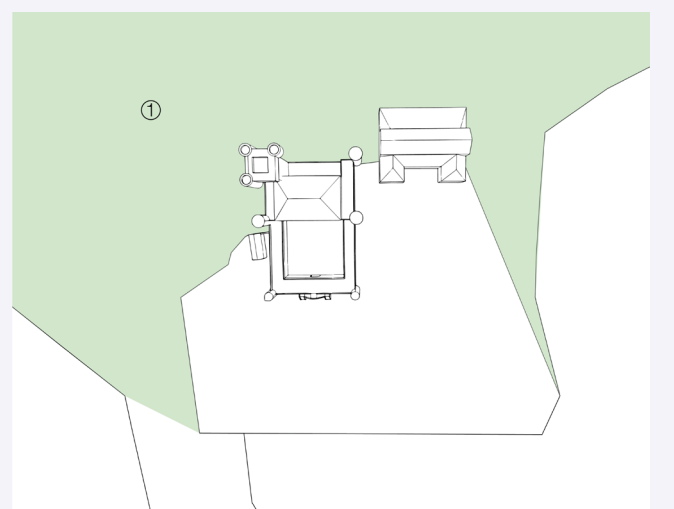

Fase 6: Parc de Can Feu

En finalitzar la Fase 6...

- El conjunt funciona en la seva totalitat
- S'ha creat el Parc de Can Feu

→ **Figura x.** Actuacions principals de la fase 6: (1) Creació del Parc de Can Feu

2. Cronograma d'actuacions

A continuació es presenta un cronograma aproximat per semestres de les actuacions a desenvolupar en les sis fases del projecte, seguint l'estructura de les línies d'actuació.

Objectiu estratègic	Objectiu específic	Línies d'actuació	FASE 1		FASE 2		FASE 3		FASE 4		FASE 5		FASE 6	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	-
1	Generar un equipament cultural multi-facètic i creador d'oportunitats per a tots els sabadellencs.	1.1 Aconseguir les bases per a la posada en marxa del projecte estratègic												
		1.2 Crear la Biblioteca - Open Lab												
		1.1.1 Establir el suport polític majoritari												
		1.1.2 Organitzar l'equip de treball												
2	Facilitar la integració de nous i de les persones en risc d'exclusió social, reduint les desigualtats dins de la ciutat.	1.2.1 Reformar i rehabilitar l'edifici de les cavallerisses												
		1.2.2 Adquirir l'equipament tecnològic												
		2.1 Oferir cursos de formació bàsica												
		2.1.1 Crear una oferta de cursos municipals d'integració												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	2.1.2 Crear una oferta de formació bàsica per a l'ús dels equipaments tecnològics												
		2.2 Assegurar l'accessibilitat als espais i continguts												
		2.2.1 Adaptar els espais i continguts per les persones amb diversitat funcional												
		2.3 Proveir d'espais de co-working												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	2.4 Preveure llocs de treball per gent del barri												
		2.4.1 Reservar un 30% de les places de treball per a col·lectius en risc dels barris vulnerables de Sabadell												
		3.1 Frenar la degradació causada pels actes vandàlics												
		3.1.1 Condicionar i urbanitzar el camí al voltant del Castell												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	3.1.2 Instal·lar mesures de seguretat i vigilància												
		3.1.3 Senyalitzar l'espai correctament												
		3.1.4 Instal·lar pancartes que informin de cada fase												
		3.2 Evitar la degradació futura del Castell de Can Feu												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	3.2.1 Assegurar l'estabilitat de les estructures												
		3.2.2 Crear i implantar un pla de conservació preventiva												
		3.2.3 Habilitar un petit taller de conservació-restauració												
		3.3 Establir una col·lecció												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	3.3.1 Crear i implantar una política de col·lecció												
		3.3.2 Conformar una col·lecció												
		3.3.3 Restaurar les peces de la col·lecció												
		3.3.4 Habilitació d'espais de reserva												
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	3.4 Difondre la història de l'indret												
		3.4.1 Restaurar i recrear la planta noble i algunes sales del servei												
		3.4.2 Crear la Casa-Museu Torre d'en Feu												

4	Prendre una concepció de centre de recerca, complementant alhora l'activitat educativa d'escoles i instituts de la zona.	4.1 Elegir un o més centres de recerca ambiental	4.1.1 Explirar els possibles centres de recerca						
			4.1.2 Acordar les condicions de la col·laboració						
		4.2 Impulsar el coneixement i la recerca	4.2.1 Posar en marxa un programa de beques universitàries						
			4.2.2 Organització de congressos i conferències						
		4.3 Relacionar-se estretament amb les escoles de la ciutat	4.3.1 Elaborar un programa didàctic						
			4.3.2 Crear activitats dirigides a escoles						
5	Recuperar un espai públic i natural de cohesió social i ampliar la xarxa verda de la ciutat dins del marc del desenvolupament sostenible.	5.1 Recuperar el jardí històric	5.1.1 Dur a terme les excavacions arqueològiques						
			5.1.2 Museïtzar les restes arqueològiques						
			5.1.3 Recrear els Jardins						
			5.1.4 Adequar dels Jardins a la visita						
			5.1.5 Programar un ventall d'activitats						
		5.2 Transformar la ciutat en pro de la cohesió social i la salut	5.2.1 Finalitzar el Passeig Farrés/Olzina						
			5.2.2 Incloure's en les xarxes de bicicleta urbanes i interurbanes						
			5.2.3 Construir accessos al Castell						
			5.2.4 Coordinar els horts socials						
			5.2.5 Crear el Parc de Can Feu						
		5.3 Contribuir com a ciutat a la lluita contra el canvi climàtic	5.3.1 Rehabilitar i adequar l'edifici històric						
			5.3.2 Crear el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic						
6	Connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i potenciar la projecció local i regional de la identitat diferenciada de Sabadell	6.1 Fer difusió del projecte dins la ciutat	6.1.1 Crear i implementar el Pla de comunicació						
			6.1.2 Fer créixer l'expectació entre la ciutadania						
		6.2 Generar un nou recurs de turisme	6.2.1 Implementar el Pla de comunicació						
			6.2.2 Millorar l'accés des de fora de la ciutat						
		6.3 Incloure's en xarxes temàtiques, territorials i municipals	6.3.1 Assegurar la coordinació amb els museus municipals						
			6.3.2 Incloure's en xarxes temàtiques i territorials						
7	Crear una institució amb una forma administrativa àgil i eficient i que comparteixi governança amb les entitats de la ciutat.	7.1 Empoderar als ciutadans a partir de la participació	7.1.1 Compondre una comissió d'entitats i individus representants						
			7.1.2 Aconseguir un consens en el projecte estratègic						
			7.1.3 Incloure a la comissió en la presa de decisions						
			7.1.4 Cercar <i>partners</i> i experiències anteriors						
		7.2 Materialitzar les estructures de gestió	7.2.1 Fer l'Associació Cultural Can Feu d'utilitat pública						
			7.2.2 Compondre el Consorci de Can Feu						
			7.2.3 Adaptar les estructures administratives existents						
		7.3 Assegurar la transparència, l'eficiència i la igualtat en la gestió	7.3.1 Organitzar la comissió de transparència						
			7.3.2 Crear i aplicar sistemes d'avaluació						

Finançament

1. Pressupost de creació

A continuació es presenta el pressupost de creació del conjunt de Can Feu, desenvolupat a partir de les línies estratègiques i organitzat en les cinc primeres fases de la temporització. Tan sols s'inclouen les línies d'actuació que suposen una despesa addicional.

Objectiu estratègic	Objectiu específic	Línies d'actuació	Total	F1		F2		F3		F4		F5	
				Any 1	Any 2	Any 3	Any 4	Any 5	Any 6	Any 7	Any 8	Any 9	Any 10
1	Generar un equipament cultural multi-facètic i creador d'oportunitats per a tots els sabadellencs.	1.1 Aconseguir les bases per a la posada en marxa del projecte estratègic	20.000 €	20.000 €									
		1.2 Crear la Biblioteca - Open Lab	850.000 €			400.000 €	450.000 €						
		1.2.2 Adquirir l'equipament tecnològic	64.740 €				64.740 €						
3	Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat, amb continuïtat des de les primeres èpoques d'ocupació humana.	3.1 Frenar la degradació causada pels actes vandàlics	40.000 €		40.000 €								
		3.1.1 Condicionar i urbanitzar el camí al voltant del Castell											
		3.1.2 Instal·lar mesures de seguretat i vigilància	915 €	915 €									
		3.1.3 Senyalitzar l'espai correctament	2.500 €		2.500 €								
		3.1.4 Instal·lar pancartes que informin de cada fase	1.580 €		316 €	316 €		316 €		316 €		316 €	
		3.2 Evitar la degradació futura del Castell de Can Feu	2.500.000 €		1.500.000 €	1.000.000 €							
		3.2.2 Crear i implantar un pla de conservació preventiva	7.500 €					7.500 €					
		3.2.3 Habilitar un petit taller de conservació-restauració	50.000 €						50.000 €				
		3.3 Establir una col·lecció	5.000 €						5.000 €				
		3.3.2 Conformar una col·lecció	10.000 €						10.000 €				
		3.3.3 Restaurar les peces de la col·lecció	8.000 €						8.000 €				
		3.3.4 Habilitació d'espais de reserva	130.000 €						130.000 €				
		3.4 Difondre la història de l'indret	200.000 €						120.000 €	80.000 €			
		3.4.2 Crear la Casa-Museu Torre d'en Feu	400.000 €							100.000 €	100.000 €		

4	Prendre una concepció de centre de recerca, complementant alhora l'activitat educativa d'escoles i instituts de la zona.	4.3 Relacionar-se estretament amb les escoles de la ciutat	4.3.1 Elaborar un programa didàctic	4.000 €							4.000 €		
			4.3.2 Crear activitats dirigides a escoles	3.000 €							3.000 €		
5	Recuperar un espai públic i natural de cohesió social i ampliar la xarxa verda de la ciutat dins del marc del desenvolupament sostenible.	5.1 Recuperar el jardí històric	5.1.1 Dur a terme les excavacions arqueològiques	12.457,44 €	11.406,36	350,36	350,36	350,36					
			5.1.2 Museïtzar les restes arqueològiques	7.000 €									
			5.1.3 Recrear els Jardins	1.002.000 €									
			5.1.4 Adequar dels Jardins a la visita	1.002.000 €									
		5.2 Transformar la ciutat en pro de la cohesió social i la salut	5.2.2 Incloure's en les xarxes de bicicleta urbanes i interurbanes	40.000 €									
			5.2.3 Construir accessos al Castell	40.000 €									
		5.3 Contribuir com a ciutat a la lluita contra el canvi climàtic	5.3.1 Rehabilitar i adequar l'edifici històric	2.900.000 €								900.000 €	400.000 €
			5.3.2 Crear el Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic	550.000 €									
6	Connectar als sabadellencs amb el seu patrimoni i potenciar la projecció local i regional de la identitat diferenciada de Sabadell	6.1 Fer difusió del projecte dins la ciutat	6.1.1 Crear i implementar el Pla de comunicació	30.000 €								20.000 €	10.000 €
			6.1.2 Fer créixer l'expectació entre la ciutadania	4.000 €									
		6.2 Generar un nou recurs de turisme	6.2.1 Implementar el Pla de comunicació	15.000 €									15.000 €
			6.2.2 Millorar l'accés des de fora de la ciutat	2.457,45 €									2.457,45 €

Observacions

Algunes actuacions s'estenen més enllà dels anys destinats a la seva fase. És per això que el pressupost de despeses per fase no és coincident amb la suma dels dos anys que li corresponen.

	TOTAL	FASE 1	FASE 2	FASE 3	FASE 4	FASE 5
DESPESES	9.282.149,89 €	2.575.487,72 €	1.917.756,72 €	1.503.816,00 €	3.137.316,00 €	517.773,45 €

Apunts de viabilitat

Es plantegen tres casos diferents de finançament del pressupost d'implementació, segons les subvencions externes que es puguin rebre. Si bé la planificació és a 10 anys, les projeccions més optimistes poden reduir aquesta llargada de temps.

CAS 1

Optimista

Finançament parcial amb FEDER

Pressupost d'implementació	9.652.149,89 €
Aportació FEDER	4.826.074,95 €
Aportació Ajuntament de Sabadell	4.826.074,95 €

CAS 2

Moderat

Finançament parcial altres administracions

Pressupost d'implementació	9.652.149,89 €
Subvenció restauració Diputació de Barcelona	2.500.000 €
Subvenció restauració CRMBC / altres subvencions	1.500.000 €
Aportació Ajuntament de Sabadell	5.652.149,89 €

CAS 3

Pessimista

Finançament total de l'Ajuntament de Sabadell

Pressupost d'implementació	9.652.149,89 €
Aportació Ajuntament de Sabadell	9.652.149,89 €

→ **Taula 14.** Percentatge del pressupost municipal que requereix l'execució del projecte. Font: pròpia

Fins i tot en el cas pessimista, la inversió anual en el projecte no supera en el seu any més costós el **0,75%** del total del pressupost municipal de l'Ajuntament de Sabadell, que l'any 2019 fou de 234.355.199,00 €.

Any	Despesa	% del pressupost municipal
2021	32.321,36 €	0,01%
2022	1.543.166,36 €	0,66%
2023	1.734.666,36 €	0,74%
2024	833.090,36 €	0,50%
2025	675.816,00 €	0,29%
2026	1.746.000,00 €	0,75%
2027	1.182.316,00 €	0,50%
2028	1.027.000,00 €	0,44%
2029	377.773,45 €	0,16%
2030	150.000,00 €	0,06%

PRESSUPOST DE DESPESES		
Projecció a un any. Consorci de Can Feu		
Descripció		Import
TOTAL CAPÍTOL I	Despeses de personal	300.804,99
	Retribucions personal funcionari	147.511,46
	Retribucions personal laboral	77.304,32
	Seguretat social	90.288,71
	Formació i perfeccionament del personal	1.800,00
TOTAL CAPÍTOL II	Despeses corrents en béns i serveis	69.652,00
	Manteniment d'edificis	5.000,00
	Manteniment de maquinària i instal·lacions	3.600,00
	Material d'oficina ordinari no inventariable	320,00
	Prensa, revistes, llibres i altres publicacions	3.000,00
	Material informàtic no inventariable	700,00
	Energia elèctrica	6.000,00
	Vestuari	220,00
	Productes de neteja i condicionament	12,00
	Comunicacions postals	200,00
	Comunicacions telefòniques	300,00
	Assegurança edificis	1.500,00
	Conferències i inauguracions	3.000,00
	Beques	1.500,00
	Neteja edificis	2.200,00
	Compra material per merchandising	400,00
	Educació i activitats	11.000,00
	Exposicions i museografia	18.000,00
	Implementació Pla de Màrqueting	6.200,00
	Estudis i treballs tècnics	4.000,00
	Assessorament tècnic	2.000,00
	Dietes del personal	300,00
	Transport	600,00
TOTAL CAPÍTOL III	Despeses financeres	266,00
	Interessos de demora	6,00
	Altres despeses financeres	260,00
TOTAL CAPÍTOL IV	Transferències corrents	1.500,00
	Subvenció excavacions	1.500,00
TOTAL CAPÍTOL V	Inversions reals	5.670,00
	Mobiliari	200,00
	Equipament informàtics	50,00
	Software i desenvolupament	120,00
	Equipaments	300,00
	Rehabilitació Patrimoni Històric i Artístic	5.000,00
TOTAL DESPESES		376.392,99

2. Pressupost de funcionament

La Casa-Museu Torre d'en Feu i la Biblioteca Open Lab, en ser gestionades per institucions ja existents i que compten amb el seu propi pressupost, poden redistribuir infraestructures, recursos humans i serveis. Per tant, **tan sols es desenvolupa el pressupost de funcionament del Consorci de Can Feu**, l'entitat de nova creació.

El càlcul del taquillatge és basat en l'estimació de **18.000 visitants anuals**, pagant una entrada de 2,5 €. Es tracta d'una projecció moderada, tenint en compte els números de visitants dels museus de la ciutat, que ronden entre els 20.000 i els 26.000 segons dades del 2016 (Ajuntament de Sabadell et al., 2017:50-51).

A continuació es presenta la projecció de despeses i ingressos del Consorci de Can Feu en el període d'un any.

PRESSUPOST D'INGRESSOS		
Projecció a un any. Consorci de Can Feu		
Descripció		Import
TOTAL CAPÍTOL I	Taxes, preus públics i altres ingressos	137.096,75
	Taquillatge Centre d'Interpretació	45.000,00
	Lloguer d'espais	26.000,00
	Venda de publicacions	2.640,00
	Venda de merchandising	3.040,00
	Concessió bar	40.000,00
	Venda d'activitats	18.000,00
	Expedició de documents	2.500,00
	Altres ingressos	156,75
TOTAL CAPÍTOL II	Transferències corrents	239.190,24
	Subvencions públiques	
	Aportació municipal	196.190,24
	Administració General de les Comunitats Autònomes	6.000,00
	Subvencions d'entitats locals. Diputacions	12.000,00
	Universitat Autònoma de Barcelona	7.000,00
	Patrocinis i crowdfunding	
	Patrocinis	14.000,00
	Crowdfunding	4.000,00
TOTAL CAPÍTOL III	Ingressos patrimonials	6,00
	Interessos	6,00
TOTAL CAPÍTOL IV	Actius financers	100,00
	Reintegraments	100,00
TOTAL INGRESSOS		376.392,99

Finançament

Per tal de comptar amb certa autonomia financera, així com estabilitat davant de grans canvis en la situació econòmica del país, una institució d'aquestes característiques ha de diversificar les seves fonts de finançament. Els tres grans tipus d'ingressos que es detecten són els propis, les subvencions públiques i els patrocinis. Si bé presenten força independència entre ells, han de trobar una proporció equilibrada: les subvencions públiques han de permetre com a mínim pagar els sous del personal funcionari, mentre que els ingressos propis i els patrocinis han de donar llibertat a la creació d'exposicions temporals i activitats. Així, es projecta que les fonts de finançament del Consorci siguin les següents:

Ingressos propis

- Ingressos per serveis i productes. És a dir, la concessió administrativa anual del bar per una banda, i la venda de productes, activitats i tallers per l'altra.
- Ingressos per venda d'entrades. S'estableix el preu d'entrada en relació a les despeses ordinàries projectades, en diferents nivells de gratuïtat. En trobareu una proposta a l'annex 13.
- Ingressos per lloguer d'espais. En referència al lloguer dels equipaments i del Pati d'armes

Subvencions públiques

Es projecta l'obtenció de subvencions públiques de diversos nivells de l'Administració Pública, principalment de l'**Ajuntament de Sabadell**, i en menor mesura de la **Universitat Autònoma de Barcelona**, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

També es contempla la possibilitat que el projecte sigui co-finançat per un **FEDER**.

Patrocinis i crowdfunding

- Fundraising específic

En referència a les donacions de particulars, mecenatge i patrocini corporatiu, s'haurà de fer un esforç per a trobar múltiples empreses i bancs, com el Banc Sabadell o La Caixa, disposats a contribuir econòmicament al projecte a canvi de la projecció de marca i els beneficis fiscals corresponents. Alhora, s'establiran relacions de col·laboració amb els mitjans de comunicació de proximitat, com el Diari de Sabadell, iSabadell i Ràdio Sabadell.

- Fund raising massiu (*crowdfunding*)

És encertat crear un club d'Amics del Museu que, a canvi d'una

aportació anual, gaudeixin de beneficis com l'entrada gratuïta a les instal·lacions tot l'any, activitats exclusives i el reconeixement en un acte *ad hoc*.

3. El pressupost i finançament de la Casa-Museu Torre d'en Feu i la Biblioteca Open Lab

Si bé per les raons que s'han expressat no es desenvoluparà el pressupost de la Casa-Museu Torre d'en Feu i la Biblioteca Open Lab, s'apunten seguidament algunes consideracions per a el càlcul aproximat del seu pressupost de funcionament, així com algunes vies de finançament.

Així, trobem per una banda que les set biblioteques municipals de Sabadell tenen un pressupost anual conjunt de 2.355.642,01 €. Per tant, per mitjana aritmètica es destina 336.520,72 € a cada biblioteca, donant una aproximació del pressupost de la Biblioteca Open Lab de Can Feu, tenint en compte que part de la despesa serà coberta per les vies pròpies de finançament, que s'identifiquen com:

- La concessió administrativa a un restaurant
- El lloguer de sales i equipament a entitats i persones físiques

Pel que fa a la Casa-Museu Torre d'en Feu, no es projecta un pressupost major a 100.000 €. Pot arribar a tenir, com a fonts de finançament:

- El lloguer de les sales de la Casa-Museu Torre d'en Feu per a actes privats, presentacions de marca i enregistraments
- El lloguer dels Horts Urbans als Jardins de Can Feu
- La possible venda d'entrades i la venda d'activitats i tallers a la pròpia Casa-Museu o als Jardins de Can Feu

Apunts de viabilitat

L'aportació al Consorci de Can Feu per part de l'Ajuntament de Sabadell es projecta en 196.190,00 € anuals. Això suposa un **augment del 0,09%** en la partida destinada a Cultura en el pressupost municipal, que l'any 2019 va ser de 8.773.001,11 €.

L'augment, si s'inclouen les aproximacions dels pressupostos de **tot el conjunt**, puja al **0,28%**.

Roselló (2012) apunta els cinc àmbits en l'avaluació d'un projecte: el context (es va fer una bona anàlisi i diagnòstic de la realitat?); els resultats i objectius (s'han aconseguit els objectius proposats/són eficaços?), la definició del projecte (s'han establert correctament els aspectes del projecte/són funcionals?); el procés (funcionen bé els elements de producció del projecte i la seva gestió/són eficients?), i l'impacte (quina ha estat la repercussió a llarg termini i a gran escala?)

Mecanismes d'avaluació

1. Línies a seguir per a l'avaluació del projecte

L'avaluació del projecte és imprescindible per a revisar-lo en les seves múltiples facetes, corregir aquells aspectes millorables durant el seu desenvolupament i aprendre dels resultats per a fer una millor planificació en noves edicions o nous projectes. S'avaluarà de manera contínua per tal de detectar disfuncions just quan es produeixen, i s'elaboraran avaluacions periòdiques i profundes en moments puntuals, tal com es mostra a continuació:

Disseny projecte	Final Fase 1	Final Fase 2	Final Fase 3	Final Fase 4	Final Fase 4	Final Fase 5	Final del projecte	Anual
Avaluació contínua								

L'avaluació es realitzarà de manera interna i externa, de manera complementària. L'agent d'avaluació extern tindrà un paper d'assessorament i aportarà un punt de vista objectiu. És preferible que l'avaluació en l'àmbit de l'impacte es realitzi externament.

2. Mecanismes d'avaluació

Per a la sistematització de l'avaluació, s'establirà la **línia de partida**, les **fites** en cada interval d'avaluació i els **objectius finals** (CIDT, 2013).

↓ **Taula 15.** Determinació de les fites i els objectius finals en funció dels indicadors.
Font: pròpia a partir de CIDT (2013).

Indicador	Línia de partida	Fita a 8 mesos	Fita a 16 mesos	Objectiu a 2 anys
Reducció de les incidències: nous grafitis, incendis i robatoris	3 incidències cada mes	Reducció en un 50 %	Reducció en un 75 %	Reducció en un 90 %

Per tal de dissenyar les fites i objectius i avaluar-los s'utilitzaran els **indicadors**. Aquests són varia-

bles quantitatives o qualitatives que permeten la verificació dels efectes del nostre projecte. Entre d'altres requeriments, han d'estar lligats als objectius específics i als continguts del projecte, han de ser objectius i neutrals, han d'haver-se fixat prèviament, han de ser fiables i accessibles, i s'han de poder mesurar de manera senzilla (Roselló, 2012).

Per tal de mesurar els indicadors s'utilitzaran els **mitjans de verificació**, que poden ser, entre d'altres, registres i informes, mesures i recomptes, enquestes, entrevistes i observació.

La informació obtinguda serà processada en una **matriu del marc lògic** (Camacho, Cámara, Cascante, & Sainz, 2001), tal com s'exemplifica en la següent taula.

	Resum narratiu	Indicadors	Mitjans de verificació	Supòsits
Finalitat	Contribuir a la cohesió social i a l'accés a la cultura en igualtat per als habitants de Sabadell	Nivell de satisfacció dels ciutadans dels barris d'influència Augment de l'ús dels espais del conjunt de Can Feu	Entrevistes i enquestes a ciutadans Avaluacions entre funcionaris Recompte de visitants	La població utilitza els espais de Can Feu per socialitzar i esbargir-se i mostra interès en els seus continguts i activitats
Objectiu general i estratègic	Aturar la degradació accelerada del Castell de Can Feu, recuperar-lo i activar-lo patrimonialment: 3. Posar en valor i conservar un edifici patrimonial únic a la ciutat	Estabilització de l'estat de conservació del Castell	Diagnòstic de conservació realitzat per un/a conservador-restaurador/a	S'aconsegueix el suport polític majoritari i el finançament necessari per a desenvolupar les actuacions del projecte estratègic
Resultats	3.1 S'ha frenat la degradació causada pels actes vandàlics	Reducció de les incidències: nous grafits, incendis i robatoris	Informe de l'Oficina de Patrimoni Observació Reportatge fotogràfic	Frenar la degradació per actes vandàlics estabilitza l'estat de conservació del Castell
Activitats	3.1.1 Condicionar i urbanitzar el camí al voltant del Castell 3.1.2. Instal·lar mesures de seguretat i vigilància	1. Condicionament del camí de terra, instal·lació de 4 fanals, 6 bancs i 2 papereres. 2. Instal·lació de 3 sensors. Augment en alçada d'un metre a la tanca metàl·lica en la cantonada sud-est de la finca.	Informe del Departament d'Espais Públics Factures i correspondència. Actes de reunions amb els proveïdors. Observació	L'aspecte cuidat i la vigilància del Castell dissuadeixen als possibles vandals

↑ **Taula 16.** Exemple del processament de la informació per a l'avaluació. Font: pròpia a partir de Camacho et al. (2001)

Consideracions finals

Al llarg d'aquest treball he acumulat tot un seguit de pensaments i a continuació procediré a deixar-ne constància.

Per començar, sóc conscient de la contradicció que representa advocar per la participació i la gestió ciutadana i en canvi idear tot un projecte estratègic unilateralment. Si bé m'hi he vist abocada donades les circumstàncies, si més no puc defensar que les propostes presentades en aquest document tenen les seves arrels i inspiració en les entrevistes amb els agents territorials.

El fet de tenir en compte tants sectors de la població revela també la dificultat de conciliar els objectius i prioritats de cadascú en un sol projecte, en el qual tothom s'hi vegi reflectit. Haver d'escoltar tantes opinions ha donat lloc a un projecte realment polifacètic. Natura, esbarjo, esport, cultura, cooperació i innovació s'uneixen per crear un equipament tan únic com necessari a la ciutat.

La situació actual del patrimoni a Sabadell invita a imaginar en què es podrien convertir les desenes d'edificis en desús amb què la ciutat compta actualment. A més, els possibles projectes de gestió

de tots ells podrien desenbocar en multitud de Treballs Finals de Màster. La majoria potser tenen una solució més fàcil i evident que el Castell de Can Feu, el gran maldecap. Però no dubto que és un dels indrets amb més potencial de la ciutat, i per tant, tot i les grans dificultats que ha presentat, no em penedeixo d'haver-lo escollit com a objecte del meu TFM.

Com ja s'ha esmentat, el Castell de Can Feu és un entre tants edificis historicistes que van construir-se com a segona residència a finals del segle XIX i principis del XX. Però el Castell o Torre d'en Feu és molt més que això. D'entrada, la història de mort del Bosc de Can Feu, que alguns posaven al nivell dels millors parcs naturals d'Europa, víctima de l'expansió imparable de la ciutat, és tant un dels moments icònics de la història de Sabadell com un gran exemple de la batalla entre la natura i el progrés humà. La història de l'edifici en si també és remarcable, ja que permet traçar la seva continuïtat en el temps des de l'època medieval com a mínim. A banda d'això, el Castell de Can Feu es troba dins de la trama urbana, amb un accés cada vegada més fàcil, i si els Jardins romàntics

s'acaben realitzant, la seva restauració serà encara més propícia. Però la sort més gran que té la Torre d'en Feu és sens dubte la comunitat inrendible que batalla per ell.

És possible que el Castell acabi en mans d'una empresa privada i que aquesta hi faci un restaurant o un local on acollir-hi casaments i presentacions de marca. Però tinc la confiança que les idees i els valors presentats en aquest projecte són clau per encarar la ciutat de Sabadell al futur.

El gran aprenentatge que he fet durant aquest procés és el fort component de planificació de ciutat que existeix en la gestió del patrimoni cultural. El projecte va estretament lligat al creixement dels barris de Gràcia, Can Feu i Can Gambús, pels quals urgiran serveis públics en un futur pròxim. Crear aquests equipaments en un edifici patrimonial, més que no pas construir-ne un de nou i gris, significa recuperar espais, reforçar la identitat i millorar la qualitat de vida dels ciutadans.

És evident que l'escenari post-coronavirus és complex, i que un projecte d'aquestes característiques és difícilment una prioritat política. Però, en la meua humil opinió, si fins i tot en aquestes circumstàncies l'Administració local anuncia la millora de l'entrada de l'autopista –la qual compta amb un pressupost de gairebé 6 milions i es preveu que sigui finalitzada en un marge de dos anys–, no dubto a l'hora de demanar-ne 9 en un escenari de deu anys. Especialment, per fer un equipament que millori tant la qualitat de vida dels ciutadans com les oportunitats de futur de la ciutat. Apostar per espais verds en ciutats més habitables i per la recerca en matèria de sostenibilitat és, veient les circumstàncies, una necessitat imperiosa i més rellevant que mai.

Ciutats més petites i amb menys recursos tenen una oferta cultural molt millor que la de Sabadell. Sabadell és una ciutat gran, i com a tal, es mereix tenir un lloc a la taula dels grans.

Bibliografia

Acín, A. (2019, Octubre 1). *MAPA. El Sabadell benestant i l'humil: les rendes, veïnat per veïnat*. Diari de Sabadell. Disponible a: <https://www.diari-desabadell.com/2019/10/01/rendes-sabadell-carrer-per-carrer/>

ACN. (2011, Febrer 28). *Un informe assenyala Sabadell com la ciutat més contaminada de tot l'Estat*. Ara.Cat. Disponible a: https://www.ara.cat/societat/Sabadell-contaminacio-medi_ambient_0_435557545.html

Ajuntament de Barcelona. (2019). *Centre de Formació Laberint d'Horta*. Consulta: Maig 9, 2019, from <https://ajuntament.barcelona.cat/formaciola-laberint/informacio>

Ajuntament de Cornellà de Llobregat. (2015). *Can Mercader, un espacio público polivalente para disfrutar del deporte, la cultura y el ocio saludable*. Cornellà Informa, 22–23. Disponible a: https://issuu.com/ajuntament-cornella/docs/312_web/22

Ajuntament de Sabadell. (2000). *Regulació dels sistemes*. In PGMOS (pp. 103–140). Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

Ajuntament de Sabadell. (2011). *Agenda 21+ 10 de Sabadell (2011-2020)*. Consulta: Maig 6, 2020, from http://ca.sabadell.cat/Agenda21/p/agenda-21mes10_cat.asp

Ajuntament de Sabadell. (2015a). *Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat DUSI Sabadell*. Sabadell. Disponible a: [http://www.consensus.cat/sabadell/components/com_docs/files/Document final EDU-SI Sabadell-1.pdf](http://www.consensus.cat/sabadell/components/com_docs/files/Document%20final%20EDU-SI%20Sabadell-1.pdf)

Ajuntament de Sabadell. (2015b). *Pla especial de protecció dels béns arqueològics, mediambientals i arquitectònics*. PEPBAMAS. Sabadell: Ajuntament de Sabadell. Disponible a: https://web.sabadell.cat/transparencia/fitxes-categ?option=com_content&view=article&id=413

Ajuntament de Sabadell. (2016). *Pla Estratègic d'Acció Social. Sabadell 2025*. Sabadell: Regidoria d'Acció Social. Ajuntament de Sabadell.

Ajuntament de Sabadell. (2017a). *Directori de l'Ajuntament de Sabadell*. Consulta: Gener 25, 2020, from <http://www.sabadell.cat/ca/directori-inici>

Ajuntament de Sabadell. (2017b, Maig 24). *L'estratègia de ciutat 'Reiniciant Sabadell en xarxa aconsegueix reconeixement i finançament europeus*. Web de l'Ajuntament de Sabadell. Disponible a: <https://web.sabadell.cat/noticies-energia/item/l-estrategia-de-ciutat-reiniciant-sabadell-en-xarxa-aconsegueix-reconeixement-i-financament-europeus>

Ajuntament de Sabadell. (2018a). *Informe de la situació de la infància i l'adolescència a Sabadell*. VIII Convocatoria de Reconocimiento Ciudad Amiga de La Infancia UNICEF Comité Español, 48.

Ajuntament de Sabadell. (2018b, Juny 20). *Un projecte supramunicipal de disseny i innovació industrial rep 1,5 milions d'euros de fons europeus*.

Web de l'Ajuntament de Sabadell. Disponible a: <https://web.sabadell.cat/noticies-innovacio/item/un-projecte-supramunicipal-de-disseny-i-innovacio-industrial-rep-15-milions-d-euros-de-fons-europeus>

Ajuntament de Sabadell. (2019). *Pla Estratègic de Participació de Sabadell. Horitzó 2025*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell. Disponible a: https://web.sabadell.cat/images/Participacio/PEPSabadell_Ple280319.pdf

Ajuntament de Sabadell. (2020). *Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona. (2017). *Pla d'Acció per a la Millora de la Qualitat de l'Aire*. Sabadell 2022. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & CEGOS. (2017). *Pla Estratègic de Turisme de la ciutat de Sabadell*. Sabadell.

Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & Generalitat de Catalunya. (2019). *Congrés de la Qualitat de l'Aire*. Consulta: Abril 24, 2020, from <https://www.congresaire.cat/>

Ajuntament de Sabadell, & Socintec. (2003). *Pla Estratègic Sabadell 2010*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

Àrea d'Urbanisme, H. i P. (2006). *Informe i diagnosi de l'estat actual del Castell i exteriors de Can Feu*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

Àrea Metropolitana de Barcelona. (2020). *Parc de Can Mercader*. Cornellà de Llobregat.

Arnstein, S. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, (Juliol), 216–224.

Arqueologia i Patrimoni ARRAGO S.L. (2009). *Estudi Patrimonial Castell de Can Feu*. Sabadell.

Associació Cultural Can Feu. (2018). *Recuperació dels jardins romàntics i la capella de la Nativitat de la Torre d'en Feu*. Sabadell.

Autoritat Metropolitana de Barcelona (AMB), & Siboc Projectes Ambientals. (2016). *Guia dels valors socials i ambientals dels Parcs Metropolitans*. Barcelona. Disponible a: <http://www3.amb.cat/repositori/PUBLICACIONS/SOSTENIBILITAT/Guia Valors Parcs.pdf>

Biblioteques de Mataró. (2013, Febrer). *Biblioteca Antoni Comas: Dossier de premsa*. Disponible a: https://issuu.com/lapompeu/docs/bac_dossier_de_premsa_2013

Camacho, H., Cámara, L., Cascante, R., & Sainz, H. (2001). *El Enfoque del marco lógico: 10 casos prácticos*. Madrid: Fundación CIDEAL.

Centre d'Investigació Ecològica i Aplicacions Forestals. (2017). *Sobre nosaltres*. Consulta: Abril 24, 2020, from <http://www.creaf.cat/ca/sobre-nosaltres#missio-objectius-visio>

Centre for International Development & Training (CIDT). (2013). *Handbook on "Programme and Project Thinking Tools"*. Telford, Shropshire: University of Wolverhampton.

Coca, X., & Julià, M. (2010). *Diagnosi i orientacions estratègiques per a*

un debat ciutadà sobre la cultura a Sabadell. Sabadell: Diputació de Barcelona; Ajuntament de Sabadell. Disponible a: <https://www.diba.cat/documents/326398/6b09beb9-5c89-4f66-b680-85b7634fdc59>

Creus, M. (2019, Juny 6). *Els Museus de Sabadell estan en crisi: Com hem arribat fins aquí?* El Dia de Sabadell. Disponible a: <https://eldiadesabadell.cat/index.php/2019/06/06/els-museus-de-sabadell-estan-en-cri-si-com-hem-arribat-fins-aqui/>

De Carli, G. (2004). *Vigencia de la Nueva Museología en América Latina: Conceptos y Modelos*. Revista Abra, 24(33), 55–75. Disponible a: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4792301.pdf>

Del Álamo Núñez, E. (2014). Gestión de equipamientos culturales. In *Manual Atalaya. Apoyo a la Gestión Cultural*. Disponible a: <http://atalaya-gestioncultural.es/capitulo/herramientas/gestion-equipamientos-culturales>

Direcció de Serveis de l'Espai Públic, & Àrea Metropolitana de Barcelona. (2012). *Parc de Can Mercader. Plàtans centenaris*. Xarxa de Parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 4.

Domènech i Sampere, X. (2002). *Quan el carrer va deixar de ser seu: moviment obrer, societat civil i canvi polític, Sabadell (1966-1976)*. L'Abadia de Montserrat.

Farràs i Farràs, J., & Rofes i Pinyol, J. (1987). *Can Feu, pèrdua d'un bosc vallesà*. Terrassa: Ègara.

Font, J., Ojeda, H., & Urbano, X. (2015, Març 6). *La gestión comunitaria en la economía social y solidaria*. Diagonal Periódico. Disponible a:

<https://www.diagonalperiodico.net/movimientos/25987-la-gestion-comunitaria-la-economia-social-y-solidaria.html>

Fundació 1859 Caixa Sabadell. (2019). *Coneixent els Jardinets de la Caixa Activitats per escoles*. Consulta: Novembre 15, 2019, from <http://www.fundaciosabadell.cat/espai-cultura/coneixent-els-jardinets-de-la-caixa-per-escoles/>

Geilfus, F. (2002). *80 Herramientas para el Desarrollo Participativo (8th ed.)*. San José, Costa Rica: Instituto Interamericano de Cooperación para la Agricultura (IICA). Disponible a: <http://ejoventut.gencat.cat/permalink/aac2bb0c-2a0c-11e4-bcfe-005056924a59>

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (2017). *Museus 2030. Pla de museus de Catalunya*. Disponible a: file:///nas_usr1.imi.bcn/USR1/3/USR/AM36453/Downloads/E170084.pdf

Generalitat de Catalunya, & Unió Europea. (2019). *Programa Operativo Inversión en Crecimiento y Empleo FEDER Cataluña 2014-2020* (5th ed.). Disponible a: http://fonseuropeus.gencat.cat/web/.content/80_fons_europeus/arxius/2014_2020/PO_FEDER_CATALUNA1420_version5_novembre19.pdf

González Campaña, A. (2019, Abril 9). *El bosc de Can Feu: de la mort a una nova vida*. ISabadell. Disponible a: <https://www.isabadell.cat/opinio/el-bosc-de-can-feu-de-la-mort-a-una-nova-vida-per-aleix-gonzalez/>

González Campaña, A., Urbano Lorente, J., & Ibáñez Fuentes, M. (2016). *Can Feu i les Imatges del Record*. Sabadell: Associació Cultural Can Feu.

Herráez, J. A., Durán, D., & García Martínez, E. (2017). *Plan Nacional de Conservación Preventiva*. Instituto del Patrimonio Cultural de España (IPCE).

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). (2017). *Índex de qualitat de l'aire (ICQA)*. Disponible a: <http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=236>

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). (2019). *El municipi en xifres*. Sabadell. Consulta: Gener 3, 2020, from <https://www.idescat.cat/emex/?id=081878>

Instituto Nacional de Estadística (INE). (2019). *Empresas por municipio y actividad principal. Sabadell*. Consulta: Gener 4, 2020, from <https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=4721#!tabs-tabla>

Misirlisoy, D., & Günçe, K. (2016). *Assessment of the adaptive reuse of castles as museums: Case of Cyprus*. International Journal of Sustainable Development and Planning. <https://doi.org/10.2495/SDP-V11-N2-147-159>

Museu Comarcal de Cervera. (2017). *Diàlegs amb la Casa Duran. El museu és una escola*. Cervera.

Oficina de Patrimoni. (2012). *Patrimoni i la història de Sabadell*. Consulta: Maig 14, 2020, from http://ca.sabadell.cat/Oficinadelpatrimoni/p/patrimoni_cat.asp

Ogen, Y. (2020). *Assessing nitrogen dioxide (NO2) levels as a contributing factor to coronavirus (COVID-19) fatality*. Science of the Total Environment, 726, 5. Disponible a: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969720321215/pdfft?isDTMRedir=true&download=true>

Ortegón, E., Pacheco, J. F., & Roura, H. (2006). *Metodología general de identificación, preparación y evaluación de proyectos de inversión pública*. In Serie Manuales (p. 247). Santiago de Chile: CEPAL.

Patronat del Castell de Montsoriu. (2020). Qui som? Consulta: Febrer 5, 2020, from <https://www.montsoriu.cat/home/qui-som/>

Pisarello Prados, G., Montaner Martorell, J. M., Pérez Castaño, L., Campillo Gámez, J., Andreu Acebal, M., Bañón Pérez, Á., ... Rodrigo Mercè Zegrí, J. (2018). *Gestió Comunitària de la Cultura a Barcelona. Valors, reptes i propostes*. (Consell Editorial de l'Ajuntament de Barcelona, Ed.). Institut de Cultura de Barcelona.

Prats, L. (1998). *El Concepto de Patrimonio Cultural*. Política y Sociedad, 27, 63–76.

Red de Museos Comunitarios de América. (2020). *¿Qué es un museo comunitario?* Consulta: Noviembre 12, 2019, from <https://www.museoscomunitarios.org/que-es>

Redacció d'El Garrotxi. (2018, Decembre 4). *Comença el procés participatiu per a la definició d'Espai Cràter que comptarà amb l'aportació de 920.000 euros per part de la Diputació de Girona*. El Garrotxi.

Redacció de El Periódico. (2019, Decembre 15). *Barcelona abre al público los jardines del Doctor Pla i Armengol*. Disponible a: <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20191215/barcelona-abre-al-publico-los-jardines-del-doctor-pla-i-armengol-7775760>

Redacció de l'iSabadell. (2018, Març 14). *El castell de Can Feu ja és de titularitat municipal*. ISabadell. Disponible a: <https://www.isabadell.cat/sabadell/societat-sabadell/el-castell-de-can-feu-ja-es-de-propietat-municipal/>

Redacció del Diari de Sabadell. (2019, Novembre 6). *Sabadell aprova demanar ajuda econòmica a la Diputació per rehabilitar el Castell de Can Feu*. Diari de Sabadell.

Roigé i Ventura, X., Estrada i Bonell, F., & Beltran Costa, O. (1999). *Tècniques d'investigació en Antropologia social*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Roselló Cerezuela, D. (2014). La evaluación de proyectos y procesos culturales. In *Manual Atalaya. Apoyo a la Gestión Cultural*. Disponible a: <http://atalayagestioncultural.es/capitulo/evaluacion-proyectos-procesos-culturales>

Salva Lira, I., & Sandoval, C. (2012). *Metodología para la elaboración de estrategias de desarrollo local*. In Serie Manuales (Vol. 76, pp. 75–99). Santiago de Chile: CEPAL-ILPES.

Santamaria, A. (2018, Gener 21). *La destrucció del Bosc de Can Feu*. ISabadell. Disponible a: <https://www.isabadell.cat/sabadell/historia/historia-de-sabadell-la-destruccio-del-bosc-de-can-feu/>

Sanz, J. (2011). *Guia pràctica 8. La metodologia qualitativa en l'avaluació de polítiques públiques*. Col·lecció Ivàlua de Guies Pràctiques Sobre Avaluació de Polítiques Públiques, 84.

Segura, A. (2020, Maig 4). *Escollit el projecte per transformar l'antiga fàbrica Sallarès i Deu*. Diari de Sabadell. Disponible a: <https://www.diaridesabadell.com/2020/05/04/fabrica-sallares-deu-sabadell-intersticis-actius/>

Síndic de Greuges. (2016). *La segregació escolar a Catalunya (I): La gestió del procés d'admissió d'alumnat*. Disponible a: http://www.sindic.cat/site/unitFiles/4155/Informe_segregacio_escolar_I_gestioprocesadmissio_defok.pdf

Smithsonian. Anacostia Community Museum. (2018). *History*. Consulta: Novembre 14, 2019, from <https://anacostia.si.edu/About/History>

Soto Ivars, J. (2020, Abril 28). *Entrevista a Fernando Valladares: "La vacuna del coronavirus ya la teníamos, y nos la hemos cargado."* El Confidencial. Disponible a: https://www.elconfidencial.com/tecnologia/2020-04-28/entrevista-fernando-valladares-coronavirus-vacuna_2569143/

Urgell Plaza, F. (2014). Manual de estudios de público de museos. In *Manuales de Museística, Patrimonio y Turismo Cultural (Vol. 20, p. 89)*. Ediciones TREA, S.L.

Vidal Palet, P., Argany Comas, I., Carol Marcé, X., Fenoy Palomas, E., & Calvet Puig, M. D. (1995). *Mapa Cultural de Sabadell*. Disponible a: <http://www.sabadell.cat/ca/mapa-cultural>

Viel, A. (1997). *"Quan bufa l'esperit dels llocs"*. *Natura i Cultura al Diapasó de la Perennitat*. AIXA. Revista Anual de La Gabella, Museu Etnològic Del Montseny, 8(Cultura-natura. Museus i parcs naturals), 29–40.

Annexos

Índex dels annexos

Annex 1.	Relació de la llargada dels trajectes cap al Castell de Can Feu	1
Annex 2.	Guió de l'entrevista	2
Annex 3.	Guió de l'enquesta pilot	4
Annex 4.	Resultats totals de les enquestes	6
Annex 5.	Inventari d'equipaments de Sabadell i associacions de l'àrea d'influència	9
Annex 6.	Visió gràfica i global del Castell de Can Feu	20
Annex 7.	Plànol dels Jardins romàntics de la Torre d'en Feu	22
Annex 8.	Documents legals	23
Annex 9.	Diagnòstic DAFO complet	52
Annex 10.	Objectius temàtics de la política regional europea	59
Annex 11.	Alternatives de gestió	60
Annex 12.	Propostes d'intervenció a l'edifici històric	61
Annex 13.	Proposta de preus per a les entrades al Conjunt de Can Feu	63
Annex 14.	Bibliografia de les imatges, taules i figures	64

Annex 1. Relació de llargada dels trajectes cap al Castell de Can Feu

En la següent taula es dona una relació de la durada del trajecte cap al Castell de Can Feu, sigui a peu, en transport públic o en cotxe, des de diverses parts de la ciutat de Sabadell, des de les ciutats del Vallès Occidental més pròximes, i de les capitals de província de Catalunya.

Durada del trajecte cap al Castell de Can Feu			
Des de...	A peu	Transport públic	Cotxe particular
Sabadell – Casal Cívic Arraona/Els Merinals	7 min		3 min
Sabadell – Plaça de Cambó (Can Feu)	5 min		5 min
Sabadell – Plaça del Treball (Gràcia)	11 min	12 min (TUS L10)	5 min
Sabadell – Passeig de la Plaça Major	21 min	11 min (TUS L4/ TUS L44)	10 min
Sabadell – Plaça de la Creu Alta	26 min	13 min (FGC S2)	8 min
Sabadell – Ca N'oriach	36 min	20 min (TUS L4/ FGC S2)	11 min
Sabadell – Plaça del Mestre Planas	28 min	22 min (TUS L2 + L44)	7 min
Sabadell – Granja del Pas	33 min	22 min (TUS L10)	7 min
Sant Quirze del Vallès – Plaça de la Vila	23 min	17 min (TUS L12/ FGC S2)	8 min
Barberà del Vallès – Plaça de la Vila	55 min	29 min (Autobús A1 + TUS L44)	14 min
Castellar del Vallès – Passeig Major		49 min (C1 + FGC S2)	30 min
Terrassa – Plaça Vella		45 min (Autobús C5/ RENFE R4 + FGC S2)	17 min
Barcelona – Plaça de Catalunya		49 min (FGC S2)	35 min (per C-33 i C-58)
Girona – Plaça del Vi			1 h – 1:30 h (per AP-7)
Tarragona – Plaça de la Font			1 h – 1:25 h (per AP-7)
Lleida – Carrer Major			1:30 h – 2:10 h (per AP-2 i AP-7)

Taula 1. Relació de la durada del trajecte al Castell de Can Feu des de diverses localitzacions. Font: Google MAPS (2020)

Annex 2. Guió de l'entrevista

Recuperem Can Feu!

1. Introducció

- Agrair el temps de la persona entrevistada
- Identificar-me: d'on vinc, què faig?
- Explicar la temàtica de l'entrevista: futur del Castell de Can Feu
- Explicar la dinàmica de l'entrevista: duració, interès pel camp d'experiència de l'entrevistat, etc.)
- Demanar autorització per a l'enregistrament de l'entrevista
- Donar un moment per resoldre dubtes sobre l'entrevista

2. Notícia marc:

Recentment s'ha demostrat entre alguns representants públics la iniciativa d'incloure el Castell de Can Feu al pressupost municipal anual, i de fer-lo recipient de part dels recursos de la Diputació de Barcelona per a la seva restauració i manteniment. Entre les argumentacions es descriu el Castell de Can Feu com a un dels edificis més emblemàtics de la ciutat, entrada de la ciutat, i formador de saballenquisme al mateix nivell que la Torre de l'Aigua. S'esmenten també els plans de crear un parc al voltant del Castell i un passeig sobre les antigues vies del tren, donant-li un paper central en el futur; la recent adquisició de la finca per part de l'Ajuntament; i l'estat de conservació preocupant de la planta baixa i torre del Castell.

Quina és la teva reacció cap a aquestes iniciatives?

3. Quina és la teva relació professional i/o personal amb el Castell de Can Feu?

El Castell de Can Feu disposa de milers de metres quadrats repartits en tres plantes, més una gran torre, uns cellers subterranis i dues grutes excavades. La planta noble de l'edifici conserva – tot i que en mal estat – els paviments, les pintures murals i elements bàsics del mobiliari. El conjunt també compta amb un pati d'armes i un jardí d'una hectàrea, on s'hi ubiquen un llac artificial, una zona d'hort i un amfiteatre, entre d'altres.

A banda dels elements materials la història del Castell de Can Feu és llarga i involucra diferents estaments i grups socials. Una narrativa sobre Can Feu, tant de l'edifici com del seu bosc, podria parlar sobre diferències socials i de gènere, de l'associativisme i la vida dels obrers a principis del segle XX, i finalment, amb la destrucció del bosc, de la sostenibilitat.

4. Quin creus que és el potencial del Castell de Can Feu? Quines aportacions pot fer una nova institució cultural a la ciutat en qüestions socials, identitàries, educatives, de lleure i de museologia?

a. Introducció de la primera part dels resultats de les enquestes elaborades al públic potencial del Castell, en el marc de "Recuperem Can Feu!"

5. Creus que en aquest moment es presenta una oportunitat per a l'activació patrimonial del Castell de Can Feu?

6. Quins elements han impedit o impedeixen l'activació patrimonial del Castell de Can Feu, i com es relacionen amb l'estat del patrimoni i la cultura a Sabadell? Com creus que es podrien pal·liar els efectes d'aquests elements?

7. Des de l'assumpció que la dependència de les subvencions públiques pot posar en perill la sostenibilitat d'aquest projecte, de quina manera dotaries el Castell d'ingressos propis?

8. Quina és la teva opinió sobre l'aposta per un museu social, format a partir d'un procés participatiu?

a. Introducció de la segona part dels resultats de les enquestes elaborades al públic potencial del Castell, en el marc de "Recuperem Can Feu!"

9. I de la possible gestió d'una institució cultural al Castell en un futur en mans d'una Associació, com ho és l'Associació Cultural Can Feu? Si no, quina forma jurídica seria la més adequada?

10. Tancament de l'entrevista

- Repassar que tots els temes hagin estat tractats
- Donar oportunitat d'afegir o modificar comentaris
- Agrair l'atenció a l'entrevistat
- Comprometre's a retornar els resultats de l'avaluació

Enquesta d'opinió

Des de l'Associació Cultural Can Feu volem presentar un pla estratègic d'actuació a la Torre d'en Feu a l'Ajuntament de Sabadell, el qual parteixi de les opinions i necessitats reals dels sabadellencs. Aquesta enquesta va dirigida al públic actual de la Torre d'en Feu perquè ens doni la seva opinió sobre els futurs usos d'un possible equipament cultural.

Sobre els jardins		
Quines activitats creus que són adequades i interessants en els futurs Jardins de Can Feu? (Ordena de més a menys interessant, sent 1 la més interessant i 10 la menys interessant)		
☐ Hort social	☐ Conferències a l'aire lliure	
☐ Classes de jardineria	☐ Representacions teatrals	
☐ Concerts a l'aire lliure	☐ Cinema a la fresca	
☐ Bar	☐ Tallers de natura	
☐ Biblioteca mòbil	☐ Casal d'estiu per a infants	
Altres:		
Sobre el castell		
Quins espais de la Torre d'en Feu s'haurien d'habilitar? (Ordena de més a menys interessant, sent 1 el més interessant i 6 el menys interessant)		
☐ Espais de lloguer per a Associacions i altres	☐ Sala d'exposicions per a artistes locals	
☐ Restaurant	☐ Lloguer del pati d'armes per a fires (Medievalia, Cervesa Artesanal, etc.)	
☐ Casa-Museu	☐ Visita a les grutes subterrànies i els cellers	
Altres:		
Quines activitats creus que són interessants de dur a terme des de la Torre d'en Feu? (Ordena de més a menys interessant, sent 1 la més interessant i 6 la menys interessant)		
☐ Tallers infantils (art, teatre, etc.)	☐ Tallers d'integració	
☐ Tallers d'artesanía, fotografia, etc.	☐ Jornades de recreació històrica	
☐ Col·laboració amb la gent gran per a la recuperació de la memòria històrica de la Torre i el Bosc de Can Feu	☐ Activitats específiques per a escoles	
Altres:		
Informació demogràfica		
Edat	Gènere	Població
☐ Menys de 18 anys ☐ 18 a 24 ☐ 25 a 34 ☐ 35 a 44 ☐ 45 a 54 ☐ 55 a 64 ☐ Més de 65 anys	☐ Femení ☐ Masculí ☐ Altres	☐ Sabadell ☐ Altres: En cas de viure a Sabadell, en quin barri?

Moltes gràcies per haver participat en aquesta enquesta. Des de l'Associació Cultural Can Feu agraïm la teva atenció.

Evolució del pla estratègic

En el futur es duran a terme més actes i reunions que implicaran la participació de la població en la presa de decisions sobre el vostre patrimoni, com és la Torre d'En Feu.

Estàs interessant en seguir participant en aquest pla estratègic i informant-te de la seva evolució? Si és així, facilita'ns el teu correu electrònic en el següent espai:

E-mail	
--------	--

Evolució del pla estratègic

En el futur es duran a terme més actes i reunions que implicaran la participació de la població en la presa de decisions sobre el vostre patrimoni, com és la Torre d'En Feu.

Estàs interessant en seguir participant en aquest pla estratègic i informant-te de la seva evolució? Si és així, facilita'ns el teu correu electrònic en el següent espai:

E-mail	
--------	--

Evolució del pla estratègic

En el futur es duran a terme més actes i reunions que implicaran la participació de la població en la presa de decisions sobre el vostre patrimoni, com és la Torre d'En Feu.

Estàs interessant en seguir participant en aquest pla estratègic i informant-te de la seva evolució? Si és així, facilita'ns el teu correu electrònic en el següent espai:

E-mail	
--------	--

Evolució del pla estratègic

En el futur es duran a terme més actes i reunions que implicaran la participació de la població en la presa de decisions sobre el vostre patrimoni, com és la Torre d'En Feu.

Estàs interessant en seguir participant en aquest pla estratègic i informant-te de la seva evolució? Si és així, facilita'ns el teu correu electrònic en el següent espai:

E-mail	
--------	--

Annex 4. Resultats totals de les enquestes

Resultats de les enquestes		
	Enquesta en línia	Prova pilot
Dades demogràfiques		
Edat		
<i>Menys de 18 anys</i>	2,17%	0%
<i>18 a 24 anys</i>	11,96%	3%
<i>25 a 34 anys</i>	9,78%	15%
<i>35 a 44 anys</i>	5,43%	18%
<i>45 a 54 anys</i>	19,57%	30%
<i>55 a 64 anys</i>	32,61%	15%
<i>Més de 65 anys</i>	16,30%	18%
<i>Prefereixo no dir-ho</i>	2,17%	
Gènere		
<i>Femení</i>	58,70%	61%
<i>Masculí</i>	39,13%	36%
<i>Altres</i>	2,17%	3%
Ciutat		
<i>Sabadell</i>	64,13%	73%
	Sabadell – Centre Sabadell – La Creu Alta Sabadell – Gràcia Sabadell – Can Feu Sabadell – Els Merinals	Sabadell – La Creu Alta Sabadell – Centre Sabadell – Gràcia Sabadell – Can Llong
<i>Altra</i>	35,87%	27%
	<i>Sant Quirze del Vallès</i> <i>Barcelona</i>	<i>Sant Quirze del Vallès</i>
Sobre la gestió		
Creus que l'Associació Cultural Can Feu s'hauria de fer càrrec de la gestió de les activitats culturals dels Jardins i la Torre d'en Feu?		
<i>Sí</i>	91,92%	
<i>No...</i>	8,08%	
Sobre els jardins		
Quines activitats creus que són adequades i interessants en els futurs Jardins de Can Feu?		
<i>1</i>	Oci a l'aire lliure (teatre, cinema, concerts)	Teatre
<i>2</i>	Tallers i itineraris de natura	Concerts
<i>3</i>	Conferències a l'aire lliure	Cinema
<i>4</i>	Classes de jardineria	Natura
<i>5</i>	Casal d'estiu per a infants	Conferències
<i>6</i>	Hort social	Jardineria
<i>7</i>	Biblioteca mòbil	Hort
<i>8</i>	Bar	Casal
<i>9</i>	Altres	Bar
<i>10</i>		Biblioteca
<i>Altres - comentaris</i>	- Artes contemporànies - Espai per tal que els alumnes de secundària i altres joves facin aprenentatge	

	servei o retorn social - Medievalia - Restaurant o zona pícnic - Todas de tipo cultural y social - Clases de ioga, gimnàs, un parc de calistenia - Gimnasia al aire lliure - Museu comarcal - Tot lo que sigui adequat pel seu entorn i conservació - Tallers de restauració d'edificis i mobiliari en general.
--	---

Sobre la Torre

Quins espais de la Torre d'en Feu s'haurien d'habilitar?

1	Visita a les grutes subterrànies i els cellers	Casa-Museu
2	Casa-Museu	Visita a les grutes subterrànies i els cellers
3	Sala d'exposicions per a artistes locals	Lloguer del pati d'armes per a fires i mercats (Medievalia, Cervesa Artesanal, etc.)
4	Lloguer del pati d'armes per a fires i mercats (Medievalia, Cervesa Artesanal, etc.)	Sala d'exposicions per a artistes locals
5	Espais de lloguer per a Associacions i altres entitats	Espais de lloguer per a Associacions i altres entitats
6	Restaurant	Restaurant
<i>Altres – comentaris</i>	- Zona per animals tancada - Sempre que es respecti i millori el lloc	

Quines activitats creus que són interessants de dur a terme dins la Torre d'en Feu?

1	Col·laboració amb la gent gran per a la recuperació de la memòria històrica de la Torre i el Bosc de Can Feu	Jornades de recreació històrica
2	Activitats específiques per a escoles	Col·laboració amb la gent gran per a la recuperació de la memòria històrica de la Torre i el Bosc de Can Feu
3	Jornades de recreació històrica	Tallers d'artesanía, fotografia, etc.
4	Tallers d'artesanía, fotografia, etc.	Activitats específiques per a escoles
5	Tallers infantils (art, teatre, etc.)	Tallers infantils (art, teatre, etc.)
6	Tallers d'integració per a nouvinguts	Tallers d'integració per a nouvinguts
<i>Altres - comentaris</i>	- Relacionades amb l'agricultura, la natura, la gastronomia - Concerts	

Comentaris finals

- Con ganas que empiecen arreglarlo todo.
- Endavant!
- No pareu, endavant
- Que el veïnat de Sant Quirze pugui tenir veu i protagonisme
- Esperem que siguem a temps de salvar-lo.
- Ànims!

-
- Enhorabona... esteu fent una tasca molt necessària!!!!
 - Molta feina a fer per recuperar el castell i entorn I no esperar gaire temps per recuperar el bosc, el clima local no pot esperar més !!!
 - Molt bona feina
 - D'entrada faria un mínim d'inversió per deixar l'espai decent i en segon lloc promouria qualsevol activitat d'interès que permetís benefici econòmic, com les activitats en espai de lloguer que exposàveu.
 - És interessant disposar d'un espai on reconvertir les activitats que s'hi feien, i que s'han perdut, en noves activitats relacionades
 - S'ha de conservar el castell si o si !!
 - Procurar que tot el que pensem els Sabadellencs sobre el nostre patrimoni, pugui ser realitat
 - Crec que s'auria de fer càrrec l'Ajuntament, pel motiu de que el manteniment del castell de Can Feu, són massa elevats per l'Associació de veïns.

Adreces electròniques recopilades

Total

| 56

| 10

Annex 5. Inventari d'equipaments de Sabadell i associacions de l'àrea d'influència

Equipaments

Música

Privat	Públic
Orquestra Simfònica del Vallès	Conservatori Professional
Orfeó de Sabadell	Escola Municipal de Música
Associació d'Amics de l'Òpera	
Joventuts Musicals de Sabadell	
Orquestra del Sol	
Lieder Càmera	
Associació Sabadell més Música	
Escola de Música de la Creu Alta	
Centre d'Estudis Musicals Especialitzats	
Blue Train	
Coordinadora de Músics de Sabadell	
La Capella de Can Gambús	
CavaUrpí	
Embassa't	

Arts escèniques

Privat	Públic
Teatre del Sol	Teatre Principal de Sabadell
L'Alternativa teatre	Teatre de l'Estruch
Centre Parroquial Sant Vicenç	LaSala Miguel Hernández Teatre
Teatre Arlequí	
La Faràndula	
La Bàscula	
Salesians de Sabadell	
Songj kune	

Àrtic Teatre. Escola de teatre	
Pànic Escènic	
Amfiteatre de Sabadell (Parc Catalunya)	
Engruna Teatre	
Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859. Amfiteatre de la Caixa de Sabadell.	
Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859. Auditori de la Caixa de Sabadell	
Arts visuals	
Privat	Públic
Escola Joso	Museu d'Art de Sabadell
Fundació Abbé Pierre	Sala d'Exposicions de l'Estruch: NauEstruch
Impaktes ArtGallery	Escola Illa
Universitat Ramon Llull. Escola Superior de Disseny (ESDI)	
Acadèmia de Belles Arts de Sabadell	
Art Gironès	
Art and Seams	
A Coloris Galeria Taller d'Art	
Intel·lecte Galeria d'Art	
L'art del Vitral	
Galeria Rovira i Monti	
Wiktoria Florek Art	
Biblioteques	
Privat	Públic
Biblioteca Caixa d'Estalvis de Sabadell	Biblioteca de Ponent
Arxiu i Biblioteca Miquel Carreras	Biblioteca Judicial de Barcelona Comarques
Biblioteca del Gremi de Fabricants de Sabadell	Biblioteca Vapor Badia
Biblioteca Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Sabadell	Biblioteca Pública de Gràcia
Fundació Bosch y Cardellach. Biblioteca Miquel Carreras	Biblioteca de La Serra
Biblioteca Judicial de Barcelona (Comarques)	Biblioteca dels Safareigs
Biblioteca dels Jutjats de Sabadell	Biblioteca del Nord

Arxiu Central dels Jutjats de Sabadell	Biblioteca del Sud
Biblioteca - Arxiu Petro Nuez	Biblioteca de Can Puiggener
Agrupació Astronòmica Sabadell. Biblioteca	Universitat Autònoma de Barcelona. Biblioteca Universitària de Sabadell
Fundació Gas Natural	Hospital Universitari Parc Taulí. Biblioteca
	Biblioteca de l'Institut Català de Paleontologia
	Arxiu Històric de Sabadell. Biblioteca
Centres socials	
Privat:	Públic:
L'Aliança Francesa	Espai Polivalent del Parc del Nord
SCR Societat Recreativa "El Ciervo"	Espai jove de Can Rull
	Espai jove de Can Puiggener
	Espai jove Doctor Plans
	Espai jove de Torre-romeu
	Casal de joves emprius
	Oficina Jove de Sabadell
	Espai Jove del Casal Cívic
	Arraona Els Merinals
	Espai jove Ludojove
	Plataforma de Joves del Sector Sud
	Centre Cívic de Can Puiggener
	Centre Cívic de Can Rull
	Centre Cívic de Gràcia
	Centre Cívic de la Concòrdia
	Centre Cívic de la Creu Alta-Cal Balsach
	Centre Cívic de la Creu de Barberà

	Centre Cívic de Sant Oleguer
	Centre Cívic de Torre-romeu
	Centre Cívic Dr. Josep M. Plans Molina
	Centre Cívic del Poblenou
	Centre Cívic de Can Deu
	Casal Cívic Arraona Merinals - Julio Regalado
	Casal Cívic Rogelio Soto. Sector Sud
	Centre Cívic de Ca n'Oriac
	Centre Cívic de Can Llong-Castellarnau
	Casal Pere Quart
Museus	
Privat	Públic
Museu de la Vida al Camp	Museu de la Muntanya de Catalunya
<i>Museu de l'Aigua</i>	Museu d'Història de Sabadell.
Museu del Gas	Museu d'Art de Sabadell
<i>Museu de l'aeronàutica</i>	Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont
	Museu d'Història de Sabadell. Vapor Buxeda Vell
Jardins	
Privat	Públic
Jardinets de la Caixa	Parc Catalunya
	Parc del Torrent de la Romeua
	Parc del Nord
	Parc de la Serra
	Parc Central del Vallès
	Parc de Can Gambús
	Parc d'Odessa
	Parc Taulí
Altres	
Privat	Públic

	Oficina Comarcal del Vallès Occidental
	Centre de Promoció i Difusió de la Cultura Popular i Tradicional
	Consell Regulador de la Denominació d'Origen Protegida Mongeta del Ganxet

Associacions

Associacions de veïns

1	AAVV de Torre Romeu
2	AAVV Nostra Llar
3	Agrupació de veïns de Gràcia
4	Agrupació Hostafrancs
5	Amics de la Creu Alta
6	Asociación de Vecinos Todos por Can Deu
7	Asociación vecinos Planada del Pintor
8	Associació Amics de Sant Pau de Riu Sec
9	Associació Amics del Nord
10	Associació Casal Popular "El Talleret" de la Creu Alta
11	Associació Centro Cultural Torre-romeu
12	Associació de veïns Centre Mercat
13	Associació de veïns de Ca N'Oriac
14	Associació de veïns de Campoamor
15	Associació de veïns de Covadonga
16	Associació de veïns de la Creu Alta
17	Associació de veïns de les Termes
18	Associació de veïns de Can Feu

Cultural

19	Agrupació Cultural Folklorica Sabadell Sardanista
20	A l'Abast Grup de Teatre
21	Agrupació Coral La Industrial
22	Agrupació Coral Talia
23	Agrupació Cultural La Masia
24	Agrupació de Músics Informativa i Cultural a Sabadell (AMICS)
25	Agrupació de Pessebristes de Sabadell (APS)
26	Agrupació Musical del Vallès
27	Agrupación Folklórica de Murcia en el Vallés
28	Agrupación Hermandad Semana Santa Andaluza Can Puiggener
29	Amics de l'Art de Sabadell
30	Amics de l'Art Romànic de Sabadell
31	Amics de les Havaneres Tela Marinera
32	Amics de Medievàlia Sabadell
33	Amics del Country de Sabadell
34	Amics dels Goigs
35	Aplec Cultural i Recreatiu Enyorança (ACIRE)
36	Art i Cultura de Sabadell

37	Asociación "La langue de Molière"
38	Asociación Capoeira Brasil Barcelona
39	Asociación Centre Cultural Boliviano Wiñay Inti
40	Asociación Centro Cultural Recreativo Andaluz Los Candiles
41	Asociación Cultural de Habla Hispana
42	Asociación cultural de la Paz y Comunicación en Sabadell
43	Asociación Cultural de Uruguayos del Vallès
44	Asociación Cultural Hamdalaye
45	Asociación Cultural La Vida es Baile
46	Asociación Cultural Oriente Boliviano
47	Asociación Cultural Pakistaní Umeed-E-Catalunya
48	Asociación de mujeres creativas del Vallés
49	Asociación de Trabajos de Artistas y Artesanos Catalanes (ATAAC)
50	Asociación Española y Cultural de Tai Chi Chuan
51	Asociación Numismática de Sabadell
52	Asociación SCRAP
53	Associació A Bailar
54	Associació Artesanos Kichwas Otavalos en el Mundo
55	Associació Artesans Dr. Robert
56	Associació Artística Acció
57	Associació Artística Encert
58	Associació Artística Kakaiba
59	Associació artísticomusical Cobla Sabadell
60	Associació Catalana d'Esperanto (Kataluna Esperanto Asocio)
61	Associació Catalana d'Estudis Islàmics
62	Associació Catalana l'Escotilló
63	Associació Col·lectiu Cultural La Llançadora de Sabadell
64	Associació Col·lectiu Pere Quart
65	Associació Colla Geganters i Grallers Gràcia Sabadell
67	Associació Cor de l'Alegria de viure de Sabadell
68	Associació Coral Belles Arts de Sabadell
69	Associació Coral Cants al Vent
70	Associació Coral Ressò de Sabadell
71	Associació Coro Rociero "Alegrías del Sur"
72	Associació Country Sabadell - Amics Pere Barriuso
73	Associació Cultural 08208
74	Associació cultural amics per la dansa de Ca N'Oriac
75	Associació Cultural Amigos del Pueblo n'Dieo de Sabadell
76	Associació Cultural Arraona Romana
77	Associació Cultural Àrtic Teatre

78	Associació Cultural Can Feu
79	Associació Cultural Carne Obradors
80	Associació Cultural Coral Trèvol
81	Associació Cultural Cristiana de Catalunya
82	Associació Cultural El Saadah de Sabadell
83	Associació Cultural Encaix
84	Associació cultural espai de dibuix, pintura, manualitats i art
85	Associació Cultural Esperantista (KAE)
86	Associació Cultural Esportiva Baramina
87	Associació Cultural i Artística "Alaire"
88	Associació Cultural i Educativa "La Riscla"
89	Associació Cultural i Integració Sabadellenca
90	Associació Cultural Inuwali Ki Fany
91	Associació Cultural la Colla de l'Olla
92	Associació cultural La Foguera col·lectiu de jocs
93	Associació Cultural La Sèpia Verda
94	Associació Cultural Pànic Escènic
95	Associació Cultural pel Progrés
96	Associació Cultural per l'Ensenyament del Qi Gong
97	Associació Cultural Primer de Maig
98	Associació Cultural Rauxa
99	Associació Cultural Tea3
100	Associació Cultural Vidalba
101	Associació Cultural Zitzània
102	Associació d'Acordionistes Diatònics del Vallès La Vallesana
103	Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell (AAOS)
104	Associació d'Artistes Plàstics i Visuals Col·lectiu Zero Quadrat
105	Associació Dansa de la Polinèsia
106	Associació de Ballet i Arts escèniques de Sabadell
107	Associació de capoeira Angola del Vallès
108	Associació de Ceramistes del Vallès
109	Associació de Comedia Musical l'Artístik
110	Associació de comedians en Fí, Teatre
111	Associació de Dones Africanes de Torre-romeu (ADAT)
112	Associació de Dansa Oriental Gesamí
113	Associació de Dansa Oriental Rosa del Desert
114	Associació de Graffiti Impaktes Visuals
115	Associació de Músics i Artistes Professionals i Amateurs
116	Associació de Professionals i Amics del Tèxtil
117	Associació de Puntaires Ribot i Serra
118	Associació de Sales de Concerts a Sabadell

119	Associació de Teatre Scena
120	Associació de Trabucaires de Terrassa-La Colla de Federins de la Creu Alta
Natura	
121	Amics del Ripoll
122	APROMAB asociacion protección del medio ambiente
Entitats religioses	
123	Acadèmia Catòlica de Sabadell
124	Asamblea Espiritual local de los Bahais de Sabadell
125	Associació d'entitats evangèliques de Sabadell
Regionals	
126	ACCUCAT, Associació de Malalts de Crohn i Colitis Ulcerosa de Catalunya
127	Asociación Hispanolatina del Vallès
128	Assemblea Comarcal Creu Roja a Sabadell
129	Assoc. Nacional para la Ayuda, Desarrollo y Gestión de Actividades Sociales
130	Associació Catalana de Bollywood
131	Associació de Refugiats i Asilats de Catalunya (ARAC)
Esport	
132	Agrupación Cultural y Deportiva Telefónica
133	Assoc. Esportiva Escolar IES Escola Industrial i d'Arts Gràfiques i Oficis
134	Associació de Aikido Dento Iwama Ryu de Barcelona
Salut	
135	ADELLS. Associació d'Esport i Lleure del Disminuït de Sabadell
136	Activament Catalunya Associació
137	AS Psicología para autorrealización y yoga
138	Asociación Española de Equinoterapias (AEDEQ)
139	Associació Andi Down Sabadell Atenció a Persones
140	Associació Corazón de León
Socials	
141	Agermanament sense Fronteres
142	Agrupación Andaluza San Sebastian de los Ballesteros en Catalunya
143	ANAK, Ajuda als Infants d'Indonèsia
144	Anaruz N Afrika - Associació Catalanoamaziga
145	Asociación Amigos de Silva
146	Asociación Ballal Fouta y Amigos de Catalunya
147	Asociación de Ciudadanos de Guinea Conakry Residentes en el Vallès Oc.
148	Asociación de Dominicanos del Vallès ASODOVA
149	Asociación Egbe Isedale Omo Yoruba
150	Asociación Iberoamericana para la integración social - Integra

151	Asociación las Personas Primero
152	Asociación Latinoamericana de Sabadell (ALS)
153	Asociación Lluvia de Esperanza
154	Asociación Estrellas Anoujom
155	Asociación Europea de Kobudo Okinawa Shin Shu Kan
156	Asociación Grupo Musical de Playback "Alegría y Amistad"
157	Asociación Malienses Sagabara Sakola de Catalunya
158	Asociación Menosdiferencias
159	Asociación Peruana de Sabadell
160	Asociación Vasijas de Barro
161	Asociación Reinserción socio cultural Sendas de Gracia
162	Asociación Wafae
163	Associació Femmes Guineenes a Catalunya
164	Associació Africana de Sabadell
165	Associació Afrocatalana d'acció solidària Amics de
166	Associació Balandouka Muso o Dones de Relandou a Catalunya
167	Associació Bienko Darcelame Diema Mali
168	Associació Casal Argentí a Sabadell
169	Associació Casal de Gent Gran Can Rull
170	Associació BENCADI
171	Associació Centre d'Esplai Tuka-Tuka
172	Associació Centre El Camí Evolució i Benestar
173	Associació Ciutadans de Costa d'Ivori a Catalunya (ACCIC)
174	Associació d'Acció Solidària Eulàlia Garriga
175	Associació d'Ajuda i Cooperació a Sangareya Pita de Guinea
176	Associació d'Amics de la UNESCO de Sabadell
177	Associació de Ciutadans de Djibanar a España (AREDE)
178	Associació de Dones Africanes de Catalunya
179	Associació de Dones Africanes de Torre-romeu (ADAT)
180	Associació de Ghaneses de Sabadell
181	Associació de Guinea Bissau y simpatizantes de Sabadell
182	Associació de Madina Nfally Gambia CRD
183	Associació de Nigerians de Sabadell (ANS)
184	Associació de Persones Sordes de Sabadell
185	Associació de Relacions Culturals Sabadell Israel (ARCSI)
Aficions	
186	Aero Club Barcelona-Sabadell
187	Agrupació Artística Modelistes Aeronavals
188	Agrupació Astronòmica de Sabadell (AAS)
189	Agrupació de Canaricultors de Sabadell
190	Asociación de criadores de aves exóticas y silvestres
191	Associació Barcelonista Supporters Puyol

192	Associació CineClub Sabadell
193	Associació Club Scrabble Sabadell
Educació	
194	Agrupació Pedagògica Sant Nicolau
195	AMPA CEIP Joan Montllor
196	AMPA CEIP Nostra Llar
197	AMPA del CEIP Calvet Estrella
198	AMPA del CEIP Can Deu
199	AMPA del Col·legi Escolàpies - St. Josep de Calassanç
200	AMPA del Col·legi Sagrada Família de Sabadell
201	AMPA EBM Creu Alta
202	AMPA Escola d'Educació Especial Francesc Bellapart
203	AMPA Escola Mas Boadella
204	APA Institut Ensenyament Mitjà Ferran Casablanca
205	Asociación Educación Inteligente
206	Asociación learn it with us LIWU
207	Assoc. per a l'Estudi i el Tractament de Dificultats de l'Aprenentatge
208	Associació d'amics de l'Institut Ferran Casablanca
209	Associació de Nens amb Dificultats d'Aprenentatge
210	
Altres	
211	Agrupació de Firaires Fira de Santa Llúcia
212	Asociación de coordinadores de industriales feriantes del Vallés

Annex 6. Visió gràfica i global del Castell de Can Feu

Façana de llevant

Claraboia

P1 Escala senyorial

P2.09 - Habitació

P1.21 - Terrassa

P2.01 - Sala gran de les golfes

P1.08 - Dormitori amb alcoves

P1.18 - Menjador senyorial

PB.14 - Traster s. XIX

PS.04 - Cavallerissa exterior

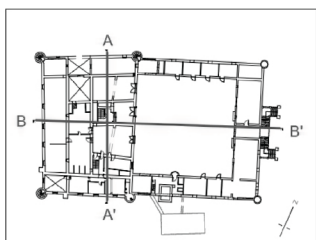
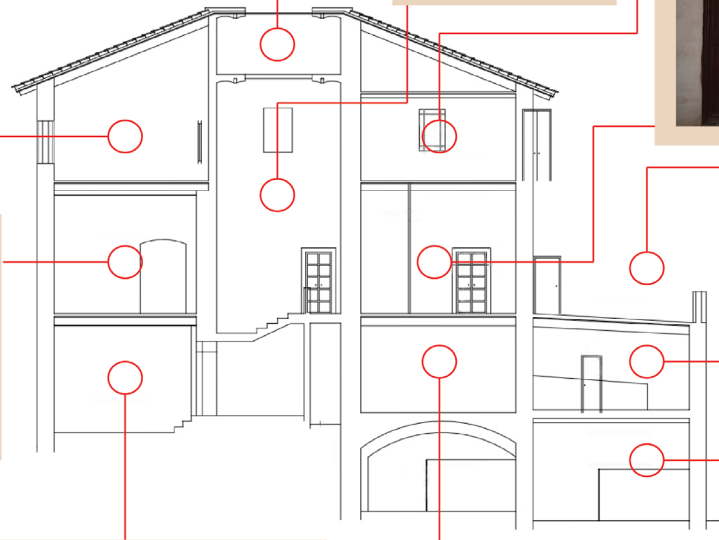
PB.01 - Entrada senyorial

PB.13 - Estança oli / graners

Façana de ponent

P2.15 - Terrassa de migdia

P1.02 - Dormitori amb alcova o sala d'estar

P2.16 - Terrassa de tramuntana

P1.16 - Escala

P1.20 - Galeria

P2.01 - Sala gran de les golfes

Claraboia

P2.13 - Cuina

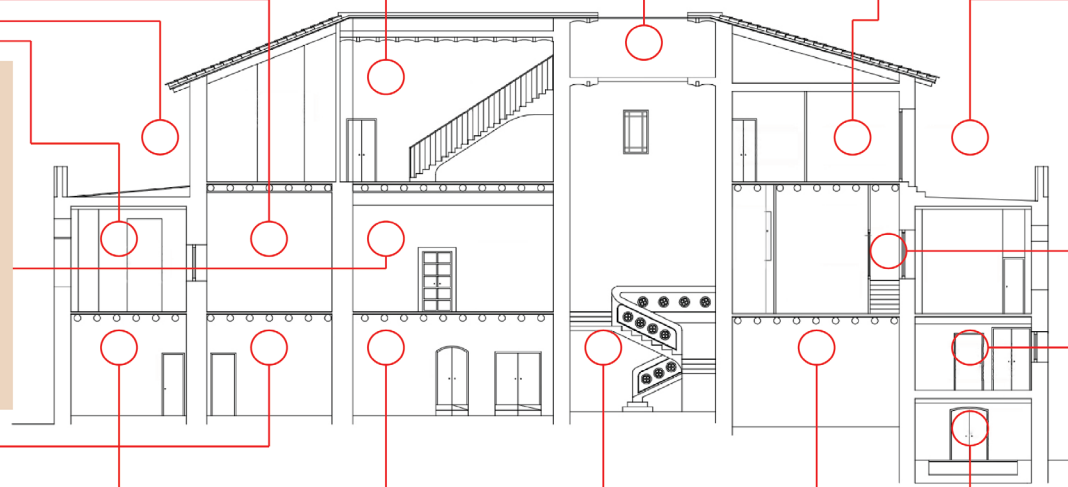
P1.01 - Sala gran

PB.04 - Cuina antiga

PE.01 - Cuina dels senyors

PB.08 - Cuina moderna

PB.03 - Entrada masoveria

PB.02 - Escala senyorial

PB.16 - Estables

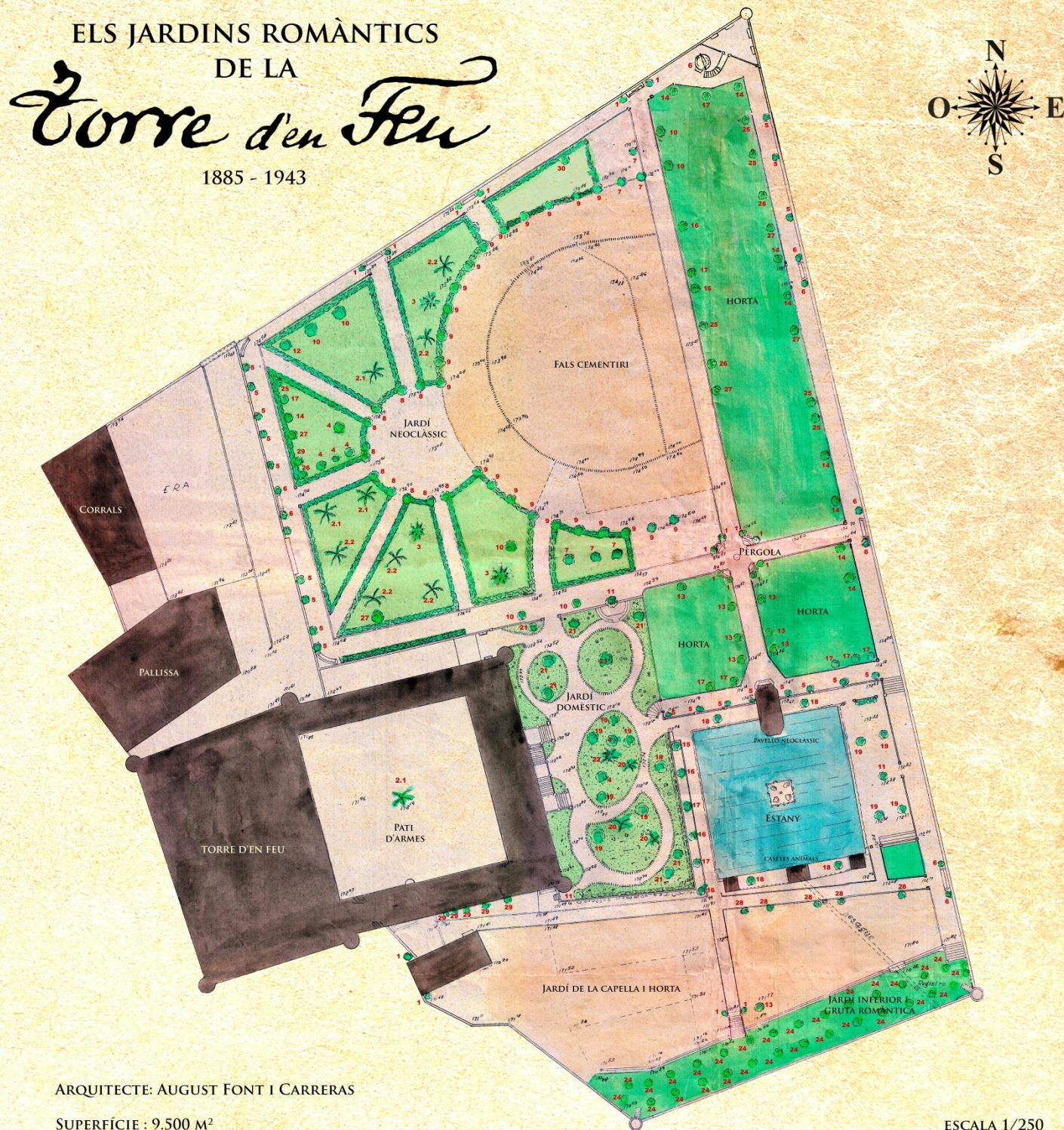

PB.18 - Celler petit i cup

Annex 7. Plànol dels jardins romàntics de la Torre d'en Feu

Font: Associació Cultural Can Feu

1. Xiprer (*Cupressus sempervirens*)
2. Palmera 2.1 (*Phoenix canariensis*) 2.2 (*Washingtonia filifera*)
3. Picea pungent (*Picea pungens*)
4. Magnoli (*Magnolia grandiflora*)
5. Magraner (*Punica granatum*)
6. Glicinia (*Wisteria*)
7. Castanyer d'Indies (*Aesculus hippocastanum*)
8. Nespren (*Eriobotrya japonica*)
9. Platan d'ombra (*Platanus x hispanica*)
10. Lledoner (*Celtis australis*)

11. Sòfora (*Sophora japonica pendula*)
12. Alzina surera (*Quercus suber*)
13. Ametller (*Prunus dulcis*)
14. Perera (*Pyrus communis*)
15. Desmai (*Salix babylonica*)
16. Caquier (*Diospyros kaki*)
17. Prunera (*Prunus domestica*)
18. Falsa Acàcia (*Robinia pseudoacacia umbraculifera*)
19. Troana (*Ligustrum japonicum*)
20. Margalló (*Chamaecyparis humilis*)

21. Llorer - Cirer (*Prunus laurocerasus*)
22. Cedre de l'Himalaia (*Cedrus deodara*)
23. Avet Roig (*Picea abies*)
24. Avellaner (*Corylus avellana*)
25. Pomerà (*Malus sylvestris*)
26. Presseguer (*Prunus persica*)
27. Cirerer (*Prunus avium*)
28. Limoner (*Citrus x limon*)
29. Taronger (*Citrus x sinensis*)
30. Noguera (*Juglans regia*)

Annex 8. Documents legals

- Fitxa [PEP]BAMAS 1.9 "Castell de Can Feu"
- Fitxa [PEP]BAMAS Espai d'Expectativa Arqueològica EEA-11 "Can Feu"
- Fitxa [PEP]BAMAS Sistema d'Interès Ecològic i Paisatgístic SIEP-9 "Torrent de Can Feu"
- PGMOS, Títol IV, Capítol Cinquè: Sistemes d'espais lliures. Pàg. 127 a 137
- Text Refós de la Modificació del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell. Actualització de l'ordenació dels usos comercials. B.3: Regulació de sistemes.
- Modificació puntual del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell a l'Àmbit del Castell de Can Feu. Pàg. 14 a 19

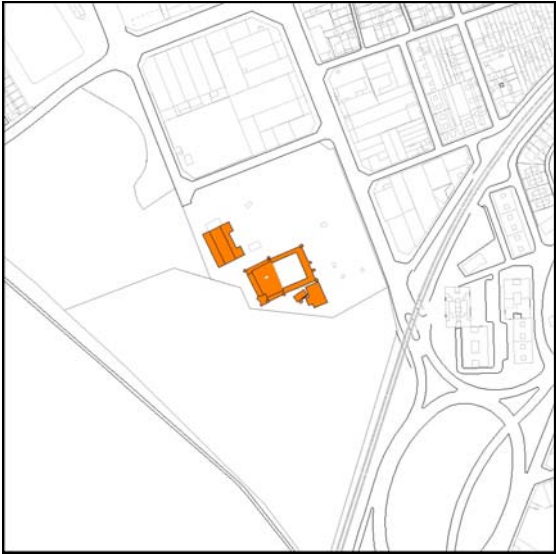
No s'inclouen els documents encara no publicats.

DENOMINACIÓ:	CASTELL DE CAN FEU	CASTELL DE CAN FEU	1.9
LOCALITZACIÓ:	c. de Colòmbia, 1-21		
US ACTUAL:	Habitatge unifamiliar		
C. URBANÍSTICA:	clau d-2		

AUTOR:		A	B	C	D
ÈPOCA – ANY:	s.XIX - s.XX	A – IDENTIFICACIÓ GENERAL			
ÚS ORIGINAL:	Residencial aïllat - activitat agrícola				

Castell aixecat aprofitant restes de la Masia Sobarber o Casa Cremada. El conjunt actual, flanquejat per un mur, està format per l'edifici principal amb un pati d'armes, la muralla i les seves torres, l'ermita i el paller. L'edifici principal, de planta rectangular, s'organitza en planta baixa, planta pis i golfes i presenta tres torretes i una torre mestra.

VALOR ARQUITECTÒNIC	VALOR ARQUEOLÒGIC	VALOR MEDIOAMBIENTAL	LOCALITZACIÓ I ENTORN
GLOBAL	ESPAI DE PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA SISTEMÀTICA	ARBRES	
		FONTS I MINES	
VOLUMÈTRIC		ESPAIS D'INTERÈS NATURAL	
		ITINERARIS PAISATGÍSTICS	
PARCIAL	ESPAI DE PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA SISPREVENTIVA I DOCUMENTAL	CAMINS HISTÒRICS I RAMADERS	
		TALUSSOS I HORTES DEL RIPOLL	
DOCUMENTAL		CURSOS FLUVIALS	
		ALTRES	

DENOMINACIÓ:		CASTELL DE CAN FEU		CASTELL DE CAN FEU		1.9					
LOCALITZACIÓ:		c. de Colòmbia, 1-21									
ÚS ACTUAL:		Habitatge unifamiliar									
C. URBANÍSTICA:		clau d-2									
AUTOR:				A		B		C		D	
ÈPOCA – ANY:		s.XIX - s.XX		B – DESCRIPCIÓ I ANÀLISI							
ÚS ORIGINAL:		Residencial aïllat - activitat agrícola									
ENTORN											
El conjunt es troba actualment a l'extrem sud-oest de l'àrea urbana de Sabadell, quedant en part envoltat d'entorn verd.											
ELEMENTS RELACIONATS						NÚM		DENOMINACIÓ			
EXTERIOR											
FAÇANA						ESTAT DE CONSERVACIÓ					
El cos principal, envoltat per dues galeries cobertes i per terrasses, s'obre al pati d'armes mitjançant una façana articulada per tres amplies portes adovellades.						Adequat					
						Regular					
						Deficient					
Composició			Sistema constructiu			Elements destacables					
Les façanes del conjunt compten amb ritmes i eixos clars, augmentant el grau de buit conforme pugem en alçada. Existència de galeries, d'obertures amb arcades, portes adovellades....			En general, a les parts inferiors s'hi troba un acabat en pedra i morter de calç. A les superiors s'hi troba maó cuit i de tàpia. A la torre, maó i aplacat de pedra.			Emmarcaments de les obertures i baranes dels terrats. Finestres d'estil neogòtic. Obertures amb intradós d'arc campanell i extradós adintel·lat sostingudes amb mènsules. Escut en pedra de la família.					
COBERTA						ESTAT DE CONSERVACIÓ					
El cos principal del conjunt compta amb coberta a quatre aigües. La coberta de la torre mestra és plana.						Adequat					
						Regular					
						Deficient					
Composició			Sistema constructiu			Elements destacables					
Rectangle central amb coberta a quatre aigües, envoltat perimetralment per galeries amb coberta d'una vessant.			Al cos principal, recobrint en teula àrab. Als terrats i galeries rajola vermella. A les torres del pati, peces ceràmiques esmaltades.			Ràfecs amb tauler de rajola tortuga en teula àrab. Coberta cònica de les guaites del mur, revestida de ceràmica vermella.					
INTERIOR											
Interior força degradat, havent-se variat la seva distribució funcional inicial.						ESTAT DE CONSERVACIÓ					
						Adequat					
						Regular					
						Deficient					
Composició			Sistema constructiu			Elements destacables					
Es conserva la distribució interior de l'alcova. Es conserva estructura interior de forjats de volta de maó i embigats de fusta.			Enteixinats de la sala i llar de foc amb l'escut de família. Falsos sostres d'algunes cambres.			Portes emmotllurades d'interior. Finestra amb vidre emplomat i pintat de l'alcova. Mobiliari divers. Bany amb els seus equipaments interiors.					
ALTRES EDIFICACIONS											
Estàtues del parc						ESTAT DE CONSERVACIÓ					
						Adequat					
						Regular					
						Deficient					
Composició			Sistema constructiu			Elements destacables					

DENOMINACIÓ:	CASTELL DE CAN FEU	CASTELL DE CAN FEU	1.9
LOCALITZACIÓ:	c. de Colòmbia, 1-21		
US ACTUAL:	Habitatge unifamiliar		
C. URBANÍSTICA:	clau d-2		

AUTOR:		A	B	C	D
ÈPOCA – ANY:	s.XIX - s.XX	C – HISTÒRIA I DOCUMENTACIÓ			
ÚS ORIGINAL:	Residencial aïllat - activitat agrícola				

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

Castell aixecat aprofitant les restes d'una antiga masia. Sembla ser que part de les restes corresponen a la Masia Sobarber, de la qual se'n tenen dades des del 1055. Aquesta masia també es coneix amb el nom de Casa Cremada, arran d'un incendi.

Aquesta hisenda que s'estenia pels termes de Jonqueres i Sant Julià d'Alta fou adquirida i rehabilitada pels Feu durant el s. XV. Més endavant, la masia canvià de propietaris, passant a mans de la família Olzina, la qual obtingué el privilegi de noblesa l'1 de febrer de 1513 a mans del rei Ferran II. El primer document conegut que relaciona a aquesta família amb la finca data de finals del s. XVIII.

La masia estava basicament dedicada a la producció de gra.

El conjunt arquitectònic, tal com ha arribat fins a nosaltres, segons A. Castells, fou iniciat l'any 1816 i no fou enllestit fins començaments dels s. XX. Aquest castell deu la seva construcció a una juguesca entre tres cosins, Josep Nicolau d'Olzina, Ignasi de Puig i el marquès de Montsolís, aquests varen apostar sobre qui dels tres construïria el castell més important des del punt de vista plàstic i funcional. El guanyador d'aquesta juguesca fou el marquès de Montsolís amb un castell construït a Sant Hilari Sacalm.

Aquest conjunt estava voltat d'un extens parc amb estàtues de Zeus, Vulcà, Minerva i Apol.lo.

L'any 1937 s'utilitzà com a residència d'estudiants de l'Institut Obrer d'Ensenyament, creat a Sabadell el 10 de març de 1937.

BIBLIOGRAFIA

Art Sabadellenc. Autor:Castells, Andreu.p.296-299

Bachillerato obrero; Normas. Autor:Ministerio de Institución Pública.

Sabadell abans i ara. Autor:Grau, Antoni.pp. 55-56

NOTES FOTOS

-

<div>LLEENDA</div> <div>ÀMBIT DE PROTECCIÓ</div> <div>ENTORNS AMB ELEMENTS PROTEGITS</div> <div>NÚMERO D'IDENTIFICACIÓ DE L'ELEMENT</div> <div>230</div> <div>ELEMENTS PROTEGITS</div> <div>NÚMERO D'IDENTIFICACIÓ DE L'ELEMENT</div> <div><div><div></div></div>605</div> <div>ALTRES ELEMENTS D'INFRAESTRUCTURA I MOBILIARI URBÀ</div> <div><div><div></div></div>631</div> <div>XEMENEIES</div>		<div>NIVELL DE PROTECCIÓ</div> <div><div><div></div></div><div><div></div></div><div><div></div></div></div> <div><div><div></div></div><div><div></div></div><div><div></div></div></div> <div><div><div></div></div></div> <div><div><div></div></div></div> <div><div><div></div></div></div> <div>ELEMENTS AMB PROTECCIÓ GLOBAL</div> <div>ELEMENTS AMB PROTECCIÓ VOLUMÈTRICA</div> <div>ELEMENTS AMB PROTECCIÓ PARCIAL</div> <div>ELEMENTS AMB PROTECCIÓ DOCUMENTAL</div> <div>PROTECCIÓ ESPAIS LLIBRES</div>	<div>CASTELL DE CAN FEU</div> <div>1.9</div>			
		A	B	C	D1	D2
		<div>D - PROTECCIÓ I INTERVENCIÓ</div> <div>PLÀNOL DE PROTECCIÓ</div>				

DENOMINACIÓ:	CASTELL DE CAN FEU	CASTELL DE CAN FEU	1.9			
LOCALITZACIÓ:	c. de Colòmbia, 1-21					
REF. CADASTRAL:	4593001					
US ACTUAL:	Habitatge unifamiliar					
C. URBANÍSTICA:	clau d-2					
AUTOR:		A	B	C	D1	D2
ÈPOCA – ANY:	s.XIX - s.XX	D - PROTECCIÓ I INTERVENCIÓ				
US ORIGINAL:	Residencial aïllat - activitat agrícola	REGULACIÓ DE LA INTERVENCIÓ				

TIPOLOGIA	AGRÍCOLES I TRAÇAT URBÀ IRREGULAR
AGRÍCOLA RODAL: Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament al camp, estretament relacionades amb l'activitat agrícola i ramadera. Algunes d'elles actualment donen nom a nous barris que han ocupat les seves terres.	

NIVELL DE PROTECCIÓ	volumètric
----------------------------	------------

CATEGORIA DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL	BCIL
--	------

RELLEVÀNCIA	Arqueològic, Paisatgístic
--------------------	---------------------------

INTERVENCIÓ	Restauració, Rehabilitació, Deconstrucció, Ampliació
--------------------	--

(NB): Sentències de caràcter normatiu bàsic. Les intervencions que es facin van encaminades a no modificar les característiques assenyalades del bé protegit i la seva alteració requerirà la modificació del Pla Especial.

(NC): Sentències amb caràcter normatiu complementari. Les intervencions que es facin podran modificar el bé, però hauran de partir de l'estudi i el reconeixement previ de l'element.

ELEMENT		E1
ENDERROCS	NB	- No s'autoritza l'enderroc ni desplaçament de conjunt protegit.
VOLUMETRIA	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui volumetria de l'element.
	NC	- No s'autoritza ampliació adossada a l'element, dins l'àmbit de protecció.
FAÇANES	NC	- No s'autoritza modificació de proporcions d'obertures a façanes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza modificació de proporció buit-ple de façanes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza modificació de composició i eixos rítmics tipològics originals de façanes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza modificació de coronament de façanes assenyalades.
COBERTES	NC	- No s'autoritza acabat que malmeti o desvirtui característiques tipològiques de cobertes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza modificació de sistema estructural tipològic de cobertes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui composició, vessants i pendents de cobertes assenyalades.
ALTRES	NB	- No s'autoritza vallat perimetral de propietat amb tanca opaca.

ELEMENT		E2
ENDERROCS	NB	- No s'autoritza l'enderroc ni desplaçament de conjunt protegit.
VOLUMETRIA	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui volumetria de l'element.
FAÇANES		
COBERTES	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui composició, vessants i pendents de cobertes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza acabat que malmeti o desvirtui característiques tipològiques de cobertes assenyalades.
ALTRES	BC	- No s'autoritza vallat perimetral de propietat amb tanca opaca.

ELEMENT		E3
ENDERROCS	NB	- No s'autoritza l'enderroc ni desplaçament de conjunt protegit.
VOLUMETRIA	NC	- No s'autoritza ampliació adossada a l'element, dins l'àmbit de protecció.
	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui volumetria de l'element.
FAÇANES	NC	- No s'autoritza modificació de composició i eixos rítmics tipològics originals de façanes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza modificació de proporció buit-ple de façanes assenyalades.
COBERTES	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui composició, vessants i pendents de cobertes assenyalades.
	NC	- No s'autoritza acabat que malmeti o desvirtui característiques tipològiques de cobertes assenyalades.
ALTRES	NB	- No s'autoritza vallat perimetral de propietat amb tanca opaca.

ELEMENT		E4
ENDERROCS	NB	- No s'autoritza l'enderroc ni desplaçament de conjunt protegit.
VOLUMETRIA	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui volumetria de l'element.
	NC	- No s'autoritza ampliació adossada a l'element, dins l'àmbit de protecció.
FAÇANES	NC	- No s'autoritza modificació de composició i eixos rítmics tipològics originals de façanes assenyalades.
COBERTES	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui composició, vessants i pendents de cobertes assenyalades.
ALTRES	NB	- No s'autoritza vallat perimetral de propietat amb tanca opaca.

ELEMENT		E5
ENDERROCS	NB	- No s'autoritza l'enderroc ni desplaçament de conjunt protegit.
VOLUMETRIA	NC	- No s'autoritza intervenció que no reconegui volumetria de l'element.
ALTRES	NB	- No s'autoritza vallat perimetral de propietat amb tanca opaca.

Can Feu	EEA-11
PROTECCIÓ I INTERVENCIÓ VALOR ARQUEOLÒGIC	
ESPai D'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA	Can Feu
Aquest espai arqueològic té uns febles indicis arqueològics, encara que la proximitat al jaciment romà del Serrat de Can Feu (a Sant Quirze del Vallès) fa que s'hi constitueixi una àrea d'expectativa. En aquest sector es localitza el Castell de Can Feu. Les referències documentals d'aquest indret es remeten al segle XII, com a Mas de Sobarber, i poden localitzar-se restes d'hàbitat rural medieval.	
JACIMENTS INCLOSOS EN L'EEA	
100 Forns de Can Feu	
CATEGORIA DE L'EEA	
Espai d'àmplia expectativa arqueològica	
NIVELL DE PROTECCIÓ	Protecció sistemàtica
CATEGORIA DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL	
Altres béns integrants del patrimoni cultural	
INTERVENCIÓ A REALITZAR	DOCUMENTACIÓ
Abans de qualsevol remoció o intervenció urbanística en aquest sector, caldrà:	
1- Control arqueològic de qualsevol moviment de terres realitzat en el sector.	PROSPECCIÓ
2- Prospecció arqueològica preventiva de tot el sector delimitat.	
3- Excavació sistemàtica del subsòl i de les troballes que se'n derivin de les anteriors accions: documentació, control i prospecció.	EXCAVACIÓ
4- La presència de l'anomenat castell de Can Feu, ha de permetre la lectura arqueològica de volums construïts i la documentació de restes al subsòl, pertanyents a antigues construccions precedents o a àmbits de serveis soterrats (cellers, cups de vi, dipòsits, pous, galeries, etc.).	
PROPOSTA DE CONSERVACIÓ	
1- Pel seu valor històric en tant que element simbòlic del paisatge de Sabadell, es recomana la conservació de l'edifici del castell.	
2- En el cas de què un cop efectuades les intervencions pertinents, es posessin al descobert restes d'estructures romanes i/o històriques, en bon estat de conservació, caldrà estudiar la seva consolidació i musealització, si s'escau, integrant-les en el conjunt patrimonial de l'esmentat castell.	
COMENTARIS SOBRE L'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA	
Aquest espai està vinculat a la troballa d'un forn d'època ibèrica. La descoberta es realitzà en una parcel·la no urbanitzada del castell de Can Feu, en el límit entre Sabadell i Sant Quirze del Vallès. Aquesta troballa és molt a prop del jaciment romà del Serrat de Can Feu (Sant Quirze del Vallès). Els indicis detectats per V.Renom i la proximitat a una vil·la romana fa que aquest EEA esdevingui un espai d'àmplia expectativa arqueològica.	
L'espai de protecció inclou el castell de Can Feu i els terrenys emplaçats entre aquest i el terme municipal de Sant Quirze del Vallès. La proximitat amb el jaciment de la Bòbila Madurell tampoc fa descartar la documentació de restes d'època prehistòrica.	
Els terrenys també poden amagar restes d'un antic hàbitat rural d'època medieval. Cal recordar que les referències documentals d'aquest indret es remeten al s.XII, com a Mas de Sobarber.	
PROCEDIMENT D'INTERVENCIÓ	
El que senyala la Llei 9/1993, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català; Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic; així com el procediment administratiu i tramitació d'autoritacions establert a la normativa del PEP [BAMAS], sobre la Gestió dels béns arqueològics i dels elements emergents.	

PROTECCIÓ I INTERVENCIÓ

VALOR MEDIAMBIENTAL

ESPai D'INTERÈS MEDIAMBIENTAL - EIMA

Sistema del torrent de Can Feu

Malgrat que la part alta del torrent de Can Feu ha estat seccionada per una via de comunicació com és el tren, es conserven els boscos de ribera en la seva capçalera, compartint l'espai amb pins, roures i alzines. Destaquen també indrets amb vegetació de ribera on creixen àlbers força desenvolupats.

Aquesta zona es coneix amb el nom de boscos de Berard. Bàsicament és un bosc mitx de pi blanc i alzina, afectats en part per la ventada del 9 de desembre de 2014 amb la caiguda sobretot de pins, amb petites clapes de roures d'un gran valor natural. La resta del torrent transcorre entre camps de conreu i zona urbanitzada.

ZONA D'INTERÈS ECOLÒGIC

4 Torrent de Can Feu

5 Boscos d'en Berard

ZONES ANTROPITZADES DE VALOR MEDIAMBIENTAL

2 Can Rull - Parc de Catalunya

3 Castell de Can Feu

10 Parc periurbà de Castellarnau

11 Can Gambús

CURSOS FLUVIALS

-

HORTES

-

TALUSSOS DEL RIPOLL

-

ARBRES

13 Pi de Can Canya

14 Roure del Bosc de Cal Berardo

15 Pi del Baixador de Castellarnau

16 Àlber del torrent de Can Feu

17 Pi del camp de futbol Ròmul

18 Plàtans de la font de Can Rull

19 Àlber de la font de Can Rull

20 Garrofer de Can Romeu

FONTS, MINES, RECS I SÈQUIES

24 Font de Can Rull

CAPÍTOL CINQUÈ

SISTEMA D'ESPAS LLIURES (CLAU D/d)

SECCIÓ PRIMERA

DISPOSICIONS GENERALS

Art. 230 - Definició.

(NB)

1. El sistema d'espais lliures del terme municipal de Sabadell comprèn aquells sòls que estructurin una xarxa d'espais forestals, agrícoles, de valor ecològic-paisatgístic i àrees verdes, per tal de recuperar la seva continuïtat i permetre una millor integració del medi natural amb les zones urbanitzades de la ciutat.
2. El sistema d'espais lliures definit en aquest Pla General, s'integrarà dins d'un esquema més ampli de xarxa territorial d'espais oberts quan estigui ordenat i regulat pel planejament Territorial, Sectorial o Especial que el determini.
3. L'ús global d'aquest sistema és l'ús d'espais lliures.

Art. 231 - Funcions.

(NB)

1. El sistema d'espais lliures definit en aquest Pla General garanteix les funcions següents:
 - a) Funció mediambiental.

Com a espais oberts estratègics dins dels continus urbanitzats, aquests espais, definits pels seus valors ambientals i paisatgístics, garanteixen a diferents nivells (municipal, comarcal, metropolità) la vinculació entre els corredors ecològics del territori.
 - b) Funció cultural.

Definida pel caràcter de patrimoni històric i pedagògic respecte a la intervenció de l'home en la transformació i la utilització dels recursos naturals, la investigació tecnològica per a la millora d'aquests recursos i la intervenció urbanística per a la determinació de la imatge final de la ciutat i del seu entorn rural.
 - c) Funció d'esplai i lleure.

Definida pels elements de relació social i d'utilització d'aquests sòls per part dels ciutadanes com a espais d'esplai, lleure i expansió.
2. Les diferents Administracions Públiques intervindran activament per tal de preservar, regenerar i promocionar aquests espais i garantir les seves funcions.

Art. 232 - Tipus d'espais lliures.

(NB)

Els sòls destinats per aquest Pla General a sistema d'espais lliures en sòl urbà, urbanitzable o no urbanitzable es classifiquen de la forma següent:

1. Sòls destinats a espais lliures que formen part de l'estructura general i orgànica del territori i que, per tant, participen de la regulació que aquest Pla i l'ordenament jurídic estableixen per als sistemes generals:
 - Parcs urbans (clau D.1)
 - Parcs periurbans (clau D.2)
 - Parcs ecològic-paisatgístics (clau D.3)
 - Parcs agrícoles (clau D.4)
 - Cursos de rius (clau D.6)
2. Sòls destinats a espais lliures de caràcter local que complementen l'estructura del territori i participen de la regulació que aquest Pla i l'ordenament jurídic estableixen per als sistemes locals:
 - Places i jardins urbans (clau d.1)
 - Parcs veïnals (clau d.2)
 - Talussos del Ripoll (clau d.3)
 - Hortes professionals (clau d.4)
 - Hortes recreatives (clau d.5)

Art. 233 - Regulació.
(NB)

Aquest Pla estableix les determinacions generals del sistema d'espais lliures, sense perjudici del que estableix de forma més específica la legislació sectorial vigent en cadascuna de les respectives matèries que afectin a aquest sistema.

SECCIÓ SEGONA

PARC URBÀ (Clau D.1)

Art. 234 - Definició.
(NB)

Comprèn els sòls destinats a espais verds, de superfície igual o superior a vint hectàrees (20 Ha) que tenen com a funció principal el repòs, l'esbarjo i el lleure dels ciutadans.

Art. 235 - Titularitat.
(NB)

El sòl qualificat com a parc urbà serà de titularitat pública.

Art. 236 - Règim general.
(NB)

En l'obtenció, la projecció, el finançament, l'ús i la conservació dels parcs urbans, s'observaran els preceptes generals establerts en aquestes Normes o, si s'escau, els fixats mitjançant el corresponent Pla Especial.

Art. 237 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Lleure
2. Usos compatibles:
 - Aquells usos i activitats de caràcter públic que siguin absolutament compatibles amb les funcions d'esbarjo, lleure i repòs dels ciutadans
3. Es podran admetre en el sòl i en el subsòl d'aquests espais, activitats i serveis públics que podran gestionar-se directament o indirectament mitjançant concessió administrativa.

Art. 238 - Condicions de l'ordenació i l'edificació.

(NB)

1. Els parcs urbans s'hauran d'ordenar prioritàriament amb arbres i jardineria.
2. Les edificacions o les instal·lacions al servei dels usos admesos dins dels parcs urbans, hauran d'observar les condicions següents.
 - a) Només s'admetran els edificis o les instal·lacions descobertes per a la pràctica esportiva, jocs infantils o edificis culturals que no ocuparan més del 8% de la superfície total del Parc.
 - b) Aquestes instal·lacions no perjudicaran ni limitaran el fruïment del parc pels ciutadans, ni la qualitat de la jardineria, ni les vistes panoràmiques internes o sobre l'àrea urbana contigua.

SECCIÓ TERCERA

PARC PERIURBÀ (Clau D.2)

Art. 239 - Definició.

(NB)

Comprèn els sòls propers a l'àrea urbana, respecte dels quals l'Administració pública intervindrà activament per tal de garantir i promocionar les seves funcions mediambientals, d'esplai, repòs, esbarjo i lleure per als ciutadans a partir de la conservació i la regeneració de la massa arbòria existent o de la seva ampliació en dimensió important.

Art. 240 - Titularitat.

(NB)

1. El sòl qualificat com a Parc Periurbà podrà ser de titularitat pública o privada.
2. La determinació de la titularitat pública d'aquests sòls vindrà fixada mitjançant el planejament especial que els desenvolupi.
3. Els propietaris d'aquests sòls que es mantinguin de titularitat privada hauran de complir estrictament l'objecte, les funcions i la regulació urbanística establerta en aquestes Normes, planejament especial de desenvolupament i legislació sectorial vigent.

Art. 241 - Règim general.

(NB)

1. En l'obtenció, la projecció, el finançament, l'ús, l'explotació i la conservació dels parcs periurbans, s'observaran els preceptes establerts en aquestes Normes i els fixats mitjançant el corresponent Pla Especial preceptiu que s'haurà d'elaborar sota les prescripcions establertes en l'Annex 1 d'aquestes Normes.
2. Mentre no s'aprovi el Pla Especial seran aplicables supletòriament els preceptes que regulen la zona de valor forestal (clau 7.2), restringint els usos admesos al Forestal i a l'Agrícola.
3. Tanmateix, en tot allò que sigui aplicable, s'observaran els preceptes específics establerts per la legislació sectorial vigent (Llei 6/1988 de 30 de març, Forestal de Catalunya).

Art. 242 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Forestal
 - Lleure
2. Usos compatibles:
 - Agrícola
 - Restauració
 - Educatiu
 - Esportiu
 - Cultural
 - Associatiu
 - Religios
 - Aparcament
3. Usos incompatibles:
 - Plurihabitatge
 - Comerç
 - Comerç de gran superfície
 - Oficines i serveis
 - Hotelers
 - Recreatiu
 - Indústria artesanal
 - Indústria urbana
 - Indústria agrupada
 - Indústria separada
 - Magatzem
 - Tallers de reparació de vehicles
 - Estació de servei
4. Els usos compatibles s'entendran admesos sempre i quan siguin activitats complementàries amb els objectius del Parc.

L'ampliació o la restricció dels usos compatibles i la seva titularitat privada, s'autoritzarà mitjançant l'aprovació prèvia d'un Pla Especial d'iniciativa pública.
5. L'ús d'unihabitatge només s'admet com a complementari vinculat a d'altres usos admesos dins les finalitats del Parc.

Art. 243 - Ordenació mitjançant Pla Especial.

(NB)

1. Per a l'ordenació més detallada dels parcs periurbans es redactaran Plans Especials, d'acord amb el que s'estableix en el Capítol Segon del Títol I d'aquestes Normes.

2. Aquests Plans Especials establiran, entre d'altres, les determinacions generals següents:
 - a) La delimitació dels sòls públics i privats i la forma d'obtenció dels primers.
 - b) Les mesures adequades per a fomentar un millor gaudiment d'aquests espais per part de tota la població.
 - c) Les condicions de repoblació forestal per tal de no malmetre les espècies forestals existents i millorar la qualitat d'aquests terrenys.
 - d) Les determinacions que contemplin els serveis i les infraestructures que requereixi l'ordenació del parc, tals com l'accés rodat, l'aparcament de vehicles, l'abastament d'aigua i energia elèctrica i la correcta evacuació i tractament de les aigües residuals.
 - e) La delimitació d'àrees destinades a horta recreativa, amb la previsió de la seva ordenació.
 - f) Les mesures necessàries per a la prevenció d'incendis.
 - g) La regulació específica dels usos i les condicions de l'edificació que s'hi permeti.
 - h) Establir els instruments de gestió i organització necessaris per a garantir les funcions del Parc.
3. Els Plans Especials a més de les determinacions generals regulades en aquest article hauran de desenvolupar les determinacions específiques que per a cada Parc s'estableixen a les fitxes de l'Annex 1 d'aquestes Normes.

SECCIÓ QUARTA

PARC ECOLÒGICO-PAISATGÍSTIC (Clau D.3)

Art. 244 - Definició.

(NB)

Comprèn els sòls que per les seves característiques de situació geogràfica, els valors que l'Administració vol garantir i potenciar són l'ecològico-paisatgístic i ambiental.

Art. 245 - Titularitat.

(NB)

1. Els sòls qualificats com a Parc ecològico-paisatgístic podran ser de titularitat pública o privada.
2. La determinació de la titularitat pública d'aquests sòls vindrà fixada mitjançant el planejament especial que els desenvolupi.
3. Els propietaris d'aquests sòls que es mantinguin de titularitat privada, hauran de complir estrictament l'objecte, les funcions i la regulació urbanística establerts en aquestes Normes, planejament especial de desenvolupament i legislació sectorial vigent.

Art. 246 - Règim general.

(NB)

1. En l'obtenció, la projecció, la promoció, el finançament, l'ús, l'explotació i la conservació dels parcs ecològico-paisatgístics, s'observaran els preceptes establerts en aquestes Normes i, si s'escau, en el corresponent Pla Especial.
2. Seran aplicables supletòriament els preceptes que regulen la zona de valor ecològico-paisatgístic (clau 7.3), restringint els usos admesos a l'ús ecològico-paisatgístic, agrícola i forestal.

Art. 247 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Ecològico-paisatgístic
2. Usos compatibles:
 - Agrícola
 - Forestal
3. Usos incompatibles:
 - Els usos prohibits enunciats a l'article 673 d'aquestes Normes

Art. 248 - Ordenació mitjançant Pla Especial.

(NB)

1. Per a l'ordenació més detallada dels parcs ecològico-paisatgístics s'hauran de redactar Plans Especials, d'acord amb el que s'estableix en el Capítol Segon del Títol I d'aquestes Normes.
2. Aquests Plans Especials podran establir, entre d'altres les determinacions generals següents:
 - a) La delimitació dels sòls públics i privats i la forma d'utilització dels primers.
 - b) Les condicions de repoblació forestal per tal de no malmetre les espècies forestals existents i millorar la qualitat d'aquests terrenys.
 - c) Les mesures necessàries per a la prevenció d'incendis.
 - d) La regulació específica dels usos i les condicions de l'edificació que de forma restrictiva s'hi permetin.
 - e) S'establiran els instruments de gestió necessaris per a garantir les funcions del Parc.

SECCIÓ CINQUENA

PARC AGRÍCOLA (Clau D.4)

Art. 249 - Definició.

(NB)

Comprèn els sòls aptes per a l'explotació agrícola propers a l'àrea urbana, respecte dels quals l'Administració pública intervindrà activament per a preservar-los de la seva incorporació al procés urbà i aplicarà les mesures necessàries per assegurar la continuïtat de l'ús agrari, procurant-hi la implantació d'aquells elements essencials pel desenvolupament i la millora tecnològica de les explotacions agrícoles i ramaderes.

Art. 250 - Titularitat.

(NB)

1. El sòl qualificat com a parc agrícola podrà ser de titularitat pública o privada.
2. La determinació de la titularitat pública d'aquests sòls vindrà fixada mitjançant el planejament especial que els desenvolupi.
3. Els propietaris d'aquests sòls que es mantinguin de titularitat privada, hauran de complir estrictament l'objecte, les funcions i la regulació urbanística establerta en aquestes Normes, planejament especial de desenvolupament i legislació sectorial vigent.

Art. 251 - Règim general.

(NB)

1. En l'obtenció, la projecció, la promoció, el finançament, l'ús, l'explotació i la conservació dels parcs agrícoles, s'observaran els preceptes establerts en aquestes Normes.
2. Seran aplicables supletòriament els preceptes que regulen la zona de valor agrari (clau 7.1), restringint els usos admesos a l'ús agrícola.
3. Tanmateix, en tot allò que li sigui aplicable, s'observaran els preceptes específics establerts per la legislació sectorial vigent (Legislació agrària comunitària, estatal i autonòmica).

Art. 252 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Agrícola
2. Usos compatibles:
 - Ramader
 - Unihabitatge
 - Educatiu
 - Associatiu
 - Cultural
3. Usos incompatibles:
 - Els usos prohibits enunciats a l'article 673 d'aquestes Normes
4. L'unihabitatge només s'admetrà com a habitatge rural vinculat amb l'ús dominant del Parc en els emplaçaments previstos a l'article 677 d'aquestes Normes.
5. L'ús ramader s'admet sempre que estigui vinculat a l'activitat agrícola o educativa.
6. Els usos educatius, associatius, culturals i de lleure, tant públics com privats, hauran d'estar vinculats estrictament amb les activitats agràries que defineixen les funcions d'aquests Parcs.
7. Mitjançant un Pla Especial d'iniciativa pública es podran determinar altres usos compatibles vinculats amb l'ús dominant agrícola o restringir en determinades àrees els usos compatibles admesos pel Pla General.

Art. 253 - Condicions d'edificació.

(NB)

Les edificacions situades en els sòls qualificats com a parc agrícola tindran el mateix règim que el fixat en el Títol VII per al sòl no urbanitzable i en particular les determinacions establertes per a la zona de valor agrari (clau 7.1).

Art. 254 - Ordenació mitjançant Pla Especial.

(NB)

1. Per a l'ordenació dels parcs agrícoles s'hauran de redactar Plans Especials, d'acord amb el que estableix el Capítol Segon del Títol I d'aquestes Normes.
2. Aquests Plans Especials establiran, entre d'altres, les següents determinacions:
 - a) La delimitació dels sòls públics i privats i la forma d'obtenció dels primers.
 - b) Les mesures adequades per a fomentar la millora tecnològica de les explotacions agràries d'aquestes finques, com també de les activitats educatives, cíviques i culturals compatibles.
 - c) Les determinacions que contemplin els serveis i les infraestructures que requereixi l'ordenació del parc.
 - d) La delimitació d'àrees destinades a horta professional amb la previsió de la seva ordenació.
 - e) La regulació específica dels usos i les condicions de l'edificació que s'hi permeti.
 - f) S'establiran els instruments de gestió i organització necessaris per a garantir les funcions del Parc.
 - g) Determinar la inclusió com a habitatges rurals, segons l'article 677 d'aquestes Normes, d'habitatges existents en el sistema de Parcs Agrícoles que tinguin una vinculació directa amb l'ús dominant del Parc.
3. En el cas que l'àmbit d'un Pla Especial compregués només part d'una àrea de les previstes pel Pla General com a sistema de Parcs Agrícoles haurà de justificar la coherència de la delimitació dins l'ordenació general.

SECCIÓ SISENA**SISTEMA DE CURSOS DE RIUS (Clau D.6)**

Art. 255 - Definició.

(NB)

Comprèn els terrenys ocupats per les lleres i les riberes dels rius Ripoll i Riusec i les instal·lacions adequades a la seva ordenació.

Art. 256 - Titularitat.

(NB)

El sòl qualificat de sistema de cursos de rius serà de titularitat pública.

Art. 257- Règim general.

(NB)

En l'obtenció, la projecció, el finançament, la construcció, l'ús i la conservació de les instal·lacions d'ordenació del curs del riu, s'observarà allò que disposa aquestes Normes, la legislació sectorial vigent, així com les corresponents disposicions urbanístiques que es puguin establir mitjançant el Planejament Especial.

Art. 258 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:	• Ecològico-paisatgístic
2. Usos compatibles:	• Els estrictament necessaris per complir amb la funció de canalitzar el riu

Art. 259 - Mesures d'intervenció.

(NB)

Les respectives Administracions públiques competents establiran les mesures d'intervenció adequades per a la realització dels projectes de sanejament i de canalització dels rius Ripoll i Riusec seguint els objectius i les funcions de regeneració i recuperació de l'equilibri ecològic del curs del riu.

Art. 260 - Ordenació mitjançant Pla Especial.

(NB)

1. La canalització dels rius es farà de forma integrada al paisatge i d'acord amb la projectació dels espais lliures del seu entorn.
2. En aquest sentit, es podrà redactar prèviament un Pla Especial d'iniciativa pública que estableixi l'ordenació conjunta del curs del riu amb els espais lliures de l'entorn.

SECCIÓ SETENA

PLACES I JARDINS URBANS (Clau d.1)

Art. 261 - Definició.

(NB)

Comprèn els sòls destinats a espais verds o àrees pavimentades, de superfície igual o inferior a una hectàrea i mitja (1,5 Ha) que tenen com a funció principal el repòs, l'esbarjo i la relació social entre els ciutadans.

Art. 262 - Titularitat.

(NB)

El sòl qualificat com a places i jardins urbans serà de titularitat pública.

Art. 263- Règim general.

(NB)

En l'obtenció, la projecció, l'ús i la conservació de les places i els jardins urbans, s'observaran els preceptes generals establerts en aquestes Normes o, si s'escau, els fixats en el corresponent Pla Parcial, Pla Especial o Estudi de Detall.

Art. 264 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:	• Lleure

2. Usos compatibles:
 - Aquells usos i activitats que estiguin absolutament vinculats amb les funcions d'esbarjo, lleure i repòs dels veïns
3. S'admet l'ús d'aparcament soterrani de titularitat pública, amb l'explotació pública o privada mitjançant concessió administrativa.

Art. 265 - Condicions de l'ordenació i l'edificació.

(NB)

1. No s'admet cap tipus d'edificació excepte instal·lacions accessòries de joc i esbarjo, que no ultrapassin el cinc per cent (5%) de la superfície de la plaça o jardí urbà.

Aquestes instal·lacions accessòries no perjudicaran ni limitaran en cap cas la utilització d'aquests espais i contribuiran a la formalització i al disseny adequat d'aquests.

2. En el cas que es projecti un aparcament soterrani caldrà garantir l'enjardinament i l'arborització d'aquests espais i els drenatges adequats.
3. Els sòls destinats a places i jardins no superaran un pendent del vint per cent (20%) ni podran disgregar-se en trossos sense identitat.

Es tendirà a assolir el major nivell de concentració dels terrenys, per tal de poder inscriure, com a mínim, una circumferència de quinze metres (15 m) de radi.

SECCIÓ VUITENA

PARC VEÏNAL (Clau d.2)

Art. 266 - Definició.

(NB)

Comprèn els sòls destinats a espais verds de superfície superior a una hectàrea i mitja (1,5 Ha) i inferior a vint hectàrees (20 Ha) que tenen com a funció principal el repòs, l'esbarjo i el lleure dels ciutadans.

Art. 267 - Titularitat.

(NB)

El sòl qualificat com a parc veïnal serà de titularitat pública.

Art. 268 - Règim general.

(NB)

En l'obtenció, la projecció, l'ús i la conservació dels parcs veïnals, s'observaran els preceptes generals establerts en aquestes Normes o, si s'escau, els fixats en el corresponent Pla Parcial, Pla Especial o Estudi de Detall.

Art. 269 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Lleure

2. Usos compatibles:
 - Aquells usos i activitats que estiguin absolutament vinculats amb les funcions d'esbarjo, lleure i repòs dels veïns
3. Es podran admetre en el subsòl d'aquests espais, activitats i serveis públics que podran gestionar-se directament o indirectament mitjançant concessió administrativa.

Art. 270 - Condicions d'ordenació i edificació.

(NB)

1. Els parcs veïnals s'hauran d'ordenat prioritàriament amb arbres i jardineria.
2. Les edificacions o instal·lacions al servei dels usos admesos dins dels parcs veïnals, hauran d'observar les condicions següents:

Només s'admetran els edificis o instal·lacions per a la pràctica esportiva, els jocs infantils o els edificis culturals que no ocuparan més del 8% de la superfície total del parc. Aquestes instal·lacions no perjudicaran ni limitaran el gaudi del parc pels ciutadans, ni la qualitat de la jardineria, ni les vistes panoràmiques internes o sobre l'àrea urbana contigua.

SECCIÓ NOVENA

TALUSSOS DEL RIPOLL (Clau d.3)

Art. 271 - Definició.

(NB)

Comprèn aquells sòls o talussos dins de l'àmbit del Ripoll que, per les seves característiques especials, el valor que es vol protegir és el paisatgístic i mediambiental.

Art. 272 - Titularitat.

(NB)

Els sòls qualificats com a talussos del Ripoll seran de titularitat pública.

Art. 273- Règim general.

(NB)

En l'obtenció, la projecció, l'ús i la conservació dels talussos del Ripoll, s'observaran els preceptes generals establerts en aquestes Normes o, en el seu cas, els fixats en el corresponent Pla Especial.

Art. 274 - Condicions d'ús.

(NB)

1. Ús dominant:
 - Ecològico-paisatgístic
2. La resta d'usos seran incompatibles.

DILIGÈNCIA per fer constar que el Text refós de la modificació del Pla general municipal d'ordenació de Sabadell per a l'actualització de l'ordenació dels usos comercials (exp. MPG-79) és còpia íntegra de l'aprovat definitivament en data 10.01.12 pel conseller de Territori i Sostenibilitat, segons antecedents que consten a la Secció de Planejament Urbanístic d'aquest Ajuntament.

p4

Sabadell, 25 de gener de 2012

EL SECRETARI, p.d.

SECRETARIA GENERAL

Ajuntament de Sabadell

TEXT
REFÓS

PLE

Ajuntament de Sabadell

APROVACIÓ DELS USOS DE

06 SET 2011

P.A. N. A. P.
el secretari pd

Text refós de la Modificació del Pla General Municipal
d'Ordenació de Sabadell
per a l'actualització de l'ordenació dels usos comercials

Maig 2011

B.3. REGULACIÓ DE SISTEMES

Article 13. Condicions d'ús del sistema de Parc periurbà (Clau D.2)

Es modifica l'apartat 3 de l'article 242 de les Normes Urbanístiques, amb la consideració de Norma Bàsica (NB), corresponent a les condicions d'ús del sistema d'espais lliures corresponents a Parc periurbà (Clau D.2), amb la redacció següent:

"3. Usos incompatibles:

- Plurihabitatge
- Comerç
- Comerç singular
- Oficines i serveis
- Hotel·ler
- Recreatiu
- Indústria artesanal
- Indústria urbana
- Indústria agrupada
- Indústria separada
- Magatzem
- Tallers de reparació de vehicles
- Estació de servei."

Article 14. Condicions d'ús del sistema d'habitatge dotacional públic (Clau E)

Es modifica l'article 12 de la Normativa de la "Modificació puntual del Pla General municipal d'ordenació de Sabadell a l'àmbit dels barris de Can Puiggener i Torre-Romeu amb delimitació de les Àrees residencials estratègiques (ARE)" (MPG-62), així com l'apartat 5.2 de l'article 6 de la "Modificació del Pla General de Sabadell d'ajustos a la regulació de l'habitatge protegit", amb la consideració de Norma Bàsica (NB), corresponent a les condicions d'ús del sistema d'habitatge dotacional públic (Clau E), amb la redacció següent:

"1. Ús dominant:

- Habitatge dotacional públic

2. Usos compatibles:

- Educatiu
- Sanitàrio-assistencial
- Esportiu
- Cultural
- Associatiu
- Oficines i serveis (Activitats públiques)
- Serveis urbans
- Comerç (restringit a la venda al detall d'aliments i productes de primera necessitat, referent al mercat públic) (petits, mitjans i grans establiments comercials (PEC / MEC / GEC) < 2.500 m² SV)"

p3

2012/47173/B-
31/10/12

MPG-60

TEXT
REFÓS

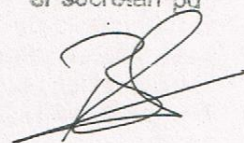
SUSPÈS FINS TEXT REFÓS

Ajuntament de Sabadell

APROVAT en sessió de

02 OCT. 2012

P.A. del A.P.
el secretari pd

**MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL PLA GENERAL
MUNICIPAL D'ORDENACIÓ DE SABADELL A L'ÀMBIT
DEL CASTELL DE CAN FEU**

MÀS DURÀN S.A.

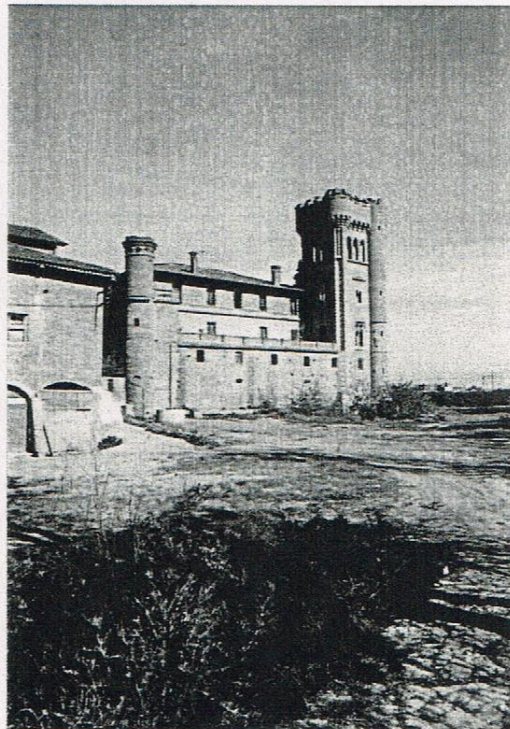
onl,
arquitectura

1.2 Iniciativa i oportunitat de la modificació.

El promotor de la modificació de Pla és l'Ajuntament de Sabadell, si bé aquesta ha estat formulada per Jorge de Pallejà Ricart i MAS DURAN SA, propietaris, juntament amb l'Ajuntament de Sabadell, dels terrenys inclosos a l'àmbit de la modificació, que encarreguen a aquest equip redactor la seva realització.

L'oportunitat de la modificació esdevé de l'interès de l'Ajuntament per obtenir l'edifici del Castell, i els sòls que formen la finca en que es troba, per a ús públic. A més de l'interès general que significa la propietat pública del Castell, es oportú desenvolupar les directrius del conveni recentment signat, que entre d'altres qüestions cerca de:

- Donar impuls a un sector que resta aturat i amagat darrera de les vies del tren i del mur que fa façana al passeig de Can Feu.
- Realitzar una nova ordenació de l'àmbit que aculli i resolgui les noves necessitats derivades de les transformacions produïdes a l'entorn, com la Urbanització dels carrers d'Amèrica, d'Uruguai, de Colòmbia i de Malta; la urbanització del Pla Parcial Can Gambús amb la continuïtat de la Ronda Europa lateralment a l'àmbit de la modificació i la urbanització del Passeig de Can Feu.

1.3 Àmbit de la modificació

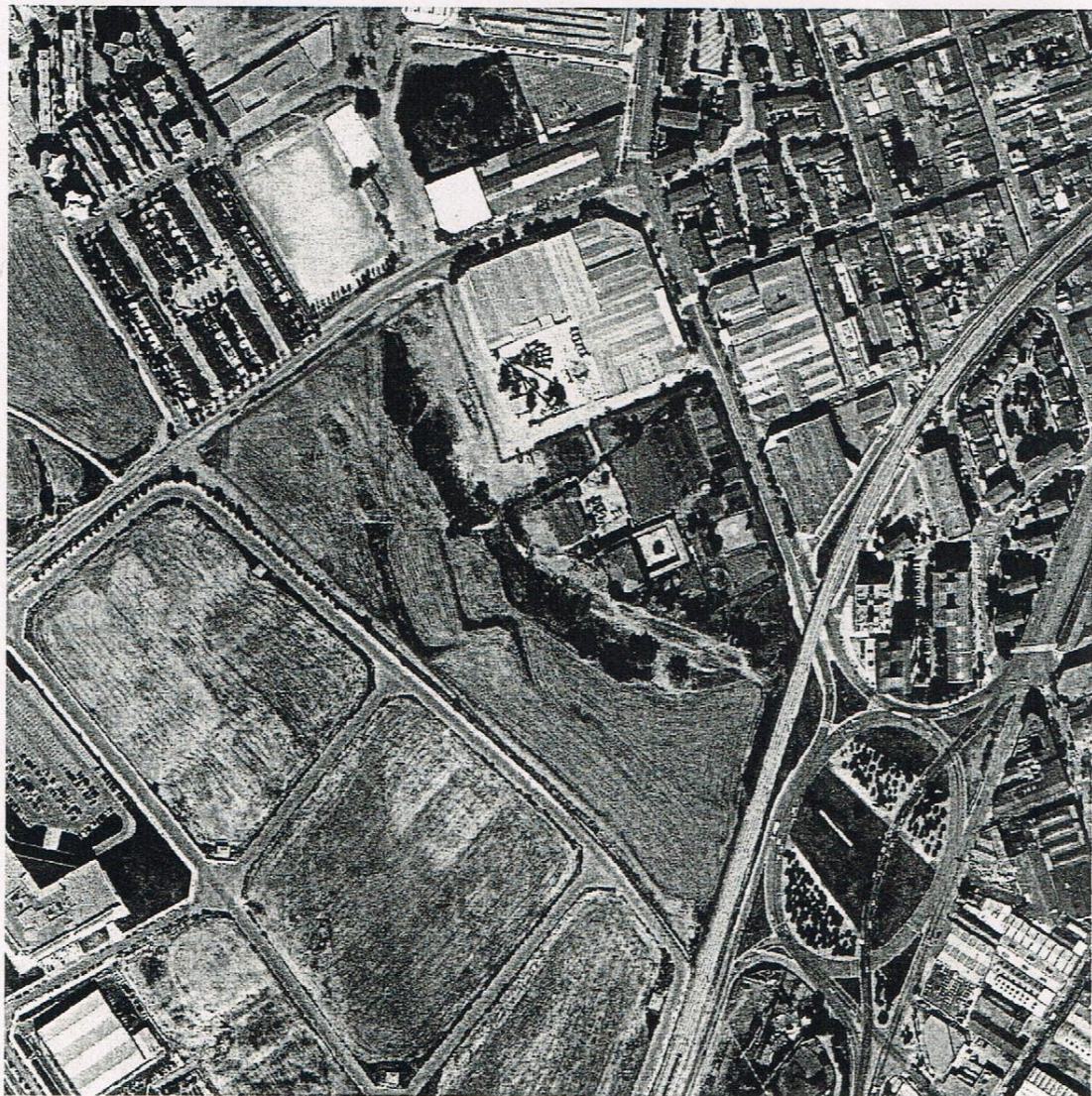
L'àmbit de la modificació és de 86.232m² de superfície i comprèn els terrenys del polígon d'actuació UA-32, amb una superfície de 25.098 m², la finca del castell de Can Feu, que compta amb 19.545m², i la finca municipal situada al sud d'ambdues, de 38.767m². A més resten incloses dintre de l'àmbit total dues franges de viari que sumen 2.911m². Una d'elles està situada a l'oest, entre la UA-32 i el límit del terme municipal; l'altra franja es situa a l'est, entre la UA-32 i la Finca de Can Feu.

Límit nord. El límit de la UA-32 amb l'avinguda d'Arraona.

Límit est: carrers d'Uruguai, de Colòmbia i Passeig de Can Feu.

Límit sud: la propietat dels Ferrocarrils de la Generalitat.

Límit oest: el límit del terme municipal de Sabadell i St. Quirze del Vallès

1.4 Estat actual de l'àmbit

El sector està conformat per dues àrees diferenciades:

- El Castell de Can Feu amb les seves construccions annexes i l'hort i jardí intra-murs. Aquests estan tancats i tenen un ús de cria d'animals de granja i hort familiar.
- Els camps situats entre el castell de Can Feu i el límit del terme municipal entre Sabadell i St. Quirze del Vallès. Els camps estan en dos nivells topogràfics separats per la traça de l'antic torrent de Can Feu. La part alta dels camps, que és la franja oest de l'àmbit, està normalment conreada. La part baixa és un erm obert que s'utilitza com a aparcament esporàdic de cotxes i camions en la part més propera a l'avinguda d'Arraona i per pasturatge de bestiar.

La seva situació, a la perifèria de Sabadell, darrera un eixample industrial (a l'oest i al nord del sector) i tangencial a dues entrades a la ciutat (Ferrocarrils de la Generalitat i nus viari de la plaça del Mil·lenari) ha significat la degradació d'aquest entorn.

Com entorn natural també s'ha degradat per la canalització en la part nord de la ciutat de la riera de Can Feu i la pèrdua de la humitat que arribava per la mateixa. De l'antiga riera només resta la franja d'arbres que recorren l'àmbit del sector de nord a sud que per la seva varietat i considerable dimensió caracteritzen el lloc.

1.5 Estructura de la propietat

La estructura de la propietat es compon de tres únics propietaris Ajuntament de Sabadell, Sr. Jorge Pallejà i Mas Duran S.A. La distribució de la propietat, com s'indica al plànol I3, és la següent:

1- Sr. JORGE PALLEJÀ	24.720 m ²
2- AJUNTAMENT DE SABADELL	3.200 m ²
3- MAS DURÀN S.A.	19.545 m ²
4- AJUNTAMENT DE SABADELL	38.767 m ²
TOTAL ÀMBIT MODIFICACIÓ	86.232 m ²

1.6 Planejament vigent

Quan parlem de planejament vigent fem referència al Text refós del Pla general municipal d'ordenació de Sabadell, aprovat definitivament el 31-07-2000 (DOGC 02-10-2000), que anomenarem PGMOS en aquest document.

El PGMOS classifica els terrenys objecte de modificació com a sòl urbà i grafia una ordenació (vegeu plànol i4) amb una peça qualificada de zona industrial d'eixample (clau 5-2a) a la cantonada nord, recolzada en la continuació de la Ronda Europa i l'avinguda d'Arraona. La resta dels terrenys es destinen a vialitat i espais lliures. Aquests últims es divideixen en tres al creuar la continuació dels carrers Colòmbia i Uruguai que connecten amb la Ronda Europa. Aquesta connexió amb la ronda que discorre de nord a sud pel límit oest de l'àmbit de la modificació hipoteca totalment la possibilitat de crear un parc amb les mínimes condicions.

Les qualificacions del PGMOS són:

59.768 m ²	de parc periurbà clau d-2.
9.064 m ²	de sòl industrial que configura carrer, clau 5-2 ^a .
10.465 m ²	de sistema viari local clau a-1.
6.935 m ²	de sistema viari general clau A-1.

Zona industrial d'eixample – subzona 5-2a (clau 5-2a)

Comprèn els sòls inclosos dins les illes d'eixample de la ciutat, destinats predominantment a usos i instal·lacions industrials.

- **Sistema d'ordenació:** volumetria específica amb la condició preceptiva d'alinejar l'edificació a carrer.

- **Edificabilitat:** L'índex d'edificabilitat màxim aplicat a la parcel·la en aquesta zona és de 2 m² de sostre per m² de sòl.

El volum màxim edificable per parcel·la urbanística es de 9m³ per m² de sòl.

- Condicions de la parcel·la:

- La façana mínima és de 10m.
- No es permet la subdivisió de parcel·les que hagin esgotat l'edificabilitat si la subdivisió genera expectatives de més sostre per a una d'elles.

- Condicions de l'edificació:

- L'ocupació màxima de la parcel·la és del cent per cent (100%).

- L'alçada reguladora màxima estarà en funció de l'amplada de vial al qual l'edificació doni front d'acord amb el quadre següent:

Amplada de vial	Alçada màxima
menys de 12m	10,30m
de 12m a menys de 14m	13,30m
de 14m o més	17,70

- Condicions d'ús

Usos dominants:

Indústria agrupada

Indústria urbana

Usos compatibles:

Comerç

Oficines i serveis

Restauració

Recreatiu

Indústria artesanal

Magatzem

Serveis tècnics i mediambientals

Tallers de reparació de vehicles

Aparcament

Estació de servei

Educatiu

Esportiu

Cultural

Associatiu

Religiós

Serveis urbans

Sistema general viari (clau A-1)

Formen part del sistema general viari:

- a) La xarxa bàsica territorial, que és aquella formada per les vies que tenen com a funció principal la de relacionar i comunicar la ciutat de Sabadell amb la resta del territori. La conformen el conjunt d'autopistes i vies segregades que creuen el terme municipal i les carreteres fora del sòl urbà i urbanitzable.
- b) La xarxa bàsica urbana, que és aquella formada per les vies que tenen com a funció principal la de relacionar i comunicar les diferents àrees urbanes.

La conformen les carreteres que transcorren dins el sòl urbà i urbanitzable i la resta de carrers principals que actuen com a vies d'accés, connexió i estructuració de la ciutat.

- El sòl qualificat com sistema viari serà de titularitat pública.
- L'ús dominant és el de viari.

Sistema local viari (clau a-1)

Formen part del sistema viari local:

- La xarxa complementària urbana, que és aquella formada pels carrers no inclosos dins la xarxa bàsica urbana i que tenen com a funció principal la de completar aquella xarxa i facilitar l'accés a les edificacions.
- La xarxa de camins rurals, que és aquella formada pels camins que tenen com a funció principal la vertebració del territori no urbanitzat i la seva comunicació amb la ciutat.

- El sòl qualificat com sistema viari serà de titularitat pública.
- L'ús dominant és el de viari.

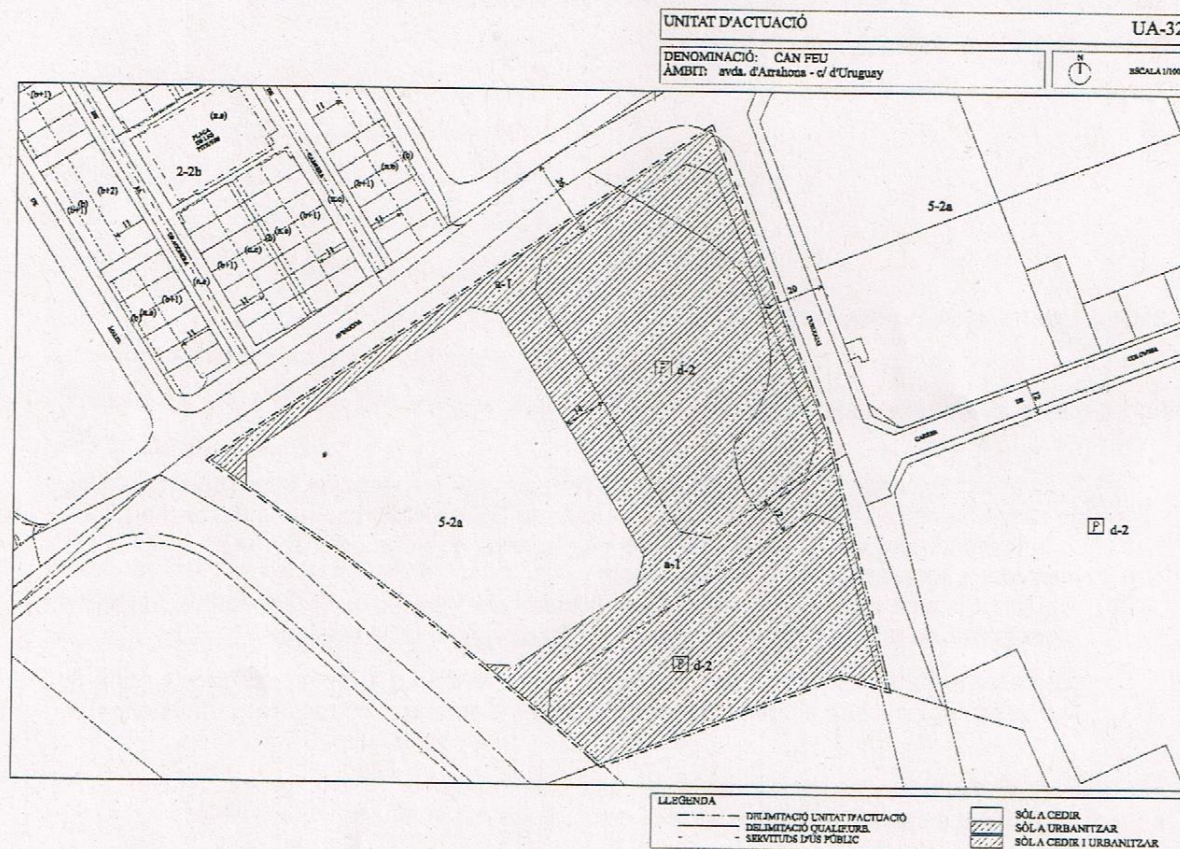
Parc Veïnal (clau d-2)

Comprèn els sòls de titularitat pública destinats a espais verds de superfície superior a una hectàrea i mitja (1,5 Ha) i inferior a vint hectàrees (20 Ha) que tenen com a funció principal el repòs, l'esbarjo i el lleure dels ciutadans.

- Us dominant : Lleure.
- Usos compatibles: Aquells usos i activitats que estiguin absolutament vinculats amb les funcions d'esbarjo, lleure i repòs dels veïns.
- Es podran admetre en el subsòl d'aquests espais, activitats i serveis públics que podran gestionar-se directament o indirectament mitjançant concessió administrativa.

Unitat d'Actuació UA-32

Fitxa gràfica

Annex 9. Diagnòstic DAFO complet

Fortaleses

Edifici declarat BCIL únic a la ciutat i amb elements icònics

Si bé Sabadell és ple de grans masies que han donat nom als barris que les rodegen, la de Can Feu va ser l'única que va passar per una reforma historicista d'aquestes característiques. L'arquitectura dominant dels edificis contemporanis al Castell de Can Feu s'inclina més aviat cap a un eclecticisme d'aires neoclàssics. El jardí tampoc troba comparació a la ciutat per les seves dimensions i estil, i la Torre de l'Homenatge és memorable i representativa del conjunt.

Facilitat d'accés amb el transport públic i per carretera

A només 8 minuts de l'estació dels FGC Can Feu – Gràcia, que comunica amb la resta de la ciutat, el Vallès i Barcelona, i una parada d'autobús just al davant, el Castell es troba en una situació estratègica. L'accés per carretera amb la C-58 és remarcablement fàcil.

Situació en l'entrecreuament de quatre barris

El Castell de Can Feu es situa a la cruïlla entre el barri de Gràcia, Can Feu, Els Merinals i Can Gambús, és a dir, el districte 5 de Sabadell. Ja que, exceptuant Gràcia, es tracta de barris petits, el seu punt de trobada és el lloc perfecte per situar-hi equipaments i serveis del districte.

Grans dimensions i diversitat del conjunt

El Castell de Can Feu compta amb milers de metres quadrats de superfície, repartits entre el soterrani (382 m²), la planta baixa (933 m²), la primera planta (323 m²) i la segona planta (342 m²) només en l'edifici principal. S'hi afegeixen les torres, les terrasses i el pati d'armes. Dels altres dos edificis que formen part del conjunt, l'ermita és d'escassos 70 m², però l'edifici de les cavallerisses gairebé duplica la superfície total (2.000 m²).

En conseqüència de la seva llarga història, el Castell de Can Feu compta amb un patrimoni molt diversificat: restes arqueològiques romanes i medievals, un edifici dissenyat segons les dinàmiques de poder tant de l'edat mitjana com del segle passat amb el servei a dalt i els nobles a la primera planta, pintures murals i vitralls, dues grutes subterrànies...

Els jardins romàntics de Can Feu van ser comparables als jardins del Laberint d'Horta. Comptaven amb dos estanys, edificis i escultures neoclàssiques, una part romàntica, una gruta subterrània amb vistes a l'interior de l'estany i una zona d'hort.

Segons prospeccions prèvies, als jardins de Can Feu s'hi trobaran restes arqueològiques medievals de certa importància i, probablement, també restes romanes. Si és així, el valor històric del Castell de Can Feu agafarà encara més importància.

Associació de defensa i divulgació del Castell activa i dedicada

L'Associació Cultural Can Feu ha aconseguit, amb la seva insistència i resiliència, algunes actuacions polítiques rellevants, la publicació d'un documental i d'un llibre, i també la difusió de la història del Castell a partir de visites guiades mensuals i activitat a les xarxes.

Recent municipalització

El Castell va ser adquirit per l'Ajuntament de Sabadell tan sols el 2018, facilitant les accions de l'administració pública en aquest element patrimonial.

Alt pressupost municipal

Sabadell és una ciutat gran amb un pressupost remarcable: 224.608.000,00 € (2019), el que dona prou llibertat per invertir en projectes de gran cost.

Independència en la gestió dels museus municipals

Els museus i l'arxiu municipal són part d'un organisme local autònom, amb el seu propi pressupost i estructures, facilitant i agilitzant la gestió dels equipaments.

Debilitats

Estat de conservació dolent, requereix una inversió important

L'estat de conservació de l'edifici, acumulat al llarg dels anys sense cap acció de restauració en l'últim segle, és en general regular, i particularment dolent en la planta baixa i en la torre principal, que té problemes aguts d'estabilitat. La restauració de l'edifici principal, les cavallerisses i l'ermita comporta una inversió de diversos milions d'euros. Alguns experts posen aquesta xifra entre els 3,5 i els 6 milions d'euros.

Construccions originals no finalitzades

Per diversos motius, la reforma historicista mai es va arribar a completar: falta construir quatre punxes sobre la torre i arrebossar tota la façana, entre d'altres. Aquests elements no finalitzats acceleren la degradació i donen complexitat als criteris de restauració.

Accés a peu no urbanitzat

L'accés a peu al Castell de Can Feu és difícil, amb un camí de terra molt irregular i embrutit per deixalles.

Manca de la major part del mobiliari original i de les construccions del jardí

Tant per furt, per degradació com per reubicació per part dels propietaris, el Castell s'ha vist despul·lat de la major part del mobiliari original, les escultures del jardí i altres elements decoratius. És remarcable la desaparició del jardí en si, excepte elements estructurals bàsics com l'estany nou i l'espai en forma d'amfiteatre de l'estany vell.

Associació petita i poc professionalitzada

L'Associació Cultural Can Feu, tot i la seva dedicació, té una base de socis petita, al voltant dels 30 membres, dels quals només una fracció és part de la població laboralment activa i amb un camp de coneixement en el món de la gestió econòmica o cultural, arquitectura o conservació-restauració, entre d'altres.

Espais interiors poc versàtils ni diàfans

Tot i l'elevat número de metres quadrats de superfície del Castell i les cavallerisses, els espais són en general compartimentats, amb una alçada normal. Les cavallerisses, en concret, tenen una estructura de columnes que entorpeixen els espais diàfans.

Edifici poc singular i anacrònic en el context català

Els palaus i castells historicistes construïts a càrrec de la classe alta en el corrent del romanticisme són nombrosos, el què fa el Castell de Can Feu un cas més en el marc català, tot i la seva singularitat dins de la ciutat.

Oportunitats

Molt possible primera restauració amb pressupostos de la Diputació de Barcelona

A data del 5 de novembre del 2019 va ser aprovada una moció per demanar part dels pressupostos de les meses de concertació de la Diputació de Barcelona per restaurar aquells elements del Castell de Can Feu que necessiten atenció urgent. La moció va ser presentada per l'oposició i va ser aprovada, si bé amb l'abstenció dels grups municipals al govern.

Urbanització d'un passeig que uneix el Castell de Can Feu amb l'estació de FGC

L'Estratègia DUSI Sabadell, subvencionada pel Programa Operatiu de Creixement Sostenible FEDER 2014-2020, va suposar el soterrament de les vies del FGC, que separaven el Castell del centre de la ciutat i partia el barri de Gràcia en dos. Sobre l'espai que han deixat les vies soterrades es preveu la construcció d'un passeig que uneixi el Castell amb l'estació Can Feu – Gràcia, fent-lo molt més accessible des del centre i un punt final o d'inici d'un dels passejos més importants de la ciutat.

Projecte de recuperació dels jardins romàntics guanyador del segon lloc en els pressupostos participatius del 2019: 100.000 €

Com a part de la convocatòria 2019 dels pressupostos participatius de Sabadell, per part de l'Associació Cultural Can Feu, la recuperació dels jardins de Can Feu, prèvia excavació arqueològica, compta amb una partida de 100.000€.

Planificació urbanística d'un parc urbà a la finca del Castell

Dins dels plans d'urbanització de la ciutat es preveu en un futur eventual l'habilitació de l'entorn del Castell de Can Feu com a parc urbà, donant-li altra vegada un sentit de centralitat.

Potencial de creixement i creixement actual de població en els barris d'influència

El barri de Can Gambús és potser la zona de més creixement de Sabadell, mentre que, davant la gentrificació d'alguns barris de Barcelona i l'èxode de la població a ciutats properes amb lloguers més assequibles, alguns experts contempen els barris de Can Feu i Gràcia, plens d'antigues naus industrials abandonades, com a espais de creixement de Sabadell en un futur proper.

Gran manca d'equipaments culturals públics als barris que rodegen el Castell

Excepte un centre cívic i teatres amateur, els equipaments culturals al districte 5 són mínims. En conseqüència al creixement dels barris, es preveu la creixent necessitat de nous equipaments i serveis.

Situació geogràfica de Sabadell pròxima a Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona

Sabadell és a una hora en cotxe de les principals ciutats catalanes, i tan sols a mitja de Barcelona. Alhora, és molt pròxima a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb algunes facultats dins de la ciutat.

Suport ciutadà per a la restauració del Castell i interès en un projecte participatiu

És generalment acceptat tant entre la societat civil com entre la classe política que la que la situació del Castell de Can Feu requereix eventualment una acció que hi posi remei. Les enquestes realitzades en el procés d'anàlisi d'aquest projecte demostren un clar interès en la participació de la ciutadania en la creació d'un nou equipament.

Teixit associatiu fort i fundacions culturals pròpies de la ciutat

Si bé en menor grau a Els Merinals i Can Feu, el barri de Gràcia té un teixit associatiu divers i viu, amb el que es poden travar relacions de col·laboració, i que evidencien el capital social dels barris. Alhora, la ciutat de Sabadell compta amb algunes fundacions de caire cultural que es mostren interessades a promoure una nova institució cultural a Sabadell.

Amenaces

Entorn degradat, amb polígons industrials darrera de la finca del Castell

La part posterior de la finca del Castell és una zona natural descuidada, amb desnivells al terreny i vegetació descontrolada, així com restes de materials de construcció després de les obres de soterrament dels FGC. Més endarrere i al nord del Castell hi trobem una zona de polígons industrials.

Degradació activa pels actes vandàlics i els robatoris

Des de la municipalització del Castell, la seva degradació s'ha accelerat. Tot i que s'han tapiat totes les entrades i s'han instal·lat tanques al voltant de tot l'edifici, amb freqüència

hi entren diversos individus amb diverses intencions. En els pitjors dels casos, s'han cremat portes, s'han fet guixots a les parets i s'han robat elements del mobiliari restant.

Sabadell, sense projecte de museus

Com han assenyalat diversos experts en la història i política de Sabadell, la manca d'un projecte de museus de la ciutat des de la transició democràtica ha suposat que Sabadell passi en un segon pla a nivell cultural a Catalunya, tot i ser-ne la cinquena ciutat en població i la seva riquesa patrimonial, particularment de l'època industrial. En la majoria dels casos, el patrimoni sabadellenc ha sigut negligit o destruït davant la construcció de símbols de modernitat, o s'ha relegat a un segon lloc darrera de la cultura popular immaterial, i aquesta manera de fer s'ha mantingut com a tradició fins al govern actual.

Competència amb altres edificis patrimonials municipals sense ús més cèntrics

Durant els últims anys, l'Ajuntament ha adquirit una gran quantitat d'edificis patrimonials que necessiten restauració, incloent-hi el Castell de Can Feu, el Vapor Turull, l'Espanya Industrial i la Masia de Ca N'Oriac. Alguns d'aquests tenen una situació molt més cèntrica que el Castell de Can Feu.

No és una prioritat política

Si bé forma part del planejament futur de l'Ajuntament de Sabadell, el Castell de Can Feu no ha estat la prioritat de cap equip de govern, i la gran inversió que requereix es veu com un risc polític. Per tant, la seva restauració es delega sistemàticament al següent equip de govern.

Baixa consideració del valor arquitectònic i identitari del Castell per part de l'Administració local

Si bé el desaparegut bosc de Can Feu va ser un element fonamental en la identitat sabadellenca a principis del segle passat, el Castell mai ha sigut un edifici estimat per la l'Administració local. En general, es critica el seu aspecte estètic exterior i es qualifica d'estrany dins l'arquitectura de Sabadell.

Prioritat de la gestió del patrimoni cultural en el patrimoni industrial de la ciutat

Les partides de restauració del patrimoni s'acostumen a dirigir als edificis patrimonials pertinents al llegat més important de la història de Sabadell, la indústria del tèxtil.

Museus de la ciutat poc potents, amb un pressupost reduït i pocs visitants

Els museus de Sabadell, tant els públics com els privats, tenen un públic reduït, poca presència territorial i molt poca implicació en la vida dels sabadellencs. Com a causa o conseqüència, la destinació pública de pressupost a equipaments museístics és limitada, i les oportunitats de col·laboració i cooperació disminueixen considerablement.

Invisibilitat turística de Sabadell en comparació a ciutats pròximes com Terrassa

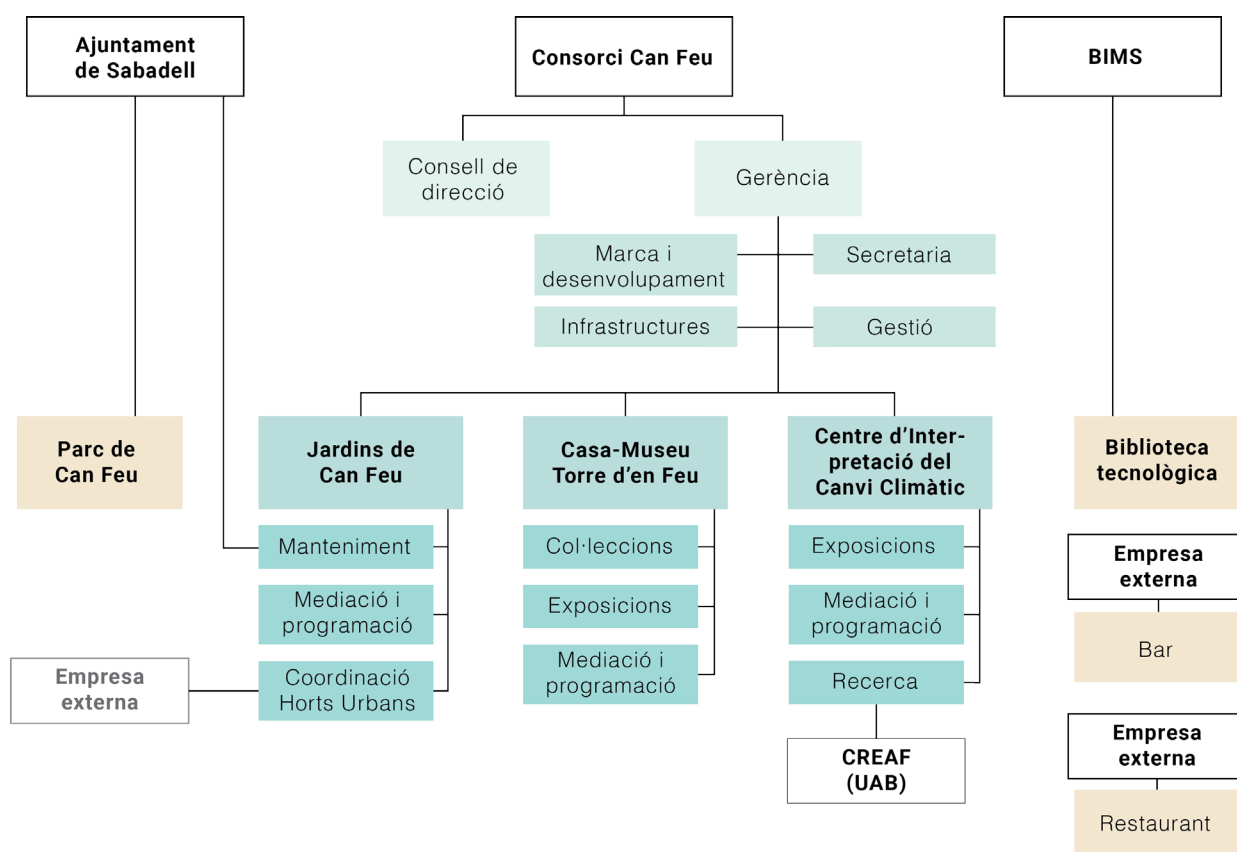
L'Administració local inverteix poc en el seu patrimoni històric en part pel turisme nul de la ciutat, sorgit de la dificultat de fer-se un lloc en el context cultural català amb la competència de ciutats amb una història i patrimoni similar i amb una oferta turística molt treballada.

Annex 10. Objectius temàtics de la política regional europea

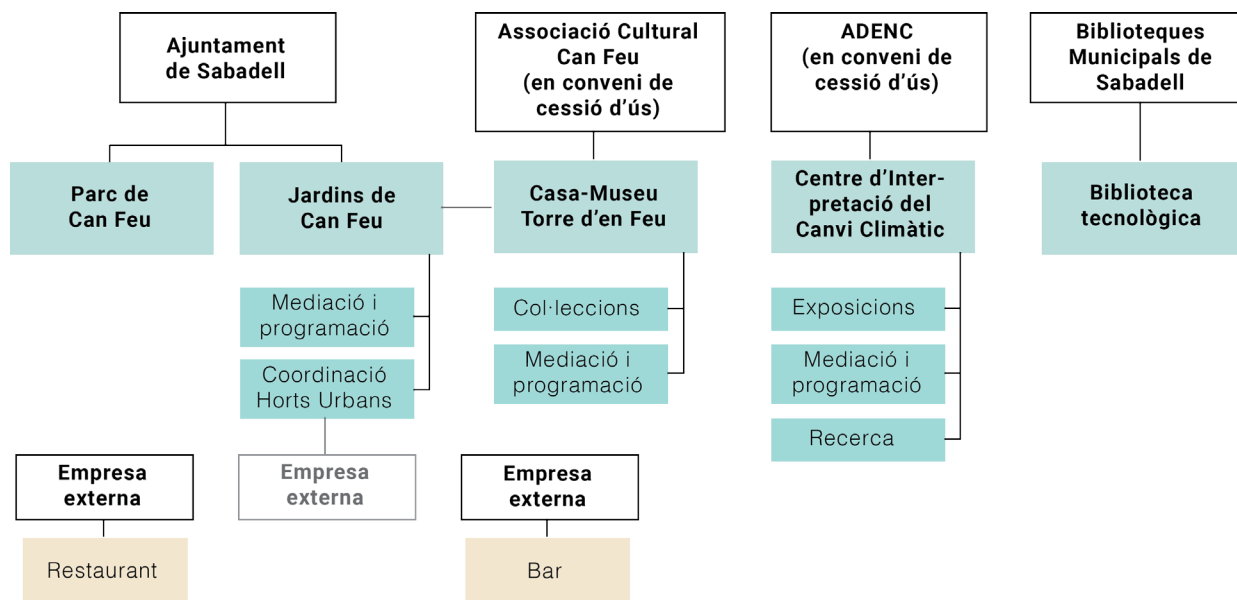
Objectius temàtics de la política regional europea, finançats pels FEDER, prioritàriament de l'1 al 4.

1	Fortalecimiento de la investigación, del desarrollo tecnológico y de la innovación
2	Mejora del acceso, del uso y de la calidad de las tecnologías de la información y la comunicación
3	Mejora de la competitividad de las PYME
4	Apoyo de la transición hacia una economía de bajas emisiones de carbono
5	Fomento de la adaptación al cambio climático y gestión y prevención de riesgos
6	Preservación y protección del medio ambiente y fomento de la eficiencia de los recursos
7	Fomento del transporte sostenible y mejora de las infraestructuras de redes
8	Fomento del empleo sostenible y de calidad y apoyo a la movilidad laboral
9	Fomento de la inclusión social y la lucha contra la pobreza y contra cualquier tipo de discriminación
10	Inversión en educación, formación y aprendizaje permanente
11	Mejora de la eficiencia de la administración pública

Annex 11. Alternatives de gestió

↑ **Figura 1.** La gestió dels Jardins, la Casa-Museu i el Centre d'Interpretació són centralitzades en un sol ens de gestió, el Consorci Can Feu. Font: pròpia

↑ **Figura 2.** La gestió és en la major part en mans d'associacions de la ciutat, en convenis de cessió d'ús. Font: pròpia

Annex 12. Propostes d'intervenció a l'edifici

Exterior	
Es proposen les següents actuacions per als elements de l'exterior de l'edifici principal	
Torre mestra o de l'Homenatge	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidació de l'arquitectura, si és necessari incorporació permanent de pilars per sostenir l'últim pis - Consolidació dels arcs ogivals de l'últim pis - Reconstrucció de les escales
Torretes	<ul style="list-style-type: none"> - Reintegració del suport de les rajoles - Restauració de les rajoles esmaltades de les torres i reintegració d'aquelles que faltin - Reintegració de les llacunes en l'estructura de maons
Façanes i murs	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidació del morter de calç i reintegració de les llacunes - Tractament de les juntes - Neteja de graffitis amb projecció de bicarbonat sòdic - Neteja de la façana i els murs mitjançant microprojecció d'àrid de pedra pómez a baixa pressió (0,5 bar) sobre les zones afectades per patina i crosta negra. - Neteja de la brutícia per contaminació ambiental i dipòsits amb aigua nebulitzada - Retirada mecànica superficial de la molsa i vegetació entre maons - Tractament biocida i hidrofugació - Reposició de maons caiguts, si es troben, sinó incorporar-ne de nous, d'un material semblant, i si és possible d'un color més clar per diferenciar-los. - Reintegració volumètrica dels emmotllats de ciment amb morter de calç aèria i un àrid de gruix similar a l'original - Entonació i protecció superficial contra els graffitis amb gel de nanosílíce com Tecnan® Tecnadis Prs performance
Terrasses i galeries	<ul style="list-style-type: none"> - Cata de l'estat actual d'impermeabilització de la terrassa, segons els resultats impermeabilitzar la terrassa - Neteja mecànica de les rajoles i reposició de les pèrdues
Cobertes	<ul style="list-style-type: none"> - Cata de l'estat actual d'impermeabilització de les cobertes, segons els resultats impermeabilitzar la coberta - Reposició de teules caigudes - Consolidació dels ràfecs

Vidres	<ul style="list-style-type: none"> - Canvi dels vidres actuals de les finestres per vidres tractats amb un filtre UV i un gruix major per millorar l'aïllament tèrmic
Gruta	<ul style="list-style-type: none"> - Retirat de la salinitat en excés mitjançant empastes de polpa de cel·lulosa, sepiolita i aigua destil·lada - Adequació lumínica i de seguretat per a la visita
Interior	
Es proposen les següents actuacions per a la rehabilitació i restauració de l'interior	
Planta baixa	<p>Identificació i inventari dels elements mobles</p> <p>Neteja de terres, parets, sostre i superfícies</p> <p>Tractament per xilòfags pels elements de fusta com les portes i porticons, i restauració dels mateixos</p> <p>Rehabilitació i adequació als requisits de seguretat actuals, conservant l'aspecte general original</p>
Planta noble i entresòl	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació i inventari dels elements mobles - Restauració dels elements mobles - Tractament per xilòfags pels elements de fusta com les portes i porticons, i restauració dels mateixos - Neteja de terres, parets, sostre i superfícies - Neteja d'enteixinats i pintures - Reintegració cromàtica mimètica - Rèplica del mobiliari original - Adequació de l'espai com a casa museu, seguint els requisits de seguretat actuals però conservant al detall, si hi ha documentació, l'aspecte original
Segona planta	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació i inventari dels elements mobles - Neteja de terres, parets, sostre i superfícies - Tractament per xilòfags pels elements de fusta com les portes i porticons, i restauració dels mateixos - Rehabilitació i adequació als requisits de seguretat actuals, conservant l'aspecte general original
Soterranis	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació i inventari dels elements mobles - Neteja de terres, parets, sostre i superfícies - Tractament per xilòfags pels elements de fusta com les portes i porticons, i restauració dels mateixos - Rehabilitació i adequació als requisits de seguretat actuals, conservant l'aspecte general original

Annex 13. Proposta de preus per a les entrades al Conjunt de Can Feu

Tipus d'entrada		Observacions	Preu
Entrades generals <i>Accés al Centre d'Interpretació del Canvi Climàtic o a la Casa-Museu Torre d'en Feu. Inclou entrada als Jardins</i>	Entrada general	Per al públic general	3,00 €
	Entrada reduïda	Per a persones de 65 anys o més, amb carnet de família nombrosa o monoparental, reserves en grups	2,00 €
	Entrada gratuïta	Per a menors de 15 anys, persones a l'atur, periodistes en exercici de la seva feina, persones associades a l'ICOM, l'ICOMOS, l'AMC o els Amics de Can Feu, i el primer diumenge de mes	0 €
Entrades combinades <i>Accés a tot el recinte</i>	Entrada combinada	Ídem	6 €
	Entrada combinada reduïda	Ídem	4,5 €
	Entrada combinada gratuïta	Ídem	0 €
Entrades al jardí	Entrada al jardí	Ídem	1,5 €
	Entrada al jardí reduïda	Ídem	1 €
	Entrada al jardí gratuïta	Per als usuaris dels horts urbans i veïns	0 €

Annex 14. Fonts de les figures, fotografies i taules

- Ache, J. (2019, October 8). Més per la recuperació del Jardí de Can Feu: Rebecca de Pallejà, descendent del creador del Castell, en mostra les escultures. *El Dia de Sabadell*. Retrieved from <https://eldiadesabadell.cat/index.php/2019/10/08/mes-per-la-recuperacio-del-jardi-de-can-feu-rebecca-de-palleja-descendent-del-creador-del-castell-en-mostra-les-escultures/>
- Acín, A. (2019, October 1). MAPA. El Sabadell benestant i l'humil: les rendes, veïnat per veïnat. *Diari de Sabadell*. Retrieved from <https://www.diaridesabadell.com/2019/10/01/rendes-sabadell-carrer-per-carrer/>
- Ajuntament de Sabadell. (2015). *Pla especial de protecció dels béns arqueològics, mediambientals i arquitectònics*. PEPBAMAS. Sabadell: Ajuntament de Sabadell. Retrieved from https://web.sabadell.cat/transparencia/fitxes-cataleg?option=com_content&view=article&id=413
- Ajuntament de Sabadell. (2016). Pla Estratègic d'Acció Social. Sabadell 2025. Sabadell: Regidoria d'Acció Social. Ajuntament de Sabadell.
- Ajuntament de Sabadell. (2017a). Divisió territorial de la ciutat. Retrieved from http://web.sabadell.cat/ca/?option=com_content&view=article&id=28732&Itemid=1665
- Ajuntament de Sabadell. (2017b). Edifici seu de MHS. Retrieved May 5, 2020, from <http://museus.sabadell.cat/mhs/edifici-seu-mhs>
- Ajuntament de Sabadell. (2017c, May 12). L'Ajuntament expropiarà el Castell de Can Feu i la zona verda que l'envolta. *2Web de l'Ajuntament de Sabadell*. Retrieved from <https://web.sabadell.cat/noticiesurbanisme/item/l-ajuntament-expropiara-el-castell-de-can-feu-i-la-zona-verda-que-l-envolta>
- Ajuntament de Sabadell. (2018). Informe de la situació de la infància i l'adolescència a Sabadell. *VIII Convocatoria de Reconocimiento Ciudad Amiga de La Infancia UNICEF Comité Español*, 48.
- Ajuntament de Sabadell. (2019). Pressupost de despeses 2019. Sabadell.
- Ajuntament de Sabadell, Diputació de Barcelona, & CEGOS. (2017). Pla Estratègic de Turisme de la ciutat de Sabadell. Sabadell.
- Camacho, H., Cámara, L., Cascante, R., & Sainz, H. (2001). *El Enfoque del marco lógico: 10 casos prácticos*. Madrid: Fundación CIDEAL. Retrieved from https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiv_uLSkl7qAhUuzlUKHeMLCQUQFjAAegQIAxAB&url=https%3A%2F%2Fwww.olacefs.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2014%2F07%2FDOC_27_8_2013_Enfoque_Marco_Logico_o_EML_10_casos.pdf&usg=AOvVaw0dRx6kkDY
- Centre for International Development & Training (CIDT). (2013). *Handbook on "Programme and Project Thinking Tools"*. Telford, Shropshire: University of

- Wolverhampton. Retrieved from <https://www.yumpu.com/en/document/read/49494906/handbook-on-aaeuroeprogramme-and-project-thinking-toolsaaeura>
- Coca, X., & Julià, M. (2010). Diagnosi i orientacions estratègiques per a un debat ciutadà sobre la cultura a Sabadell. Sabadell: Diputació de Barcelona; Ajuntament de Sabadell. Retrieved from <https://www.diba.cat/documents/326398/6b09beb9-5c89-4f66-b680-85b7634fdc59>
- Generalitat de Catalunya, & Unió Europea. (2019). *Programa Operativo Inversión en Crecimiento y Empleo FEDER Cataluña 2014-2020* (5th ed.). Retrieved from http://fonseuropeus.gencat.cat/web/.content/80_fons_europeus/arxius/2014_2020/PO_FEDER_CATALUNA1420_version5_novembre19.pdf
- Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). (2019). Població estrangera per districtes. Sabadell. Retrieved January 3, 2020, from <https://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?b=10&geo=mun:081878>
- Instituto Nacional de Estadística (INE). (2016). Renta media por persona.
- Misirlişoy, D., & Günçe, K. (2016). Assessment of the adaptive reuse of castles as museums: Case of Cyprus. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. <https://doi.org/10.2495/SDP-V11-N2-147-159>
- Mora Vergés, A. (2013). Què en sabeu de la Capella de Can Gambús de Sabadell? Retrieved April 3, 2020, from <http://relatsencatala.cat/relat/que-en-sabeu-de-la-capella-de-can-gambus-de-sabadell-i-de-la-historia-de-la-masia-i-del-toponim/1045302>
- OpenData Sabadell. (2017). Població per districtes. Sabadell. Retrieved January 2, 2020, from 04/01/2020